

Uvodnik

Jurij Paljk

V razmislek

Prav imajo tisti, ki trdijo, da se v Italiji pod vsakim dnom skriva še eno dno, da je dno sicer lahko zelo nizko, nekje daleč spodaj, a da je pod njim še tisto dno, ki je še nižje... in temu ni videti konca. To pišemo zato, ker smo pred časom mislili, da smo že dosegli dno, a nam je sedanja katastrofalno nizka udeležba na zadnjem referendumu pokazala, da je v Italiji lahko stanje vedno še slabše od že itak slabega. Mirno lahko zapišemo, da sovпада sedanji polom referendumu v Italiji s kričecim polomom politike na vseh ravneh v državi. Še zadnjih nekaj besed o referendumu: v Italiji je ta oblika demokracije izpeta in preživeta, niti en referendum že desetletja ne doseže kvoruma petdeset odstotkov in eden za ali proti, vsi propadejo. In kaj ima to opraviti s sedanjo politiko? Dosti, predvsem to nam kaže, da je politika danes nekaj čisto drugega, kar je bila nekoč. Sedanjemu premierju se danes dogajajo v javnosti stvari, za katere bi bilo za duhovno zdrave vse boljše, da se ne bi dogajale, pa čeprav je res, da je prav njegovo razuzdano življenje brez vsakih etičnih in moralnih zadržkov samo vrh ledene gore današnje čisto določene in obenem tudi vladajoče politike. Da so tudi v preteklosti imeli nekateri vidni politiki burno izvenzakonsko spolno življenje, se je vedelo, a sedanjemu predsedniku italijanske vlade je uspelo, da je s svojimi škandali prinesel vse to, milo rečeno, nečedno početje v javnost, prav njemu in njegovemu prisegnanju na televizijo se imamo danes zahvaliti, če je politika taka, kakršna pač je. In najbrž je to začetek konca neke dobe, izvedenci pa naj se ukvarjajo s tem, zakaj se šele danes piše o stvareh, za katere se je vedelo že desetletja, kot naj se tudi ukvarjajo s problemom javnega razkazovanja človeške mizerije, drugače namreč ne moremo pisati o javnem razkazovanju daril, ki so jih mlada dekleta dobila za take in drugačne usluge... Vsa italijanska politika je v veliki krizi v tej družbi tekočih odnosov, v kateri se ne znajde niti krajevna italijanska Cerkev, kajti ne moremo si drugače razlagati predolgega molka Italijanske škofovske konference ob gledanju nečednega, ponovno milo rečeno!, početja sedanje vladajoče koalicije!

Izhod iz te krize je enak tistemu, ki velja za izhod iz gospodarske krize: začeti je treba ponovno pri človeku, tistem malem človeku, ki se je danes izgubil v poplavi nespodobno razgaljenih podob bleščočega prisegnanja na uspeh, denarja, kapitala, uspeha za vsako ceno, vsega tistega, kar človeku jemlje dostojanstvo.

Papež Benedikt XVI. nas je nedavno vse javno opozoril, da pozabljamo na Boga, odločno je zatrdil, da je sodobni človek pozabil na Stvarnika, ker hoče biti sam bog, večen, neminljiv, lep, uspešen, vsemogočen..., a je rezultat tega njegovega pehanja za zemeljsko večnostjo, dodajamo mi, mizerija, ki je danes vsem na očeh v Italiji.

Ob koncu še čisto droben pripis ob letošnji vesti iz Ljubljane, od koder je prišlo naročilo generalnim konzulatom, naj ob letošnjem slovenskem državnem prazniku Dnevu državnosti zaradi gospodarske krize ne priredijo vsakoletnega sprejema! Po našem skromnem mnenju gre za napačno izbiro, s katero se ne moremo strinjati, pa tudi ne pomnimo, da bi se tudi v nekdanji Jugoslaviji kaj podobnega zgodilo. Gre namreč za edini državniški sprejem Republike Slovenije v naših krajih, na katerem smo se enakopravno srečevali vsi Slovenci in Italijani, ki delamo za skupno dobro v tem prostoru, predvsem pa gre za simboliko, ki ji ni primere! In smo prepričani, da bi se sprejem v skromnejši obliki lahko priredil tudi v enem naših kulturnih domov na ozemlju, kjer živimo. Ne gre namreč za pijačo in jedačo, ampak za mnogo več in zato nam je žal, da sprejema letos ni bilo!

Foto DPD

Živio počitnice!

Ob koncu pouka

Šola na razpotju

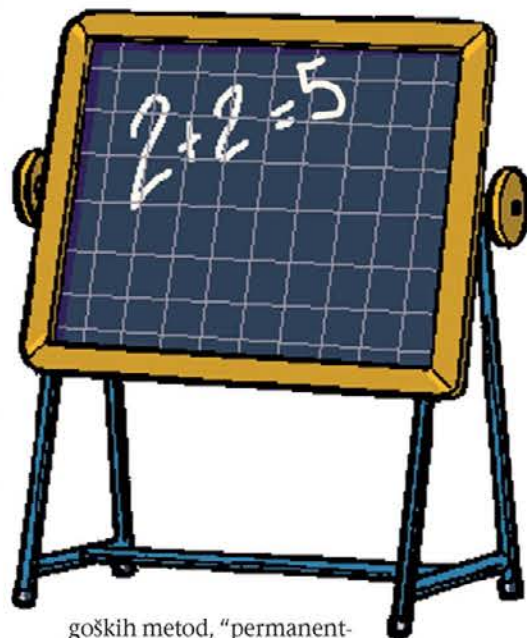
Minila sta dva tedna, odkar so se (za letošnje šolsko leto) zaprla šolska vrata, pa še ta ne za vse, za učitelje in profesorje gotovo še za nekaj časa ne, pa tudi za zadnje letnike nižjih in višjih srednjih šol ne, saj prvi pravkar opravljajo oziroma končujejo malo maturo, dijaki višjih srednjih šol pa so jo, veliko maturo namreč, te dni šele dobro začeli. V stilu že večletne utečene časnikarske prakse namenjamo nekaj pozornosti šoli v času, ko se šolsko leto začne ali - v tem primeru - zaključuje. Zdaj je namreč čas za ocene, vrednotenja, sinteze, pričakovanja itd. Za namček je tu še reforma ministrice Gelmini, ki je bila nedavno potrjena in predstavljena javnosti, zaradi številnih novic svetovnega pomena (volitve v Iranu) pa bi nas obšla skoraj neopazno.

Naj začnem to kratko razmišljanje z ugotovitvijo, da je danes poučevanje na vseh ravneh čedalje bolj zahtevno; družba se stalno spreminja in z njo dijaška populacija, ki pričakuje novih, posodobljenih učnih metod, v skladu s časom, v katerem živimo. Hiter tempo življenja, zmanjšana želja po bralni kulturi in pomanjkanje ali omalovaževanje socializacijskih odnosov silijo mladega človeka, da privilegira sintetične informacije, povzetke, skratka bistvena, skopa sporočila in zaključke, brez poglobljanja in utemeljevanja, do znanja bi se rad dokopal na hiter in lažji način, kakršnega marsikdaj ponuja tudi svetovni splet. Otežkočen učnovzgojni proces in pomanjkanje socializacije ustvarjata stresno situacijo, katere žrtev je predvsem vzgoji-

telj. Sodobne raziskave o poklicnem stresu dokazujejo, da so prav učitelji in profesorji (teh naj bi bilo celo 45%) v hudem stresu. Poglavitni krivci za to naj bi bili nesramno vedenje, premajhna motiviranost dijakov, stalno motenje pouka in preveliko število dijakov v posameznih razredih. K vsemu temu bi lahko dodal še že omenjeno stalno posodabljanje šolskih programov in spreminjanje peda-

nemu kadru. Da o ignoriranju vzgojitelja, (vse bolj pogostem) fizičnem nasilju in izsiljevanju staršev za boljšo oceno (beri knjigo Andrej Makuc: Šolniški kruh) sploh ne govorim. Vsega tega je sicer v naših šolah (za zdaj) manj, vseeno pa opažamo porast omenjenih nevednosti predvsem na tehničnih in poklicnih šolah. K dodatku vsemu temu pa še nova šolska reforma! Da je višja šola v Italiji nujno potrebovala reformo (podlaga zdajšnji je še vedno Gentilejeva iz časa fašizma), o tem ni nobene dvoma. Izbire ministrice Gelmini sta pri tem, kot se zdi, usmerjali dve poglavitni želji ali potrebi: ponovna uvedba latinščine na licejih, ki bi ohranjala humanistično tradicijo italijanske kulture, in zblizanje šolskega sistema in njegovih usmeritev dejanskim potrebam delovnega sveta. Licejev bo, kot znano, šest: klasični, znanstveni, jezikovni (lingvistični), humanistični (ta bo dokončno zamenjal nekdanje učiteljske, ki se je medtem "spremenilo" v psiho-socio-pedagoški-družboslovni itd. licej), umetniški in glasbeno-plesni. Ali bo ta reforma res kaj spremenila (ob znižanju števila učnih ur), je težko reči. Upajmo, da ne na slabše, saj so italijanski dijaki med zadnjimi v Evropi v matematičnih in naravoslovnih vedah. Glede vprašanja dejanskega stanja našega šolskega sistema in stvarnih potreb teritorija bi bilo potrebno prirediti skupno posvetovanje najrazličnejših komponent (prejšnji petek je bilo v Nabrežini zasedanje SSO in SKGZ o problemu slovenskega šolstva), ki bi analizirale, ugotovljale, ovrednotile in načrtovale tako mrežo licejske (isto velja - če že ne še bolj - za poklicne šole) ponudbe, ki bi konkretno odgovarjale potrebam naše manjšine. Upajmo, da bo nova šolska reforma k temu pripomogla.

Adrijan Pahor

goških metod, "permanentno" ocenjevanje s strani dijakov, kateremu smo šolniki podvrženi, pa tudi t. i. moping ali "nadlegovanje" na delovnem mestu, ki ga dijaki z namernimi neustreznostmi povzročajo uč-

Pogovor

Novogoriški župan
Mirko Brulc
o preklicu
schengenskega
režima in
ponovnem
vzpostavljanju meje

3

Glasba

Uspešno se je
končal
XI. Mednarodni
festival kitare Kras
pod umetniškim
vodstvom
Marka Ferija

10

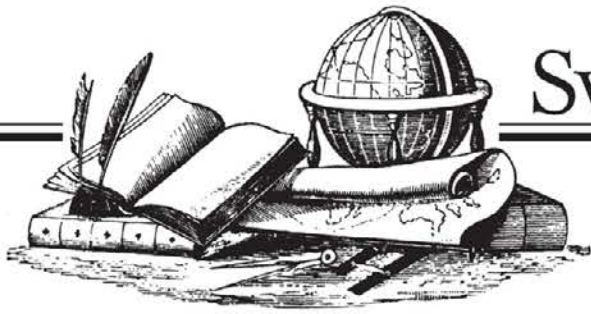
Pogovor

Proseški župnik
g. Jože Špeh
je spregovoril
o petindvajseti
obletnici
mašniškega
posvečenja

11

Paritetni odbor

V ospredju glasbeno šolstvo

Slovenskemu glasbenemu šolstvu je bila namenjena skoraj v celoti seja paritetnega odbora, ki se je sestel na sedežu deželne uprave v Trstu 16. junija. Kot znano, predvideva 15. člen zaščitnega zakona ustanovitev samostojne sekcije glasbenega konservatorija Giuseppe Tartini iz Trsta s slovenskim učnim jezikom. Preteklo je že osem let od odobritve zaščitnega zakona št. 38 iz leta 2001, a na tem področju se ni nič premaknilo. Storjeni so bili že razni koraki pri pristojnih organih v Rimu, ki pa niso obrodili nobenih sadov. Paritetni odbor, ki sicer nima specifične pristojnosti za člen zakona, ki govori o glasbenem šolstvu, je posvetil tej zadevi dve seji in s tem skušal premakniti vso stvar z mrtve točke. V aprilu je bila

advicija z ravnateljem Tartinija Parovelom, ki je obrazložil svoje poglede. Po njegovem je zakonsko določilo napačno formulirano in ni v skladu, predvsem po zadnjih šolskih reformah, z drugimi državnimi zakoni o konservatorijih, ki so postali univerzitetne ustanove. Največ težav bi nastalo pri zaposlovanju osebja na podlagi dveh različnih kriterijev. Parovel vidi edino rešitev v spremembi zaščitnega zakona. Zaveda pa se težav takega spreminjanja. Po njegovem bi se problem delno rešil z ustanovitvijo slovenskega glasbenega liceja, ki bi bil tesno povezan s konservatorijem Tartini in s sorodnimi organizacijami v Sloveniji. Zasedanje paritetnega odbora 16. junija je bilo namenjeno Glasbeni

matici in Slovenskemu centru za glasbeno vzgojo Emil Komel. Prvo šolo sta zastopala predsednica Nataša Paulin in profesor Aleksander Rojč, drugo pa predsednica Mara Črnič in ravnatelj Silvan Kerševan. Predsednici glasbenih ustanov sta poudarili, da se prizadevanja tičejo dosege visokošolskega izobraževanja na glasbenem področju, mora pa priti tudi do državnega priznanja za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Glasbeno matico. Sklep srečanja je paritetni odbor strnil v predlog, da predsednik Bojan Brezigar pisno opozori pristojno ministrico za šolstvo Gelmini, da se 15. člen zaščitnega zakona ne izvaja, z zahtevo, da se čim prej ustanovi slovenska sekcija pri konservatoriju v Trstu. Paritetni odbor je soglasno odobril pravilnik, ki bo omogočil odboru, da se za razne študije in raziskave poslužuje zunanjih izvedencev. Prihodnja seja odbora bo v mesecu septembru.

DP

Uveljavljanje manjšinskih pravic Vidna dvojezičnost na Južnem Tirolskem

Münchner Polizistin bei den Carabinieri

Gornja fotografija je bila objavljena v dnevniku Dolomiten, št. 123 z dne 30. in 31. maja ter 1. in 2. junija s krajšim prispevkom o obisku gospe Brigitte Scheiner, funkcionarke prometne policije iz Münchna pri karabinjerjih v Bocnu. Obisk velja za potrditev že ustaljenega sodelovanja med

predstavniki policije obeh držav. Jeseni je namreč deset karabinjerjev, tako roča dnevnik Dolomiten, dva tedna službovalo v Münchnu, kjer so med drugim utrjevali znanje nemščine. Slika je za nas še posebej zanimiva in tudi poučna, saj dokazuje, da dosega vidna dvojezičnost na Južnem Tirolskem znatno višjo raven.

Svetlo poglavje v deželnem svetu FJK

Igor Gabrovec je podprl resolucijo o pravicah otrok

"Porodnica in novorojeni otrok imata neodtujljivo pravico do zdravstvene oskrbe pri porodu in po njem, nato ima otrok naravno pravico, da je vpisan v rojstno knjigo ne glede na status matere oz. staršev, ki so lahko zato tudi neprijavljeni in torej nezakoniti pribežniki. Tako je s tajnim glasovanjem (Severna liga je polemično zapustila dvorano pred glasovanjem) sklenil deželni svet FJK in sprejel resolucijo leveice, ki poziva vlado k večji občutljivosti pri obravnavanju pravice do zdravja in še zlasti do življenja. Ta mora biti priznana vsakomur, ki se nahaja na državnem ozemlju, tako kot je zapisano v ustavi. Že zakon, ki zdravnikom veleva, da prijavijo oblastem nezakonite priseljenc

ce, ki bi zaposlili za zdravstveno pomoč, je nečloveški in zdravnik imajo vso moralno pravico, da se tako zastavljenim pravilom uprejo. Pomislimo le na nezakonito priseljenco, ki je noseča, in se iz strahu pred sodnim pregonom ali izgonom ali odvzemu novorojenčka odpoje zdravniški pomoči porodnišnice. V primeru zapleta se tako stanje, tudi zaradi običajno kritičnih gmotnih in higienskih razmer, nemalokrat sprevrže v življenjsko nevarnost za mater in otroka. Deželni svet je po zaslugi levosredinske opozicije, pa čeprav za krinko tajnega glasovanja, vendarle dokazal, da še obstajajo določene temeljne pravice, ki ne podležejo vsakodnevnim političnim računam".

Po evropskih in upravnih volitvah Italija se še ukvarja s svojimi problemi

Kdor je naivno pričakoval, da se bo po evropskih in upravnih volitvah kaj bistveno spremenil način politične dialektike, se je naivno motil. Predvsem je treba upoštevati dejstvo, da pravzaprav nihče od političnih strank in njihovih politikov ni, recimo, volitev za obnovo Evropskega parlamenta obravnaval z ustrežno resnostjo v skoraj nobenem pogledu, temveč so jih enostavno izrabili kot prizorišče za medsebojno obračunavanje in polemiziranje o notranjih problemih. Skratka, pojmovali so jih kot poskusno domačo nalogo za nadaljnje politično preigravanje ali, bolje rečeno, za poigravanje z volivci, ki še vztrajajo v zvestobi do državljske dolžnosti. Sorazmerno nizka volilna udeležba pa je po drugi strani pokazala, da nihče od poklicanih si ni preveč prizadeval, da bi volivce vzbudil k dograjevanju skupnega evropskega doma. S takšnim zadržanjem in s pavšalnimi kritikami na račun evropskih "birokratov" in s tem evropskih institucij so sami pripomogli k odračanju volivcev, sedaj pa se nad njimi hudujejo, da številni niso šli na volitve.

Po drugi strani ne smemo prezreti dejstva, da so bile istočasno z evropskimi tudi upravne volitve za obnovitev številnih občinskih in pokrajinskih svetov ter njihovih županov oz. predsednikov, kar je bolj pritegnilo pozornost državljanov in političnih strank kot pa oddaljeni Evropski parlament. Zato stranke sedaj bolj poudarjajo izide upravnih volitev, kdo je na njih izgubil in kdo pridobil. Zato se desnosredinski

tabor ima za zmagovalca na teh delnih upravnih volitvah, medtem ko se njegova pričakovanja in javna napovedovanja glede prodora na evropskih volitvah niso uresničila. Glede Demokratske stranke, glavne opozicijske sile, je treba stvarno ugotoviti, da je na letošnjih omenjenih volitvah v primerjavi s prejšnjimi volitvami izgubila kake štiri milijone volivcev. Ne gre, da bi na tem mestu razglabljali o vseh vzrokih tega nazadovanja, ki je delno povezano z ustanovitvijo DS kot novega političnega subjekta (z združitvijo Levih demokratov in

Tudi v desnosredinskem taboru, ki se navzven kaže monoliten, dozorevajo časi za treznejše razmišljanje o dosedanem načinu vladanja z odklanjanjem dialoga z opozicijo, vsaj glede glavnih vprašanj, ter z zatekanjem k glasovalnemu stroju. Po tej poti so bili, recimo, sprejeti zakon o ravnanju s tujimi priseljenci, o javni varnosti z uvajanjem nekakšnih prostovoljnih obhodnic na izrecno zahtevo Severne lige, kar pomeni popuščanje politiki strankarskega izsiljevanja za uveljavljanje parcialnih političnih interesov. Po drugi strani pa se zanemarjajo redne policijske sile, ki bi potrebovale ojačenje svojih vrst. Dejansko se namreč dogaja, da Severna liga tudi drugače izsiljuje samega premiera Berlusconi, kot kaže njegov zasuk v stališču

do podpore nedeljskim referendumom o spremembah volilnega zakona. Istočasno pa se je predsednik vlade znašel v novem preiskovalnem postopku v zvezi s prijavo, da je plačeval udeležbo lepih deklet na zabavnih prireditvah v svojih

Marjetice), a glavni vzrok je po splošnem mnenju pomanjkanje jasnih strateških okvirov z ustreznimi programskimi vsebinami, ki bi privabile nove privrženice, ki se v današnji politični zmedenosti ne znajdejo in iščejo nove politične usmeritve. Sedaj, ko je DS prestala obe volilni preizkušnji z razmeroma še pomembnim delom konsenza, je čas, da globlje pogleda vase, oceni svojo objektivno vlogo na italijanskem političnem prizorišču in se nato ustrezno predstavi zlasti svojim potencialnim volivcem. Priložnost za to bo napovedani vsedržavni kongres prihodnjega oktobra. Obstaja objektivna skušnjava, da bi se obnovile notranje struje po starih vzorcih. Notranja dialektika in tekmovalnost sta potrebni, a v mejah zdravih demokratskih načel, ne pa da ovi-rata sprejemanje odločitev.

zasebnih rezidencah. Spet se je oglasil dnevnik italijanske škofovske konference Avvenire, po katerem bi premier zgrešil, če bi o takšnih primerih še naprej vztrajal v molku. Še nekaj podatkov o zadnjih upravnih volitvah v prvem krogu. Desna sredina, to se pravi Ljudstvo svobode in Severna liga, je osvojila 26 pokrajin, medtem ko jih je leva sredina osvojila 14 oziroma 5. To nedeljo pa je potekal drugi krog volitev v 22 pokrajinskih in 99 občinah. V tem sklopu so tudi pokrajinski uprave v Milanu in Turinu ter občinske uprave v Bologni, Firencah, Padovi in Bariju. Ta drugi krog volitev zadeva 13,7 milijona volilnih upravičencev. Za izid tega kroga volitev vlada precejšnje zanimanje, ker bodo dopolnili sliko razmerja moči med političnimi silami.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Izjemen pomen osamosvojitve Slovenije

Minilo je osemnajst let, ko je na dan 25. junija najvišje izvoljeno predstavništvo sprejelo dva temeljna in prelomna dokumenta, in sicer Deklaracijo o neodvisnosti Slovenije ter Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Na ta način je nastala samostojna slovenska država, dobro leto prej pa demokracija, ki je zamenjala enopartijsko družbeno ureditev v veljavi vse od konca druge svetovne vojne. Kot je znano, rojstvo nove države ni bilo lahko, saj je tako rekoč istočasno jugoslovanska vojska pričela napad na svojo nekdanjo republiko. Ponovno se je pokazalo, da je vsako rojstvo tudi težko, vendar ob srečnem izteku bogato poplačano. Bistvenega pomena je seveda nekaj drugega, zaradi česar je več kot umestno, da se nastanka naše države vsako leto slavnostno spominjamo in se veselimo pridobitev, ki smo jih bili na ta način deležni Slovenci, kje koli živimo: v matični domovini, v zamejstvu in zdomstvu. Bistvenega pomena je v prvi vrsti samostojnost sama, o vrednosti katere ni potrebno izgubljati besed. Samostojnost je podobno kot v osebnem življenju nekaj enkratnega, je dobrina, ki ji je težko izmeriti globino in vrednost, je domovanje nešteti drugih dobrin ter zanesljiva možnost rasti oziroma svobodnega odločanja o vseh stvareh. Nič manj dragocena ni demokracija, in sicer z ozirom na enoidejno družbo. Demokracija upošteva vse življenjske in politične izkušnje znotraj države in naroda, deluje po načelu več-

strankarskega sistema in na volitvah opredeli trenutno voljo in mišljenje svojih volivcev s tem, da ju pretvori v odgovarjajoče število izvoljenih predstavnikov z novo zakonodajno določbo prenovljenega parlamenta. Kot rečeno, demokracija omogoča sobivanje različnih pogledov in celo svetovnih nazorov, česar enoidejna enopartijska družba ne zmore. Demokracija je na ta način vzpostavila skupno omizje vseh slovenskih izkušenj, kar v vseh povojnih desetletjih ni bilo možno, demokracija ima torej za sluge, da smo Slovenci postali celota prav vseh svojih delov, kar je zagotovo plodna popotnica ne samo za našo bližnjo, ampak tudi daljno prihodnost. Ideološka razdelitev, ki je bila izrazito pristranska in je vztrajala na svojem ločevanju, je razpadla in v tem znamenju smo vsi zaživel sproščeno in mnogo bolj ustvarjalno, bolj prijateljsko in solidarno. In vsa ta ter druga podobna dejstva so na moč spodbudno vplivala tudi na nas, na slovensko narodno skupnost v Italiji, kakor na vse druge slovenske skupnosti ob Sloveniji ter po svetu. Vse temeljne slovenske življenjske izkušnje so med nami zaživele enakovredno, z veliko stopnjo medsebojnega razumevanja ter na ta način v slabih zadnjih dveh desetletjih skupaj dosegle zares velike uspehe. In velike uspehe bomo dosegali ravno tako v prihodnje, če bomo delali spozumno. Uspešni in plodni so namreč le tisti načrti, s katerimi soglašamo in vanje verjamemo vsi.

Janez Povše

Na dnu...

KOLIKO ČASA BO TRAJAL BERLUŠKONI?

Pogovor / Mirko Brulc, župan Nove Gorice in poslanec v DZ

O nepotrebni zapori meje se nič ne ve!

Novogoriški župan in poslanec SD Mirko Brulc je bil prvi, ki je v javnosti izrazil zelo ostro nasprotovanje italijanskim nameram o preklicu schengenskega režima. Slovensko vlado je večkrat pozval, naj se o italijanskih načrtih pozanima, posebej je na to opozoril slovensko notranje ministrstvo, še preden se je v javnosti razpasla novica. Ljubljana pa je bila na njegove pozive gluha. V intervjuju nam je tako župan Brulc razkril ozadja zgodbe...

Rok preklica schengenskega režima se je glede na prvotna predvidevanja skrajšal: meja bo zaprta "samo" med 28. junijem in 15. julijem, medtem ko je bila prvotno napovedana zapora za skoraj mesec dni. Kako komentirate to spremembo?

To dokazuje še večjo neresnost italijanske vlade. Meja se bo nam-

voljuje sprejemanje takega ukrepa. Vem tudi, da je treba biti veliko bolj pozorni, ko so na teritoriju zbori tako eminentnih politikov. Vendar... nikoli ni bilo rečeno, da gre za varovanje meje, vedno se je govorilo o zaprtju meje. To je potrdil tudi italijanski notranji minister. V primeru evropskega nogometnega prvenstva lani v Avstriji so bile postavljene policijske patrulje na obmejnih cestah in poteh, na samih mejnih prehodih pa ni bilo ukrepov, ki se napovedujejo v našem primeru. Tu nam grozijo z drugačnim načinom kontrole. S skrbjo nas navdaja dejstvo, da ima Italija do Slovenije "poseben" odnos: očitno jih odprta meja žuli, boli jih, da smo v Schengenu. Izkoriščajo vsako priložnost, da bi nam zagrenili dober čezmejni odnos. Tudi ko smo vstopili v Schengen, so bile npr. napovedane kamere. Po-

Ste se o tem pogovarjali tudi z županom Romolijem?

Nisva se pogovarjala v živo. On je dajal izjave na moje časopisne članke. Njihova država zapira mejo in bi zato z njegove strani pričakoval pozive k strpnosti in razumevanju.

Pogrešate torej Brancatija...

Mislil, da bi se Gorica drugače odzivala na te dogodke. Imamo pa srečo, da italijanski policijski organi z našimi zelo dobro sodelujejo. Skupne patrole že zdaj rešujejo probleme. To je tudi vse, kar na meji potrebujemo.

Tudi Sloveniji dalj časa ni bilo jasno, kako bo potekalo prehajanje čez mejo ob preklicu schengenskega režima. Italija je uradno obvestila javnost o svojih namerah šele 11. junija. Veliko "podrobnosti" pa je bilo in je še vedno nejasnih... Jaz sem župan občine Nova Gori-

ca in na meddržavne zadeve ne morem vplivati. Se pa čudim nad dejstvom, da ob napovedi zapore meje naši ustrejni ministri, notranje in zunanje, nista dobili ustreznih konkretnih pojasnil na ustreznih italijanskih ministrstvih. Naša ministrstva so dolžna vse državljane obveščati, kako bomo prehajali mejo v tem obdobju, ko bo zaprta. Zakaj se to dogaja? Ljubljana je daleč od mejnih ob-

močij. Ne zavedajo se, kako delikatno je sklepati dogovore na bilateralni ravni, ko se ne upošteva realno stanje ob meji. Oddaljenost ni fizična, ampak drugačna, škoduje pa obojim, nam v Sloveniji in njim v Italiji.

To drugačno oddaljenost bi lahko opredelili za institucionalno. Medtem ko so številni politiki na obeh straneh slovenskega političnega spektra, začeni z evroposlancema Ivom Vajglom in Lojzutom Peterletom, opredelili proti ponovnemu postavljanju meje, so bila ministrstva in vlada tiho. Gre za politično previdnost v odnosu do Italije?

Kandidati za evropske poslance so o tej tematiki spregovorili šele takrat, ko so jih novinarji začeli spraševati. Nekateri so celo po novinarskih vprašanjih ostali zelo ravnodušni. To je žalostno. Sam pa sem na to reagiral, preden so novinarji sploh sprožili vprašanja.

MZZ res rešujejo velike probleme, kot je mejni spor s Hrvaško. Vendar tudi te napovedi so za našo državo velik problem, ki lahko nosi hude posledice. Ne smemo dovoliti, da se naši sosedji obnašajo tako, kot se obnaša Italija.

Ljubljana bi Rim morda le lahko opozorila na različne

načine preklica schengenskega režima, ki so se jih doslej posluževale posamezne države. V mislih imam seveda primer lanskega EP v Avstriji, pa tudi nedaven aprilski vrh ob 60-letnici zveze NATO v Strasbourgu. V Bruslju in Strasbourgu so zelo pogosto veliki dogodki. Če bi bil vsakič tak cirkus, bi bila država vselej blokirana. Za varnost je treba skrbeti, sami sprejemamo vse ukrepe. Kako in v kakšni meri naj se to izvaja, pa je drugo vprašanje. Kar se dogaja pri nas, ni prav. Lahko vsekakor že opazimo popuščanja s strani Italijanov, ker so skrajšali predviden rok zaprtja meje.

V času začetka razprav o preklicu schengenskega režima se je v Italiji oglašil tudi Roberto Calderoli, strankarski kolega notranjega ministra Roberta Maronija, in predlagal, naj se preklic Schengena podaljša za nedoločen čas. To naj bi bilo po njegovem mnenju učinkovito sredstvo v boju proti nelegalnemu prebežništvu. Tudi v tem primeru Slovenija ni posebej reagirala...

Saj ne gre samo za Slovenijo. EU bi morala na to reagirati. Sam sem glede tega ostro reagiral tudi v naši parlamentarni komisiji za Slovence v zamestvu in po svetu: izrazil sem razočaranje, da Evropa v takih primerih ne zaščiti svojih članic. Smo v skupni državi, imamo enake pravice. Take izpade je treba preprečiti, če ne želimo biti drugorazredni državljani. Reševanje problemov prebežništva s temi sredstvi tudi nima nikakršnega smisla, tako kot nima smisla npr. apriorno jemanje prstnih odtisov pripadnikom določenih narodnosti.

Kako so ostali člani komisije reagirali na vaš poseg?

Zanimivo je, da so me vsi podpirali. Kolega Prijatelj in Zorn sta celo želela napisati ustrezen sklep. Stoodstotno podporo mi je izrekel tudi minister Žekš. Reagirati pa bi morala vlada, ne poslanci in župani.

Se v Sloveniji pred temi težavami "miži" in se jih na dan vleče samo, ko se to izplača?

Pri teh problematikah ne sme biti politizacije. Ob meji želimo živeti varno, v EU pa enakopravno.

Vtis, da se v bilateralnih odnosih Slovenija prilagaja Italiji, pa vseeno ostaja...

Sam nisem za revolucijo, tudi ne spravljam ljudi na ulice. Pokončnost in hitro reagiranje pa sta naša pravica in dolžnost. To, da smo premehki, je res: dogajajo se potem mazaške akcije po spomenikih. Sami tudi popuščamo pri uporabi slovenščine v našem okolju. Hkrati pa smo pri zahtevah po spoštovanju mednarodnih predpisov glede varstva slovenske manjšine v Italiji večkrat zelo blagi.

To se večkrat izkazuje tudi v

praksi. Ko Unicredit prodira na slovensko tržišče in ko lmi Sanpaolo prevzema Banko Koper, sta Slovenija in Italija najboljša poslovna partnerja, ko pa je na dnevnem redu vprašanje prevzemanja finančnih sredstev z luksemburškega fiduciarnega računa kot povračilo ezulom ali vprašanje nabiranja političnih točk na ramah samih ezulov, prihajajo na dan izpadi, kakršne si je pred kakim letom privoščil celo Napolitano...

Za to pa smo tudi sami krivi. Potenciranje števil o žrtvah v fobjah prinaša zmedo. Mi pa točno vemo, kako je to zgodovinsko poglavje opredelila mešana italijansko-slovenska komisija zgodovinarjev. Sam pa italijansko vlado sprašujem, zakaj ne odpre arhivov notranjega ministrstva, kjer so shranjena nekatera zelo neprijetna dejstva za Italijo. Svoje napake obžalujemo, ampak ne fobj ne povojnih pobojev ne bi bilo, ko ne bi bilo pred tem 25 let fašizma. Žgoča tematika so danes tudi vinjete, ki so po mnenju Evro-

med EU in Slovenijo...

Italijanska napaka je v tem, da postavljajo spor okoli vinjet na meddržavno raven. Naša napaka pa je v tem, da Tajanija podcenjujemo, češ da je Italijan in da nam zato nagaja. To ni res. On je določen na nivoju EU, treba je zato spoštovati njega in njegove zahteve. Hkrati pa izražam podporo našemu prometnemu ministru Vlačiču: vrednost vinjete moramo določiti sami. Petnajst evrov za tedensko vinjeto je sprejemljiva cena. Sprašujem se, ali bi oni prodajali tedenske vinjete po petnajst evrov. O ceni avstrijskih vinjet ni določala Evropa, ampak Avstrija: oni imajo sicer nekoliko cenejše vinjete, pobirajo pa dodatno cestnino za prehode skozi tunele. Naša cena je zato povsem sprejemljiva.

Da sklenemo s tematiko, s katero smo začeli: kakšni bi morali biti koraki Ljubljane, potem ko je Italija 11. junija uradno napovedala preklic schengenskega režima?

Slovenija bi morala dobiti uradne

pske komisije predrage. Ker pa Evropsko komisijo predstavlja italijanski komisar Tajani, se problematika vinjet večkrat obravnava kot bilateralni spor med Slovenijo in Italijo in ne kot institucionalni pripetljaj

podatke, kako bo izgledala ta zapora meje, in s tem seznaniti prebivalstvo. Če pa bi sosedje pretiravali v zapori, bi morala Slovenija zelo ostro reagirati. Ne samo v Rimu, ampak tudi v Bruslju.

Andrej Černic

Romoli odklonil intervju

V nedeljo, 28. junija, bo Italija uvedla preklic schengenskega režima. Gre sicer za ukrep, ki ga evropski pravni red omogoča in je zato legitimen. V italijanskem primeru pa je pri postopku uvajanja prišlo do nekaterih nejasnosti, sam "začasni režim" pa je bil javnosti slabo predstavljen. Želeli smo se zato o novem začasnem režimu pogovoriti z omejnima županoma Brulcem in Romolijem.

Medtem ko je novogoriški župan Brulc na pogovor pristal, je Romoli intervju odklonil, ker da je preklic schengenskega režima tema v domeni notranjega ministrstva; o njem sam nima kaj komentirati. Res je sicer, da je ponovno postavljanje mej povsem v domeni notranjega ministrstva, žal pa nam je, da nam ni uspelo od "uradne" Gorice pridobiti mnenja o tem dogodku in o ukrepih, ki jih bo goriška uprava na to temo sprejela.

reč "zaprla" takrat, ko bo G8 v Trstu že končan, medtem ko je L'Aquila zelo daleč. Protiglobalisti ne prihajajo iz Slovenije, sploh pa z naše strani ne preti nobena nevarnost obema vrhoma (v Trstu in v L'Aquili, op. av.). Naša vlada pa nam ne sporoča, kakšni bodo "ustrezni ukrepi ob meji". Ne vemo, ali bo treba imeti ob sebi dokumente, čez katere mejne prehode bomo lahko šli, kako bo z zeleno mejo. Ta navodila še pričakujemo.

Pri preklicu schengenskega režima stoji utemeljevanje preprečevanja prihoda skrajnih, nasilnih protiglobalističnih skupin na tržnih temeljih. Italija je ob tem pripravila neložičen sklep, da se meje zaprejo

dobnih dogodkov smo pravzaprav javeni, a nanje tudi ustrezno reagiramo.

Sami ste na tiskovni konferenci 20. maja, ko ste govorili o problematiki preklica schengenskega režima, dejali, da se za to odločitvijo italijanskih oblasti morda skriva kaj več. Bi lahko bili bolj natančni?

Obpravnavajo nas kot drugorazredne državljane EU, ki smo v tem okolju nevarni. Verjetno pa je za zaporo meje tudi dejstvo, da se tako ovira turistični promet na Goriškem. Turistični tokovi se bodo morda preusmerili drugam. To nas skrbi. Italijanske prijateljke na drugi strani meje pa tudi sprašujem, ali tako stanje ne skrbi tudi njih.

po tržaškem delu G8, ki bi bil kvečjemu "bolj nevaren" za slovensko - italijansko mejo. Zakaj se je po vašem mnenju torej Italija tako odločila?

Najprej naj bo jasno, da poznam evropsko zakonodajo, ki do-

Kdo so prijatelji na drugi strani meje?

To niso samo Slovenci. Veliko je tudi Italijanov, ki razmišljajo enako kot mi tukaj. Demokratični del Gorice je zgrožen nad dejstvom, da bo meja zaprta.

našo državo velik problem, ki lahko nosi hude posledice. Ne smemo dovoliti, da se naši sosedji obnašajo tako, kot se obnaša Italija.

Ljubljana bi Rim morda le lahko opozorila na različne

Nova arheološka izkopavanja se nadaljujejo

“Oglej naj postane tudi arheološko središče!”

V petek, 19. t. m., so v Ogleju predstavili najnovejša arheološka izkopavanja in sadove le-teh, predvsem pa so predstavniki najvišjih deželnih ustanov, ki so ustanovni člani Fundacije Oglej (Fondazione Aquileia), spregovorili o pomenu le-teh o tem, kako bi iz Ogleja, ki je med arheologi po pomembnosti v Italiji drugo najbolj pomembno najdišče, takoj za Pompeji, naredili bolj privlačno turistično in arheološko središče v Severni Italiji. Velik problem Ogleja je namreč prav v tem, da velja med izvedenci za eno največjih arheoloških najdišč na svetu, med ljudmi, ki vanj prihajajo, pa je zelo malo poznan, kajti v Ogleju si človek zelo težko predstavlja, kako je mogoče, da je bil nekoč med največjimi mesti rimskega imperija. Če odmislimo čudovite starokrščanske mozaike v oglejski baziliki, ki so jih po dolgih stoletjih odkrili šele pred stoletjem, si vernik ali pa turist, ki pride v Oglej, ne more ogledati veliko arheoloških najdišč, prav gotovo pa si bo zelo težko predstavljal, kakšen je bil Oglej

nekoč, kaj šele, da bi razumel, kako so v njem ljudje živeli. O tem je tekel pogovor na tiskovni konferenci v Ogleju, na kateri so sodelovali krajevni župan Alviano Scarel, vodja deželne urada za ohranjanje kul-

turne dediščine Giovanni Fozzati, deželni odbornik za kulturo Roberto Molinaro, videmska pokrajinska odbornica za kulturo Elena Lizzi, direktor Družbe za ohranjanje oglejske bazilike Pietro Becci, univ. prof. Francesca Ghedini, ki je v znanstvenem odboru Fundacije Oglej, ter Anna Del Bianco, ki je direktorica omenjene fundacije, v katero je v začetku aprila kot partner vstopila tudi goriška nadškofija. Na tiskovni konferenci so omenjeni predstavniki Fundacije Oglej spregovorili predvsem o tem, zakaj je fundacija po več kot šestih desetletjih dovolila, da se začnejo ponovno izkopavanja

na t. i. arheološkem najdišču Cossar, in pa o lastnem videnju prihodnosti Ogleja, ki je danes za turista relativno zanimiv, saj si naključni obiskovalec razen muzejev in bazilike skorajda ni kaj ogledati.

Arheološko najdišče Cossar se nahaja približno tristo metrov severno od glavnega trga pred oglejsko baziliko, odkril in javnosti pa ga je še najbolj predstavil prof. Giovanni Battista Brusin konec 19. stoletja, sedanja izkopavanja pa vodi univ. prof. Jacopo Bonetto iz univerzitetnega središča v Padovi z ekipo tridesetih mladih arheologov.

Prof. Jacopo Bonetto je izjemen arheolog in zares ni potrebno, da si izvedenec, da to ugotoviš, dovolj je, da z njim izmenjaš nekaj besed, saj iz njega kar žari ljubezen do starih kovancev, amfor, oljčnih svetilk, starih uteži in drugih, v rimskih časih čisto vsakdanjih, a danes izjemno dragocenih predmetov, ki so jih našli med sedanjim izkopom. Povedal nam je, da bodo razstavili najdene

41. srečanje bolnikov, invalidov in ostarelih Na Brezjah pri Mariji Pomagaj

V soboto, 20. junija, je bilo na Brezjah že tradicionalno slovensko romanje bolnikov, invalidov in ostarelih, ki ga organizira revija Ognjišče. Letošnje 41. romanje je vodil mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger.

V močnem deževju je slovesnost, ki je sicer 40-krat bila pred baziliko, tokrat bila v cerkvi, ki je

je postalo narodni dan bolnikov, ki ga v vesoljni Cerкви obhajamo na god lurske Matere Božje 11. februarja, v Cerкви na Slovenskem pa tretjo soboto v juniju. Nekateri duhovniki ali župnijske Karitas za tovrstno romanje na Brezje organizirajo posebne avtobusne prevoze. Romanja se poleg invalidov, bolnikov in starejših, ki jim je v prvi vrsti namenjeno, udeležujejo tu-

bila rezervirana za bolnike na vozičkih in za tiste z berglami. Ostali romarji so zasedli dvorano nad zakristijo, vse samostanske hodnike in prostore, ki so nudili vsaj nekaj zaščite pred dežjem in vetrom, kar nekaj pa jih je ostalo na avtobusih. Vsi prostori so bili ozvočeni pa tudi Radio Ognjišče je slovesnost neposredno prenašal. Na ta način so bili z dogajanjem duhovno povezani tudi tisti, ki so zaradi bolezni ali starosti ostali doma, v domovih za ostarele ali v bolnišnicah, pa tudi tisti, ki si zaradi slabega vremena niso upali na pot. Uro pred mašo je bila skupna molitev rožnega venca. Med tem časom so mnogi duhovniki spovedovali, mnogi še med mašo. Okrog oltarja se jih je za somaševanje zbralo okrog 40. Po homiliji nadškofa Krambergerja je bilo bolniško maziljenje, h kateremu je pristopilo mnogo romarjev. Bolniki in invalidi so sodelovali tudi z branjem beril in prošenj. Romanje od začetka organizira revija Ognjišče, najbolj razširjen mesečnik v Sloveniji. Romanje

di njihovi svojci in prostovoljci, ki so jim na razpolago, jim delijo okrepčila in jim tudi sicer pomagajo, po potrebi priskrbijo duhovnika za spoved ali pogovor oziroma medicinsko osebje za prvo pomoč. Med najbolj zvestimi so se v zadnjih letih izkazali skavti, malteški vitezi, mladinske veroučne skupine in številni posamezniki. Romanje bolnikov, invalidov in ostarelih na Brezje pomeni samo eno od oblik skrbi Cerkve zanje. Duhovniki duhovno oskrbujejo vse bolnišnice in domove za ostarele v Sloveniji, poleg tega pa obiskujejo tudi druge podobne zavode. V zadnjem času so v več tovrstnih ustanovah na novo uredili bogoslužne prostore. V Ljubljani deluje tudi bolniška župnija. Cerkev za pomoči potrebne skrbi tudi v različnih organizacijah in združenjih invalidov in bolnikov, ko sta na primer Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov Slovenije ali gibanje Vera in luč. Župnije in nekatere druge ustanove v Cerкви za bolnike, invalide in ostarele organizirajo posebna srečanja.

Opomin normandijskih poljan

D - Day

In vazija v Normandiji je ostala zapisana v zgodovinski druge svetovne vojne. Če ste spremljali televizijske, pa tudi radijske programe v petek, 6. junija, v francoskem ali angleškem jeziku, ste gotovo o tem zanimivem “Dan D” izvedeli mardikaj. Pred 65 leti je v noči s 5. na 6. junij 1944 vrhovni poveljnik ameriških sil v Evropi general Dwight Eisenhower nagovoril vojake z zgodovinskimi besedami: “Oči sveta so uprte v vas... in končal: mi ne sprejemamo nič drugega, kot popolno zmago!” Govor so posneli na magnetofon in smo ga te dni lahko ponovno poslušali, saj so ga velikokrat zavrteli. Vojna enciklopedija je imela do leta 2008 vsaj 18 zajetnih knjig, ki opisujejo te dogodke, z zelo zanimivimi fotografijami, risbami in zemljevidi. Ob 65. obletnici pa jih je izšlo še nekaj, ki so jih napisali še živeči vojaki, pa tudi njihovi otroci, ali celo vnuki. Ustavil sem se pri znanju, ki prevaja iz angleščine v italijanščino že deseto knjigo o izkrcavanju zavznikov v Normandiji pred 65 leti. Ali o tako imenovanem

“Dnevu - D ali D-Day”. Knjige so bogato ilustrirane, opremljene z zemljevidi, z angleškim načinom posredovanja dogodkov in kritično osvetljenimi tudi angleškimi vojaškimi spodrslijaji. Posebno bogastvo te zbirke je jezik, ki ga krasi vojaško izrazoslovje, vendar podano na zelo poljuden in razumljiv način, s komentarji, da tako postanejo knjige privlačne najširšemu krogu bralcev, pa tudi zato, da se lepo prevajajo v druge jezike.

Ob tem dogodku se mi je pogled ustavljal na pariškem Le Mondu, z dne 6. junija, ki je prinašal komentar o govoru, ki ga je pred leti ob enaki slovesnosti imel kardinal Joseph Ratzinger (sedanji papež Benedikt XIV.) v ekumenskem bogoslužju v katedrali v Bayeuxu. Kardinal se je najprej dotaknil pokojnih, ne glede na to, na kateri strani so bili, in poudaril: “Cerkev velikokrat govori o večnem življenju. Tudi mi sami naj bi se večkrat zavedali svoje poklicnosti v večno življenje in

živeli tako, da bi lahko z našim sedanjim življenjem stopili pred Božje obličje, ki ga (upajmo) uživajo vsi, ki se jih danes spominjamo”. Nekateri radi Cerкви očitajo beg iz sedanjega sveta, češ da Cerkev živi v nekem sanjskem svetu, ki ni v tem svetu.

Kardinal pravi: “Kdor živi svoje življenje v osebni odgovornosti za večno življenje, daje svojemu

tuzemskemu življenju večno težo... Tudi normandijske poljane opominjajo nas žive (!), naj ne pozabimo na smrt in pravilno živimo pred obličjem večnosti”. Ko se je kardinal Ratzinger tedaj dotaknil problema sprave je dejal: “Proces sprave po drugi svetovni vojni prihaja iz krščanskega duha.

Človeka lahko ozdravi samo pravičnost. Prav pravičnost mora biti merilo pri vsakem političnem ravnanju v sodobnih sporih, ne glede na to, kje so”. Kardinal Ratzinger je tedaj, ob tej priložnosti, imel več govorov. Zelo odmevno je bilo tedaj tudi njegovo predavanje v Caenu, ko je v jedru predavanja omenil terorizem, strah sodobne družbe. Poudaril je: “Terorizem je postal neka nova svetovna vojna. To je vojna brez jasno začrtanih front. Izbruhne lahko kjerkoli na svetu, saj ne pozna razlike med vojaki in civilisti. Boj proti terorizmu mora imeti samo en namen; paziti je treba na vzroke terorizma. Če je vzrok terorizma krivica, prizadevajmo si, da to krivico odstranimo, kajti nobenega terorizma ni mogoče premagati z nasiljem!” Zanimiva je bila tudi kardinalova izjava, da je kot Nemeč boj zaveznikov proti Hitlerju jasno označil kot “pravično vojno”, obenem pripomnil, da je sprava med nekdanjimi sovražnimi državami druge svetovne vojne zgled za rešitev napetosti in sporov med

Človeka lahko ozdravi samo pravičnost. Prav pravičnost mora biti merilo pri vsakem političnem ravnanju v sodobnih sporih, ne glede na to, kje so”. Kardinal Ratzinger je tedaj, ob tej priložnosti, imel več govorov. Zelo odmevno je bilo tedaj tudi njegovo predavanje v Caenu, ko je v jedru predavanja omenil terorizem, strah sodobne družbe. Poudaril je: “Terorizem je postal neka nova svetovna vojna. To je vojna brez jasno začrtanih front. Izbruhne lahko kjerkoli na svetu, saj ne pozna razlike med vojaki in civilisti. Boj proti terorizmu mora imeti samo en namen; paziti je treba na vzroke terorizma. Če je vzrok terorizma krivica, prizadevajmo si, da to krivico odstranimo, kajti nobenega terorizma ni mogoče premagati z nasiljem!” Zanimiva je bila tudi kardinalova izjava, da je kot Nemeč boj zaveznikov proti Hitlerju jasno označil kot “pravično vojno”, obenem pripomnil, da je sprava med nekdanjimi sovražnimi državami druge svetovne vojne zgled za rešitev napetosti in sporov med

marsikaterim sedanjim evropskim narodom. Tako imenovana “Operacija Overlord” se je začela že junija 1943, ko so ZDA začele prevažati v Veliko Britanijo vojake in opremo. Ta je postala pravo vojaško oporišče, saj je tam bilo nad 3,5 milijonov tujih vojakov s 1.200 bojnimi ladjami; bilo je 1.600 transportnih ladij, 4.000 hitrih čolnov in nad 11.000 letal. V teh četah so bili poleg Američanov in Angležev še Kanadčani, Avstralci, Nizozemci, Belgijci, Norvežani, Poljaki in tudi Čehi. Naj še dodamo, da je Dan -D med zavezniki zahteval nad 10.000 žrtev. Enako število pa jih je padlo tudi na nemški strani. Vendar, ne smemo pozabiti, da je to bil samo manjši del žrtev, da so lahko zavezniki osvobodili Normandijo. Po treh mesecih je padlo nad 215.000 zavezniških vojakov. (Tudi nemških žrtev ni bilo manj!). K temu pa moramo prišteti še nad 19.000 francoskih civilistov, ki so bili tudi žrtve te operacije. Tako lahko zaključimo, da je ta zgodovinska zmaga res prepojena s krvjo in trpljenjem.

Ambrož Kodolija

GORIŠKA NADŠKOFIJA Pogovor / Mirko Butkovič

Lepota je ključ, ki lahko odpre srce današnjega človeka za izkušnjo Boga

V nedeljo, 28. junija, bo goriška nadškofija slavila velik praznik. V oglejski baziliki bo namreč nadškof msgr. Dino De Antoni ob 19. uri podelil zakrament mašniškega posvečenja diakonom Mirku Butkoviču, Brunu Molliconeju in Nadirju Pigatu. Butkoviču, ki so ga zlasti slovenski verniki že spoznali kot dragocenega pomočnika v nekaterih župnijah sovodenjske občine in kot odličnega organista, se iskreno zahvaljujemo, ker si je tik pred velikim dogodkom vzel čas, da je pristal na pogovor za naše bralce.

Kako bi na kratko opisal svojo dosedanjo življenjsko pot v luči pomembnega koraka, ki je pred tabo? Kako je dozorel Božji poklic v tebi?

Rodil sem se leta 1979 v Trzinu. Oče se je rodil v Mirnu, kjer sta njegov oče in stari oče imela mizarstvo in delavnico; po drugi svetovni vojni se je družina preselila v Trzin. Mati pa se je rodila v Trstu, njena družina prihaja s tržaškega Krasa. Rastel sem v precej živahni župniji: že od malega sem bil zelo aktiven kot ministrant, organist in pevec. Moje sodelovanje je zadevalo predvsem liturgično življenje v župniji, kar je pripomoglo k temu, da sem vzljubil bogoslužje in Božjo navzočnost v njem. Sveta maša je bila zame dragocen Božji dar; zdelo se mi je, da v njej nam je Bog tako blizu in da smo lahko posebno združeni z Njim. Verjetno prav zaradi te ljubezni do bogoslužja sem v srednji šoli začutil Božji klic in

sem se odločil za vstop v semenišče.

Kakšno vlogo je pri vsem tem imela tvoja družina?

Moja družina me je vedno podpirala. Mislim, da so vsi nekako pričakovali, da bom postal duhovnik. Stari oče mi je vedno pravil: "Ti boš duhovnik!" Njegov prastric je bil duhovnik, msgr. Ivan Rojec. Bil je župnik v Mirnu in je živel z nečakinjo, ki mu je pomagala. Moj stari oče Ciril, ki je bil mizar iz Rupe, je naredil nekaj popravil v cerkvi in farovžu. Tam je spoznal župnikovo nečakinjo Johano in se z njo poročil.

Znan si tudi kot organist. Kaj ti pomeni "druženje" s kraljico glasbil?

V prvih letih semenišča sem študiral hkrati tudi orgle na videmskem Konservatoriju. Kasneje pa sem se odločil, da bom najprej dokončal študij glasbe v Ljubljani tudi zato, ker nisem bil še pripravljen za duhovništvo. Tako sem diplomiral na Akademiji za glasbo in nato vstopil v ljubljansko semenišče, kjer sem nadaljeval teologijo. Šest let sem živel v Ljubljani in imam zelo lepe spomine.

Kot organistu mi je zelo pri srcu cerkvena glasba in njena

kriza. Mislim, da je rešitev edino v resničnem izvajanju koncilskih navodil. Čaka nas velika naloga, da bomo poglobili in spet odkrili bogastvo bogoslužja in dragoceno vlogo cerkvene glasbe. Čeprav je umetniška ustvarjalnost danes v težavah, ne smemo pozabiti na tako bogato izročilo, ki je sad krščanske vere in kulture. Kako žalostno je dejstvo, da naše glasbeno izročilo pogosto bolj cenijo v necerkvenih

okoljih!

Danes, ko človeka tako zasipajo z besedami, govori in razprave pogosto ne dosežejo svojega cilja. Mogoče je prav lepota pravi ključ, ki lahko odpre srce današnjega človeka za nebeske stvari, za izkušnjo Boga. Glasba nam lahko pomaga globlje občutiti skrivnosti učlovečenega Boga: naj bo v pomoč pri tisti "reformi reforme" bogoslužja, ki jo papež Benedikt XVI. tako goreče želi. **S kakšnimi občutki se bližaš dnevu, ko boš postal mašnik? Moram povedati, da sem malo bojim. Biti duhovnik je res nekaj velikega in odgovornega. Čutim se tudi nevrednega, a zupam v Božjo pomoč. Najlepše se mi zdi to, da bom lahko daroval sveto mašo, da bo Bog v mojih rokah spremenil kruh in vino v Kristusovo telo in kri. To je zame nekaj velikanskega. Upam, da bo Euharistija vedno središče mojega življenja. V Euharistiji lahko na najboljši način doživljamo Božjo prisotnost in ljubezen ter lahko oznanjamo to ljubezen vsemu svetu. Evangelij po Mateju se konča z Jezusovo obljubo, ki se po mojem nanaša prav na Euharistijo: "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta".**

DD

Kratke

21. romanje treh Slovenij na Svete Višarje

Rafaelova družba in Zveza evropskih izseljenskih duhovnikov vabita v nedeljo, 2. avgusta, rojake iz zamejstva, zdomstva in domovine, naj poromajo na Svete Višarje. Pešpot bodo začeli ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo ob premišljevanju križevega pota skupaj povzpeli k priljubljeni romarski cerkvi Matere Božje. Kdor želi, ima za vzpon na voljo žičnico. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavanju etnologa in sociologa Silvestra Gabrščka z naslovom Kje so meje? Slovesno mašo bo ob 12. uri ob somaševanju izseljenskih in drugih duhovnikov daroval koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program, ki mu bo sledilo družabno srečanje. Pri programu bo sodeloval Fantovski pevski zbor Dobrova. Srečanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

32. študijsko posvetovanje Skupnosti slovenskih katehiziranih in katehistov

Skupnost slovenskih katehiziranih in katehistov (SSKK) med 24. in 27. junijem 2009 v cistercijskem samostanu v Stični pripravlja 32. študijsko posvetovanje z naslovom Goreči v Duhu: Apostol Pavel – navdih sodobnemu oznanjevalcu. Posvetovanje je namenjeno vsem, ki v župnijah poučujejo verouk.

Predavatelji se bodo osredotočili na lik apostola Pavla in ga bodo predstavili kot molivca in častilca Boga, kot oznanjevalca vstalega Kristusa in kot graditelja skupnosti. Vsi trije vidiki njegove osebnosti in delovanja so zgled in spodbuda tudi za vse oznanjevalce – katehete današnjega časa.

Predavali bodo:

- koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak: Zahvaljujem se svojemu Bogu (Rim 1,8)
  - dr. Maksimiljan Matjaž: Apostol Pavel – oznanjevalec evangelija milosti
  - mag. Janez Žakelj CM: Pavel – graditelj skupnosti.
- Osrednji temi študijskih dni bodo sledile tudi delavnice z naslovi:
- priprava čaščenja pri katehezi in katehetov odnos do čaščenja;
  - osebnost kateheta – oznanjevalca;
  - katehet živi v občestvu in z občestvom;
  - govornica oznanjevalca;
  - didaktična igra pri katehezi.

Nekaj časa bo namenjenega tudi izmenjavi izkušenj ter medsebojnemu druženju.

Natančnejši potek študijskega posvetovanja je objavljen na spletni strani SKU: <http://sku.rkc.si/>, dodatne informacije pa dobite pri dr. Mariji Sraka, voditeljici SSKK, Lipovci 180 J, 9231 Beltinci; GSM: 051/313-444; e-naslov: marija.sraka@rkc.si.

"Krščanski glas na tvojem domu"

V sredo, 1. julija, bo na vsem italijanskem polotoku znani Radio Maria ob 16.45 oddajal v neposrednem prenosu molitev rožnega venca, večernice in evharistični blagoslov iz kapele duhovniške skupnosti na Verdijevem korzu 6 v Gorici. V mestu lahko oddajo poslušate na Radio Maria na ultrakratkih valovih s frekvencami 95.100, drugod po goriški pokrajini pa na 93.200.

San Giovanni Rotondo / Benedikt XVI. blagoslovil mozaike p. Rupnika Sv. Pij, zgled duhovnega boja

Sveti p. Pij se je proti hudobnemu duhu bojeval z Božjim oklepom, s ščitom vere in z mečem Duha, ki je Božja beseda. Te besede je sv. oče Benedikt XVI. prejšnjo nedeljo, 21. junija, izgovoril na enodnevnem pastoralnem obisku v kraju San Giovanni Rotondo, kamor se je odpravil, da bi z molitvijo počastil izpostavljeno truplo svetnika, kot je to v zadnjem letu storilo že na milijone vernikov z vsega sveta.

Duhovno dediščino svetega moža iz Pietrelcine (1887-1969), ki ga je Wojtyła kanoniziral l. 2002, je sveti oče predstavil kot protistrup za nevarnosti sekularizacije. Pred več kot petdesetisoč-

glavo množico, ki se je kljub slabemu vremenu zbrala pred cerkvijo sv. Pija, je poudaril, da današnji svet pestita aktivizem in sekularizacija, ki sta povsod pri-

sozna. Svetnik, ki se je v svojem krhkem telesu bojeval s hudičem in je v njem tudi dokazal, da je s Kristusom premagal zlo, nas opozarja, da moramo usmerjati pozornost v to, kar je v življenju pomembno in potrebno: poslušati Kristusa in živeti po njegovi volji. Zato je Ratzinger pozval vernike, vzemite za zgled njega in ga prosite, naj vam da luč in moč, da bi nadaljevali na poti Gospodovega poslanstva in bratske ljubezni. Sv. Pij, ki nas svojimi stigmami spominja na pomen krščanskega življenja, je vodil duše in dajal uteho trpečim, molil in delal dobro. Ta duh naj še naprej prežema vse vernike, ki se zatekajo k njemu in so torej njegovi "dediči".

Tik pred koncem pastirskega obiska je papež stopil v novo kriptu, kjer bo od jeseni dalje počivalo svetnikovo truplo in ki jo je z mo-

Papež Benedikt XVI. med mašo

zaiki opremil slovenski jezuit Marko Ivan Rupnik s svojo ekipo iz rimskega Centra Aletti. "Umetnina je izredno lepa, poleg tega pa gre za mojstrsko lekcijo teologije", je komentiral Benedikt XVI. pravkar dokončano delo, ki ga je tudi uradno predal namenu in blagoslovil. Mozaik, ki se razteza na približno dva tisoč kvadratnih metrov (večji del je pozlačen), je doslej največji, kar jih je izdelal uveljavljeni teolog in umetnik s svojo ekipo umetnikov iz osmih različnih držav. Gre za 54 mozaičnih poslikav, ki pripovedujejo zgodbe iz življenja sv. Franciška Asiškega, na drugi strani pa njegovega "sina" sv. Pija. Pot, ki vodi v kriptu, je zato nekakšna duhovna pot. Mozaiki govori o tem, da se življenje ne konča v grobu, saj nam je Bog s krstom podaril večno življenje, da bi ga razvili v polnosti in bi vsrkali v nesmrtnost tudi naravno življenje. / DD

Na Lajšah nad Cerknim

Spravna slovesnost

V soboto, 27. junija, bo na Lajšah nad Cerknim spominska slovesnost za žrtve druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Ob 15.15 bo molitev rožnega venca, ob 16. pa maša, ki jo bo ob somaševanju duhovnikov daroval koprski škof msgr. Metod Pirih. Po maši bodo pri breznu molitve za pobite. Spominska slovesnost bo namenjena žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Ob spravi slovesnosti je koprski škof Pirih med drugim zapisal: "Naši bratje in sestre, katerih se danes spominjamo, so stopali po poti trpljenja. Trdno verujemo, da jim je Bog že namenil prelepo plačilo. Naša današnja molitev naj izzveni v gorečo prošnjo: 'Nikoli več vojne, nikoli več revolucije!'"

Pokojni duhovnik dr. Ivan Likar je kot nekdanji organizator o omenjeni slovesnosti povedal: "Na Lajšah nad Cerknim se spominjamo žrtve vojne, zlasti tistih, ki so bili tam pred 60 leti umorjeni (med njimi duhovnika Piščanc in Sluga). Že takrat so načrtovali in povedali, da bodo Lajše naše škofijsko središče, kjer se bomo vsako leto zbirali v njihov spomin (19. 5. 1991, 7. 6. 1992, 6. 2. 1994; prim. Sporočila slovenskih škofij 1992, št. 6, str. 71); in zgradili spominsko kapelico. Za spominsko središče bi sicer lahko izbrali kakšen drug kraj v Škofiji, vendar smo se za Lajše od-

ločili iz naslednjih razlogov:

1. tam je bilo 3. februarja 1944 umorjenih 14 ljudi, med njimi že omenjena duhovnika, cerkljanska kaplana;
2. v zadnjih letih so priče spregovorile in Lajše potrdile kot kraj obsodbe ter pokazale na brezno, kjer žrtve čakajo vstajenja;
3. Lajše so primerno naravno okolje za postavitev kapelice, križevega pota in spomenika;
4. na tem kraju ne bomo ohranjali le spomina na žrtve, ki so bile tam umorjene, ampak na vse žrtve revolucije in okupacije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Takšen je tudi napis na spomeniku pri breznu; le-ta je v obliki zlomljenega drevesa – debela in postavljen na "kopišče" tako, da je v gornjem useku ("škarpi") možno vzdati plošče z imeni žrtve. Napis na spomeniku je odprt za žrtve revolucije in okupacije na Primorskem;
5. časi še niso dozoreli, prepričan pa sem, da bodo. Potem, ko bodo arhivarji in zgodovinarji naredili, kar morajo, po ustrezni izjavi parlamenta in po vsaj simbolični poravnavi krivic, tedaj bomo na Lajšah v polnosti obhajali celotno vsebino, ki je zajeta v napisu na "zlomljenem drevesu". Takšnega spomenika in napisu, kot je na Lajšah, ni nikjer drugje v Sloveniji. V tem smislu priporočite spominsko slovesnost: Cerkev je v službi sprave in to tudi v dejanjih dokazuje".

Benedikt XVI. blagoslovja mozaike p. Rupnika, ki stoji ob njem

Kratki

Rudi Pavšič potrjen na čelu SKGZ

Novoizvoljeni deželni svet Slovensko kulturno-gospodarske zveze je na skupščini, ki je bila v ponedeljek, 22. junija, v Kulturnem domu v Sovodnjah, potrdil dose-
danjega predsednika Rudija Pavšiča na čelu krovne organizacije. Presenečenj ni bilo, Pavšič je bil izvoljen soglasno in se bo tako s splošno podporo članov in delegatov lotil novega triletnega mandata. Na Pavšičevo izvolitev se je takoj odzval dr. Drago Štoka, predsednik sorodne organizacije SSO z naslednjimi čestitkami:

Dragi Predsednik!

Ob ponovni izvolitvi za dežel-
nega predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze Ti iskreno čestitam in želim veliko uspešnega dela v triletnem mandatu, ki je pred Teboj.

Razmere v našem slovenskem zamejskem prostoru niso v tem času najbolj rožnate, vendar sem prepričan, da bosta vodstvi obeh krovnih organizacij znali vedno skupno premostiti vse tiste težave, ki nam jih danes vsiljujejo tako splošna gospodarska kriza, kakor tudi druge nam nenaklonjene okoliščine. Prepričan sem, da bova v iskanju skupnih rešitev znala kot predsednika krovnih organizacij vedno iskati tiste poti, ki so danes nam Slovincem v Italiji tako zelo potrebne, to so poti medsebojnega dialoga, pozitivnega soočanja in nenehnega

iskanja skupnih narodnih, socialnih in etičnih vrednot, ki nas postavljajo vsak dan pred nove izzive in nove izbire za ohranitev in celosten razvoj naše narodnostne skupnosti in vsakega posameznika, ki v njej živi in ki mu je boj za ohranitev jezika in narodne identitete vedno pri srcu.

S pristržnimi slovenskimi pozdravi! / Dr. Drago Štoka, Predsednik SSO

Čarobna Irka v torek v Števerjanu

Predzadnja prireditev letošnjih SNOVANJ bo predstavila staro irsko glasbo. Organizatorji so iz tehničnih razlogov prenesli datum prireditve na torek, 30. junija. Starodavna keltska legenda pripoveduje o škratih, ljudskih pevcih in godcih. Ko so se zbrali v

krog in zabrenkali na harfo, so čarobno srebrni zvoki čudežno odmevali v daljavo in privabili v krog vse, ki so jim prisluhnili. Ansambel Girotondo d'arpe nas bo popeljal v skrivnosti keltske kulture ral v suggestivnih gorice Formentinijevga gradu. Poleg skupine harfistik iz Trsta in Gorice sodelujejo v ansamblu še violinist, flautist in recitator. Od nastanka jih vodi priznana glasbenica Tatiana Donis. Začetek ob 20.30.

KULTURNI DOM Komigo

Jamski človek ali od kod razlike med spoloma

Šesta izvedba Komigo, festivala komičnega gledališča v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku, ki ga prireja Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja, v sodelovanju z ZSKD, s Kinoateljstvom in z združenjem Terzo Teatro iz Gorice ter pod pokroviteljstvom dežele FJK, goriške občine in pokrajine ter SKGZ, je doživela nadvse primeren epilog. Na odru goriškega Kulturnega doma je v torek, 9. junija, bila v gosteh predstava Jamski človek v produkciji Gustav filma d. o. o. in islandskega gledališča Theater Mogul. V režiji večkrat nagradjene gledališke in filmske igralka Nataše Barbare Gračner je monokomedijo sijajno

odigral Uroš Fürst, član ljubljanske Drame. Komedijo Jamski človek v izvorniku Defending The Caverman je napisal Rob Becker in z njo zaslovel, saj se je ob njej nasmejal že več milijonov gledalcev na raznih koncih sveta. Naštela je največ ponovitev na slavnem broadwyskem odru in newyorški župan Giuliani ji je celo posvetil 44. ulico na Manhattanu in proglasil 18. julij za dan Jamskega človeka. V slovenski jezik je tekst mojstrsko prelila Lija Pogačnik, prikladno glasbo pa ji je prilil Mitja Vrhovnik Šmrekar. Slovenska krstna uprizoritev je bila aprila 2002 in od tedaj krozi predstava po slovenskih odrih ter povsod prejema prisrčna priznan-

Med borovci v Števerjanu
Ljubitelje narodno-zabavne glasbe čaka presenečenje

Kjer je praznik, tam so glasba, petje in seveda lepa beseda z mnogimi dobrimi srčnimi željami, ki v človeku prebudijo veselje in ponos, pa tudi zadovoljstvo in srečo. Zato vam, dragi prijatelji, želimo, da bi slovenska pesem polnila vaša srca in naš festivalski prostor še mnogo let. Kakorkoli že imenujemo to našo glasbo, jo imamo radi ali ne, polke in valčki postajajo vedno bolj nepogrešljivi del zabave mnogih Slovincem po vsem svetu. Zato dovolite nam, da vas v imenu prvih pozdravimo in da vas ostale že sedaj vabimo na lep festivalski užitek prvi konec tedna meseca julija. Vsi nestrpno čakamo, da bomo lahko že na prvem tekmovalnem večeru slišali nove viže, polke in valčke, ki nas bodo v čudovitem parku med Borovci popeljale v svet zapeljive slovenske narodno-zabavne glasbe. Vsaj za en večer bomo pozabili na vsakodnevne težave in se bomo ob gostoljubju organizatorjev Festivala ter v dobri družbi sprostiti ob nenadomestljivi briški kapljici. Kot vsa-

ko leto bodo tudi letos delovali dobro založeni kioski, ki bodo poskrbeli za prijetno druženje po končanem uradnem delu še pozno v noč. In res je na vašem trgu in med Borovci vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje

bo gotovo privabil v vinorodno vasico ogromno ljudi od vsepovsod, pa bo v nedeljo, 5. julija, in sicer ob 17.30. Vsem prijateljem števerjanskega festivala, obenem ljubiteljem narodno-zabavne glasbe, pripravlja organizator lepo festivalsko presenečenje,

celoten potek tekmovanja preko spletne strani društva F. B. Sedej, www.sedej.org. Z novo ponudbo, s kabelskim spremljanjem Festivala, organizator želi zadovoljiti predvsem tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. Naj povemo, da je skoraj pripravljena tudi festivalska številka vaškega glasila Števerjanskega vestnika, ki bo tudi tokrat prinesel v družine prijateljev razvedrilno svežino. V prilogi bodo vse števerjanske družine prejele festivalski kuponček, ki bo veljaven samo za dve osebi in za enega izmed dveh tekmoval-

nih večerov. Življenje nekega obdobja, življenje nekaj dni, morda trenutkov nas vseh je v teh lepih slovenskih narodno-zabavnih pesmih. Zlasti še, če nam tudi izvajalci vstopijo v dušo in tam ostanejo za vedno. Veliko teh izvajalcev slovenske narodno-zabavne glasbe nam je ostalo v spominu in srcu, saj so bili pravzaprav oni največji ambasadorji Slovenije, slovenske glasbe in slovenske besede. Vse dobre stvari, vse, kar nam daje življenje, je v naših pesmih. Vsi smo v teh pes-

mih: takšni ali drugačni! Vabimo vas torej na 39. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2009" čez dober teden dni!

MD

Utrinek z lanskoletnega nagrajevanja števerjanskega festivala

krepko narašča. Prvi dan Festivala se bo pričel v petek, 3. julija, ob 20.30, drugi tekmovalni večer bo v soboto, 4. julija, prav tako ob 20.30. Finalni del Festivala, ki

spremembo na samem prizorišču.

Tudi letos bodo ljubitelji števerjanskega festivala in narodno-zabavne glasbe lahko spremljali

Na pobudo doberdopskih krvodajalcev
Odpeljali so plastične zamaške

Krvodajalci iz Doberdoba so v sodelovanju s Civilno zaščito pred kratkim odpeljali v nabiralni center v Rudo tovor plastičnih zamaškov. Aldo Jarc, predsednik doberdopske sekcije krvodajalcev, nam je povedal, da so po pobudi, ki jo je marca organiziralo društvo, do danes nabrali lepo število plastičnih zamaškov. Sortiranje plastičnih zamaškov je potekalo na večstopenjski Soli iz Doberdoba, na raznih zbirnih točkah po vsej občini ter na nekaterih šolah v goriški pokrajini. Nabrali smo okrog 300 kilogramov zamaškov, ki so "vredni" približno 600 evrov. Gre za zelo lepo vsoto za našo občino. Celotni izkupiček

bo namenjen vzdrževanju stavbe Via di Natale, ki ponuja gostoljubje osebam na zdravljenju v onkološkem centru v Avianu. "Spraševali se boste, kaj je poslopje Via di Natale. Na kratko vam bom obrazložil", je dejal Jarc in predstavil podroben opis. Gre za stavbo, ki v 34 stanovanjih nudi potrebno oskrbo osebam na onkološkem zdravljenju in njihovim družinskim članom. Težji ponudbi se pridružuje še 12 sob, namenjenih terminalnim onkološkim bolnikom, ki prihajajo iz različnih bolnišnic ali domačih hiš. Zagotavlja se jim primerna strokovna zdravniška in bolničarska pomoč ob vzporednem blaženju bolečin.

Gostoljubje in oskrba sta povsem brezplačna, saj ju krijejo prispevki privatnikov in združenj, kot smo mi, brez vsakršnega javnega posega. Ob tej priložnosti se prav lepo zahvaljujem vsem učencem in učenkam večstopenjske šole iz Doberdoba, vsem občanom in

tudi drugim osebam za požrtvovalno sortiranje plastičnih zamaškov. To je zelo velik uspeh ne samo za naše društvo, ki je pobudnik sortiranja zamaškov, ampak za vse ljudi, ki čutijo potrebo, da pomagajo sočloveku v stiski".

ja. Tudi številna publika Komigo jo je sprejela kar se da toplo in z neprisiljenim smehom, saj razkriva in potrjuje življenjske resnice, ki se tičejo odnosa med spoloma, njune drugačne poglede na več-

je in drobne vsakdanje stvari in na popolnoma različen način obnašanja in ravnanja ob določenih situacijah. Besedilo je avtor napisal zelo tehtno in premišljeno, upoštevajoč antropološke, sociološke in psi-

hološke študije o moškem in ženski, ki se venomer trudita, da bi bila ljubljena, da bi ugajala drug drugemu, da bi si ustvarila družino, a vse to ne gre tako zlahka. Med njimi so pač razlike, ki jih ni lahko premostiti, in prav to, zakaj pride do trenj med njima, duhovito, hudomušno in seveda s komičnimi poudarki skuša razvozlati Beckerjevo besedilo, ki ga je z izredno učinkovitostjo interpretiral petintridesetletni igralec in pri tem prav po domače skušal pokramljati z gledalci, ki v tej vsebinsko iskrivi komediji prepoznavajo same sebe, svoje napake gledanja na različnosti, ki ločujejo moškega in ženskega, in se nasmejejo svoji užaljenosti, jezi..., saj navsezadnje vse ravnanje moškega in ženske izvira iz tega, da je bil v jamski dobi moški lovec, ki je imel osredotočen pogled na plen in je ščitil svojo jamo, žensko in družino, ona pa je bila nabiralka in

zato vedno bolj odprtega pogleda; takšna je še sedaj. Ženske so za sodelovanje, moški pa za pogajanje in zaradi tega se v zakonu večkrat hudo zaikri. Igralec Uroš Fürst je s spretnostjo obrazne mimike, s smeh vzbujajočim menjavanjem tona glasu, ko je prikazoval žensko besedičenje, in sploh s prikazom različnega obnašanja moškega in ženske izredno učinkovito posredoval besedilo, v katerem je resnično zaobjet ves moški in ženski notranji svet, od prazgodovine do današnjih dni. Dobri komediji in njenemu odličnemu izvajalcu so gledalci navdušeno zaploskali in ga večkrat priklicali na oder.

Pred začetkom predstave se je oglasila šaljiva večjezična pesmica. Kot je dejal ravnatelj KD Igor Komel, želi jo izbrati primerno "himno" za Komigo, katerega predstave se bodo v prihodnji sezoni verjetno začele že v oktobru in se zvršale po ena na mesec.

IK

Uradno odprtje poletnega središča v Zavodu Sv. Družine

Srečanja, zabava, igre, izleti, pohodi, bazen in še kaj

Sredi prejšnjega tedna so v zelenem gaju Zavoda Svete Družine v Gorici s krajšo slovesnostjo uradno odprli poletni središči Srečanja in Izživi 2009, ki ju že vrsto let prireja Skupnost družin Sončnica in društvo Mladinski dom. Tudi letos v njih preživlja prijetne urice veliko otrok (v prvih tednih nad 40), ki se zbirajo, da se igrajo, srečujejo in se imajo lepo, je poudaril Mauro Leban; za dosego cilja je pomembno, je dodal, da vsakdo prispeva svoj delež. Vzgojiteljica Karmen Lemut, ki skrbi za program, je povedala, da se otroci na Srečanjih v teh tednih po navdihu knjige *V 80 dneh okoli sveta* Julesa Verna potepajo po celinah. Popotovanje so začeli v Evropi, nadaljevali ga bodo po vzhodnih deželah, Avstraliji, Južni Ameriki in nato pristali na veliki črni celini. Na sporedu so srečanja z gosti in posebnosti, ki se prepletajo z delavnicami, pohodi, izleti, kopanjem v bazenu, predvsem pa z igro. Otroci so že prve dni pokazali veliko dobre volje, iznajdljivosti in domišljije, saj so na velikem dvorišču v sku-

pinicah pripravljali svoje "baze", ki so jim najljubša igra. Skupina petošolcev je v spremstvu vzgojitelja naredila korak dlje, saj si je

otroci so imeli tudi možnost iti k morju v Gradež. Vse pozorno spremljajo vzgojitelji in pomočniki Karmen, Walter, Mauro, Va-

Krokodilčkov. V imenu SSO-ja, ki podpira poletno središče, je Julijan Čavdek izrazil željo, da bi se otroci odpočili od šolskih naporov, se razigrano veselili in pridobili čim več prijateljev. G. Marijan Markežič jih je blagoslovil in jih spodbudil, naj tudi oni - kot sončnica - vedno gledajo proti soncu, ki je za nas kristjane Jezus. "Tako bomo lahko najmočnejši in najlepši". Priporočil jim

Foto DPD

ogledala različne "zgodovinske baze", kot npr. goriški grad, vojaške sledove na Vrhu Sv. Mihaela, Rižarno v Trstu idr.; ti

lentina, Greta, Nina, Lucrezia in Denis, ki so na predstavitvi skupno z otroki tudi zapeli letošnjo himno Srečanj na note znanih

je, naj bodo vedno prijatelji z Jezusom, ki je otroke vabil k sebi in jih spodbujal, naj skupaj gradijo vezi. / DD

Končna prireditev licejev Trubar - Gregorčič Iskriv izrez šolskega in obšolskega dela

Višješolci humanističnega licejskega pola Trubar - Gregorčič so se igrivo poslovali od letošnjega šolskega leta, ki je bilo kot vselej naporno, a tudi polno zadoščenj. Zaznamovali so ga namreč uspehi dijakov na različnih tekmovanjih, med katerimi je treba omeniti Cankarjevo, ki jim je prineslo kar

tudi drugih šolskih in obšolskih pobud. V sredo, 9. junija, so v Kulturnem centru Lojze Bratuž nanašali svoje dosežke množici gledalcev, med katerimi so bili sošolci, profesorji, starši in seveda ravnateljica Mihaela Pirih, ki je v nagovoru čestitala vsem nagrajencem. Občinstvo so tudi pristočno pozabavali z raznolikim programom,

nika Srebrnič, Aleksija Antonič, Harjet Antonič, Roberta Marussi, Tina Paljk, Tjaša Devetak, Lucrezia Bogaro) je s prvim in še drugim glasbenim intermezzom izkazal vokalno spretnost in ulitost glasov; dekletom se pač pozna, da sodelujejo pri raznih goriških zborih. V dvorani se je zaiskril smeh, ko je na odru kot gledališki utrinek zaživela lekcija zgodovine ob bolj raztresenem profesorju, ki ga je s prirojenim igralškim nagnjenjem odigrala Giulia Battisti. "Poredni" dijaki so bili Liza Terčič, Nataša Pahor, Roberta Marussi, Sara Bevčar, Nikol Kerpan, Dominik Vodopivec ter

so s svojim nastopom navdušile gledalce, ki so jim burno zaploskali. Skok v najlepša šolska doživlja je omogočil ogled fotografij z izletov, ki so popestrili letošnjo učno ponudbo. Poetično vzdusje je pričaral Dominik Vodopivec, dijak drugega letnika družboslovnega liceja, ki je predstavil svojo pesniško stvaritev z akrostihom, Navdih. Presenečenje letošnjega sporeda je bil skeč, ki so ga pripravili profesorji. Ti so ob pripovedovalcu prof. Adrijanu Pahorju, v duhovitem režijskem vodenju Tomaža Sussija, s komičnimi gesti prikazali prizorček o demonstatorjih, v katere so se prelevili David Peterin, Tomaž Sussi, Viljem Gergolet in Sara Semec. Njihovo izvajanje je podkrepil smeh, ki se je oglašal iz dvorane.

Prijetno in živahno zamišljeno prireditev je sklenila šolska glasbena skupina Simplex, ki je bila kot vselej deležna glasnega odobravanja vseh svojih fanov. Posamezne točke programa sta razigrano in sproščeno povezovala Albert Vončina in Lucrezia Bogaro. Iskreno zahvalo za ves trud, ki so ga vložili v šolsko delo, so prejeli profesorja Nadja Paulin in Ivan Bratina ter gospa Marina Hlede. Prijetno druženje se je nadaljevalo ob prigrizku in klepetu.

IK

nekaj nagrad (k tem se bomo še povrnili). Udeležili so se seveda

ki se je začel s pevskim uvodom. Oktet dijakinj (Ivana Paljk, Vero-

Miky in Kevin Zuttioni. Gibčna dekleta šolske aerobične skupine

Četrtek, 25. junija, na skupnem goriškem trgu Koncert in "fešta" na meji 2009

Kolumbijska pevka Benicia Cardenas bo v četrtek, 25. junija, ob 21. uri glavna zvezda glasbenega dogodka Koncert na meji, ki ga že šesto leto zapored prireja goriški in novogoriški Kulturni dom s Hitom kot glavnim sponzorjem in v sodelovanju s številnimi društvi in krajevnimi javnimi upravami. Po uspešnih izvedbah iz prejšnjih let - Goran Bregović leta 2004, Elisa in Tinkara leta 2005, skupina Mercado-negro 2006, Alice-Predin-Dragojevič ter Martina Feri in Zaira Zigante 2007, I Nomadi in Avtomobili lani - se tudi letošnji koncert napoveduje kot pomemben dogodek in priložnost za srečanje med prebivalci obeh Goric.

Uveljavljeno pevko iz Kolumbije bo na odru spremljalo deset glasbenikov. Nastop umetnice, ki ni le odlična pevka, temveč tudi plesalka, zaznamujejo vroči latino ritmi salse in cumbie. Temnopolna lepota je s svojo karizmatično osebnostjo, predvsem pa s svojim sladko zvonečim glasom

doslej požela veliko uspehov na domači in mednarodni sceni. Že v 90. letih je osvojila številna državna in mednarodna priznanja. Leta 1998 se je Benicia Cardenas preselila v Italijo in se tu posvetila predvsem petju. Med drugim je sodelovala tudi z orkestrom Novecento iz Parme ter z italijanskim glasbenikom Giuseppe Cominottijem. Letos je končno izšel njen prvenec Para tocar y bailar. Direktorica Kulturnega doma Nova Gorica Pavla Jarc je na tiskovni konferenci poudarila, da je cilj pobude umetniški, obenem pa tudi povezovalni. Direktor goriškega hrama Igor Komel je poudaril isti pojem in ponosno izrazil veselje zaradi dejstva, da se prireditev, pri kateri sodeluje cela vrsta pokroviteljev, iz leta v leto lepo

uveljavlja kot prava "fešta". Goriški občinski odbornik Stefano Ceretta je izjavil, da je čezmejno sodelovanje treba okrepiti, saj "Gorica ne more naprej brez Nove Gorice in obratno". Potrebno je združiti moči, da bi skupaj imeli več glasu na politični, kulturni in geografski ravni. O pevki, zvezdi latinoameriške glasbe, s katero bodo na odru skupnega trga zaživeli ritmi salse, rumba in cumbie, je spregovoril Peter Gergolet, Katja Kogej v imenu Hita pa je dodala, da dogodek bogati vso Goriško in dela življenje ob meji bolj prijazno. Pokrovitelji prireditve so: SKGZ, SSO, ZSKD, ZSKP, občini Gorice in Nova Gorica, pokrajina Gorica, slovenska občinska konzulta, rajonski svet Svetogorska-Placuta, KS Solkan, češadska banka-Kmečka banka iz Gorice. Pri organizaciji dogodka sodelujejo tudi razna združenja, mladinski odseki in krožki slovenskih društev z Goriškega in Tržaškega.

Darovi

V spomin na teto in svakinjo Uto-Terezo Devetak Juren darujejo Elvira, Davorin in Igor Devetak 100 evrov za dekliško vokalno skupino Bodeča neža - Vrh Sv. Mihaela. Za cerkev sv. Ivana: v spomin na Marijo Sever Ada Macuz 140 evrov. Za Novi glas: Karel Bonutti 100 evrov. Za zbor Rupa-Peč: v spomin na Jelko Tomsič daruje Marko Rojec 50 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 26.06.2009 do 02.07.2009) Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske

oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored: **Petek, 26. junija** (v studiu Andrej Baucon): Poletni večeri: najboljša domača narodno-zabavna in zabavna glasba turbo dance, vroče novice, zanimivosti in humor. **Sobota, 27. junija** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju. **Ponedeljek, 29. junija** (v studiu Andrej Baucon): Poletni sodobni sound, najboljši svetovni in domači hiti (nekoč in danes), vroče novice, zanimivosti. **Torek, 30. junija** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 1. julija** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Srakoperji, roparji s črno masko - Izbor melodij. **Četrtek, 2. julija** (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

Prejeli smo

O sonetu "Zaspal je mož..."

V minulem mesecu maju je dr. Ferruccio Tassin napisal dva zelo pomembna članka o mojem stricu msgr. dr. Mirko Brumatu. Objavljena sta bila v tedniku Voce Isontina in mesečniku Iniziativa isontina pod naslovom "A Gonars si torturava - mons. Mirko Brumat con i Sloveni perseguitati". Ker sta oba zapisa zelo pomembna in važna za vso zamejsko stvarnost, sem dr. Tassinu res hvaležna za vse zanimanje in pozornost, katere v naših slovenskih krogih, na žal, nisem zasledila. Ob branju teh člankov sem se zamislila v ono dobo stricve prerane smrti; pogledala sem v arhiv, kjer je med mnogimi zapisi tudi sonet, ki ga je mojemu stricu posvetil neznan pesnik ob smrti. Njegov monogram sta črki A. N. Ta pretresljivi sonet je bil ponatisnjen tudi na podobnicah, ki se poklanjajo prijateljem pokojnika v trajen spomin... Ker bi zelo rada vedela, kdo je avtor te otožne poslovilne pesmi, se obračam na vas, dragi bralci Novega glasa, da mi ga pomagate odkriti. Tu je sonet:

Zaspal je mož... V zvoniku stolne cerkve zvon zapel je

mrtvaške pesmi žalno melodijo o krizantemah, ki nekje bedijo, o njem, ki bol človeško dotrpel je.

Zaspal je mož - za svetle ideale neutrudni borec... Tiho je omahnil v vrtincu dela in ko vir usahnil, ki je napajal žejne izpod skale.

Nešteto src je o težki bolečini molče po njem, očetu, zajokalo, kot da jih strah je vsega v tej praznini.

Naročje božje mu zdaj mir je dalo, ki ga iskal zaman je v solz dolini. Ne bo ga več gorje sveta teptalo.

S hvaležnostjo in prisrčnimi pozdravi!

Irene Brumat Vrtovec

Dela na Travniku pa kar stojijo...

Že večkrat smo pisali, kako globoko rano je zarezala mestu odločitev goriške občinske uprave, da prenovi Travnik in ob prenovitvi tudi za vedno zapre predor, ki je povezoval mestno jedro Gorice z zaledjem mesta. Pa ni zaleglo in sedanja slika Travnika in mesta je porazna. Mesto dejansko umira na vseh ravneh, na gospodarskem, trgovskem in tudi na demografskem področju, Travnik pa je zaradi znane zaustavitve obnovitvenih del podoben živemu mrtvaku. Ljudje

Travnik, točno opoldne, 23. t. m.

so izgubili navado hoditi nanj, kar ima za posledico dnevno zapiranje trgovin, vsi tisti trgovci, ki pa vztrajajo, so zares sodobni donkihoti in se zaman borijo z mlino na veter zgrešenih odločitev upraviteljev, ki so naše ljubo mesto zapisali smrti.

Pobuda Evropske unije Muzejska noč v Rimu

Majska noč se je začela z dobrim jazzom. Eden najboljših italijanskih glasbenikov, bobnar Roberto Gatta, je odigral odlični koncert s svojim triom v parku Vile Borghese. Spremljala sta ga saksofonist Max Ionata in klavirist Luca Mannutza. Bil je toplo-hladen, spomladansko-poletni večer.

Toda, preden bodo te vrstice objavljene, bo minilo kar nekaj noči, zato moram najprej napisati nekaj točnejših podatkov. V soboto, 16. maja, je v Rimu potekala Muzejska noč. Večina državnih, mestnih muzejev, galerij in podobnih javnih ter privatnih ustanov je bilo odprtih od osmih zvečer do dveh ponoči. Obiskovalci smo si lahko zastopali ogledali razstave, se udeležili koncertov, performansov, predavanj, vodstev po zbirkah... Rimska občina je, v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo, Spomeniškim varstvom in drugimi ustanovami, letos prvič organizirala prireditev, ki jo promovira Evropska unija. Muzejska noč so prvič izvedli leta 2005, od takrat je vsako leto počela izjemni uspeh. Samo letos je sodelovalo okoli 2000 evropskih muzejev.

Preden sem se odpravila od doma, sem si ogledala ponudbo večera in si izbrala nekaj stvari, ki sem jih želela obiskati. Več dogodkov se je prekrivalo, težko se je bilo odločiti za enega in opustiti druge! Kljub številnim zanimivim ponudbam sem ostala skromna. Naučila sem se, da je v takem ogromnem mestu nemogoče zahtevati, da bi v kratkem času prišel od točke A do točke B.

S prijateljico Lauro sva se dobili na koncertu v parku. Trio nas je očaral s priredbami jazz standardov, od Theloniousa Monka in Billa Evansa do originalnih kompozicij Rober-

ta Gatta, in se zavlekel z dodatkom. Vseeno pa sem mislila, da bom lahko videla vsaj dve razstavi. Laura ima vendar "vešpo", po koncertu se bova takoj premaknili drugam! Sprehodili sva se skozi bližnji muzej Carla Bilottija. Carlo Bilotti je bil bogat industrialec plemenite krvi,

navdušen zbiralec umetnin in mecen. Družil se je z različnimi umetniki, de Chiricom, Warholom, Dalijem in drugimi. Svojo zbirko je zapustil Rimu, sedaj je razstavljena v obnovljeni stavbi oranžerije Vile Borghese, skupaj z začasnimi postavami sodobne umetnosti. Ustavili sva se le pri slikah Giorgia de Chirica in se nato odpravili peš do parkirišča. Naslednji cilj je bil Muzej antične umetnosti v palači Barberini. V palači, ki jo je zgradil Gian Lorenzo Bernini, je bogata zbirka italijanskih in evropskih umetnikov 16. ter 17. stoletja. Šoferka je nekoliko premislila pot in že sva se spuštali v rimski promet. Morali sva skozi center in že takoj sva naleteli na milijon avtomobilov, avtobusov, motorjev, ki so silili drug čez drugega. Tudi medve sva postali del tega kot pravi Rimljanki, čeprav je ena iz Firenc in druga iz Mirna! To, čemur pri nas doma rečemo gost promet, si ne zasluži te definicije! Peljali sva se mimo raznih odprtih muzejev, kjer je mrgolelo ljudi; po stonnicah, ki vodijo do muzejev na Ka-

pitolu, na pločniku pred Trajanovimi tržnicami... po ulici, ki pelje do Konjušnic Kvirinala! Konjušnice so ena najbolj znanih rimskih galerij, trenutno je tam razstava futuristov, ki si jo moram še ogledati. O tem kdaj drugič. Nalašč sem izbrala nekaj, za kar sem si predstavljala, da bo lažje dostopno. Toda vrsta naju je pričakala tudi pred palačo Barberini! Kaj zdaj? Ura je bila že skoraj polnoč, na razstave pa so spuščali samo do enih. Treba se je bilo odločiti. Na koncu sva se odpravili v Trastevere, na ogled razstave World Press Photo. Naredili sva kompromis in izbrali, kar je naju obe zanimalo.

Spet sva bila na poti. Morali sva priti na drugi konec mesta. Poleg tega je Trastevere ob sobotah zvečer nekaj nepopisnega. Kakor bi se cel svet odpravil tja. Vožnja je bila kar naporna. Kljub vsem oviram nama je uspelo! Prišli sva celo do muzeja in si ogledali razstavo! Seveda v gneči in brez zraku. World Press Photo je neprofitna fundacija, ki je nastala leta 1955. Od takrat je njen cilj promocija reportažne fotografije na najvišjem nivoju. Vsako leto razpišejo natečaj, ki velja za enega največjih in najbolj prestižnih na področju reportaže. Udeležijo se ga številni fotografi s celega sveta. Na potujoči razstavi so prikazane nagrajene fotografije iz različnih kategorij (kronika, portreti, šport, ljudje v novicah, vsakdanje življenje, narava, umetnost...). Letos so se pojavljale zgodbe iz ameriške volilne kampanje, potresa na Kitajskem, Gruzije, z olimpijskih iger, zgodbe ilegalnih prebivalcev in številne druge. Zelo pretresljive. Ko sva izstopili, so za nama zaprli vrata. Muzejske noči je bilo konec. Preveč zanimivih razstav in premalo časa, tudi moj skromni načrt je bil preveč zapleten. Naj samo na kratko navedem, kaj vse sem si želela ogledati, poleg že omenjenega: razstavo romantičnega slikarstva, razstavo Sonie Delaunay, Muzej sodobne umetnosti, razstavo reklamnih plakatov, delavnico elektronske glasbe, kemijske eksperimente univerzitetnih profesorjev in študentov in še kaj. Najverjetneje bi končala nekje v torek popoldan.

Katarina Brešan

Snovanja / Ansambel za sodobno glasbo Komel "Living", najlepše jazz skladbe

Living je bil naslov glasbenega večera, ki so ga oblikovali gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v zavetju atrija novogoriškega Gradu Kromberk minuli petek, 19. junija. Niz koncertov Snovanja se je že prevesil v drugo polovico. V svoji pestri ponudbi koncertov, ki obsegajo različne glasbene sloge in zvrsti, je bil koncert jazz glasbe smela obogatitev. Kitarist Gianluca Jan Sturiale – profesor na glasbenem centru Emil Komel je prekaljen glasbenik, ki se je na svoji glasbeni poti srečal s pomembnimi zvezdniki jazz, bluesa in rock glasbe, je pred dvema letoma okrog sebe zbral mlade glasbenike

na konservatoriju Tartini in na kolidžu Berkley v Bostonu, pomenoval Ansambel za sodobno glasbo Komel. Na koncertu sta se s prgiščem tistih najlepših jazzovskih skladb, ki so nastale sredi minulega stoletja v Ameriki, predstavili dve skupini glasbenikov – tista, ki sodeluje s profesorjem kitare dve leti, in mlajša, ki se je izoblikovala v tem letu. Pri projektu sta sodelovala še dva profesorja iz Centra, in sicer bobnar Francesco Gavosto ter kontrabasist in bas kitarist Pietro Spanghero. Razmeroma obsežen program je ponudil sprehod skozi zgodovino jazz glasbe, s skladbami, kot so Au Privave, Someday my prince will come, Sum-

vide Trovo', Lucia Vidoz in Marta Vidoz. Posebnost jazzovskih ansamblov je vsekakor pestrost glasbil, posebno noto in barvo sta skladbam vdahnila

violinist Stefano Festini in trobentač Francesco Ivone, ki sta v nekaterih skladbah prevzela tudi vlogo glasu. Zagotovo je pomemben del tovrstnih sestavov tudi bobnarska sekcija, tokrat so jo zastopali Yannis Paraschos, Federica Romagnoli in Davide Spiga. Zanimivo je to, da vodja projekta, kitarist Gianluca Jan Sturiale, ni igral na svoj paradni instrument, ampak na klavir. Kakorkoli mladi jazzisti so v enem oziroma dveh letih osvojili pomembno znanje, ki jim omogoča, da z lahkoto muzicirajo to glasbeno zvrst, ki se od klasične razlikuje v številnih stvareh, od ritma, poudarkov, melodije, harmonije, načina izvajanja, oblike in zato zahteva od glasbenikov drugačno razumevanje glasbe. Marsikje so se v skupni igri zaslutila rahla razhajanja, ki so značilna za vsak glasbeni začetek. Mladi glasbeniki morajo poleg vseh prej naštetih zahtev osvojiti tudi skupinsko igro, ki je povsem nekaj drugega, kot je solistična; poslušati morajo druge glasbenike in se podrediti skupinskemu duhu, kar pa ni enostavno. Vsekakor je skupinska igra prav posebno glasbeno doživetje, kjer veš, da nisi sam in da

Gianluca Jan Sturiale

različnih oddelkov, ki iščejo v glasbi tudi drugačne poti od ustaljene klasične. Na teh tedenskih srečanjih učenci pridobivajo teoretična znanja za poustvarjanje jazza in drugih sodobnih glasbenih zvrsti, s posebnim poudarkom na pridobivanju spretnosti pri improvizaciji. Nastali ansambel je Gianluca Jan Sturiale, ki je študij kitare opravljal na videmski univerzi,

mer Samba, Blue Bossa, Recordame, Living in številne druge. V koncertu so nas pospremili starejši glasbeniki, osrednji del je bil prepuščen mlajši skupini, za konec pa so ponovno zaigrali starejši gojenci. Najmočnejši sestav je seveda kitarski, ki je v jazzu in bluesu glasbi nepogrešljiv, saj sestavlja osrednji del in ga sestavljajo: Pietro Benettoni, Alessandro Contino, Alisa Štrifot, Da-

ustvarjaš nekaj v sodelovanju z drugimi. Vsekakor je to izjemna izkušnja za mlade, ki jim takšno delo koristi tudi v splošnem – življenjskem smislu. Vsem skupaj gre pohvala za delo, ki so ga vložili v ta projekt. Dokazilo za uspeh ansambla je tudi dvakratno gostovanje v kavarni Sunset Cafe na goriškem Travniku, kjer se je predstavil širši javnosti.

Metka Sulič

Slovenski etnografski muzej / Fotografska razstava Fotografija 20. stoletja v Furlaniji in Julijski krajini

Slovenski etnografski muzej (SEM) v Ljubljani gosti obširno razstavo fotografij, naslov katere je Pogledi: fotografija 20. stoletja v Furlaniji in Julijski krajini. Podobe prihajajo iz arhivov centra za raziskovanje in arhiviranje fotografij CRAF, Mestnih muzejev iz Vidma ter drugih javnih ustanov in zasebnih zbirk, med katerimi naj omenimo Narodno in študijsko knjižnico iz Trsta. Bojana Rogelj Škafar, direktorica SEM-a, je za to priložnost napisala, da "v Slovenskem etno-

novi, namenjamo fotografiji veliko pozornost, saj jo pojmuje kot pomemben medij za beleženje, razkrivanje in raziskovanje vsakdanjega življenja nekoč in danes". Razstava je postavljena v drugem nadstropju muzeja in jo sestavlja 145 originalnih posnetkov dela 92 avtorjev, ki so ustvarjali v različnih letih in pogojih. Dobrišen del posnetkov prikazuje predvsem realistično plat vsakdanjega in le manjši del je nastal kot prikaz

krajini z deli najpomembnejših avtorjev in gibanj, ki so pustila svoj pečat v prejšnjem stoletju. Fotografije tvorijo izčrpan pripoved, v kateri je predstavljeno najpomembnejše dokumentarno in umetniško izražanje vse do sodobnih postmodernih del.

Izbor avtorjev je res obširen, tako da lahko trdimo, da izobesene fotografije predstavljajo dober, zanimiv in izčrpen pregled nad nastankom in razvojem fotografije v Furlaniji in Julijski krajini. Dela avtorjev in gibanj so zaznamovala celotno fotografsko delovanje v naši deželi in pustila vsem nam veliko kulturno zapuščino. Razstava je postavljena po sklopih, in sicer Novo stoletje, Med svetovna in Neorealizem v fotografiji, Med kroniko in spominom, Hiše in njihovi prebivalci, Od krajine do imaginarnega, Spomin in Miti. Razstavljena so tudi dela Maria Magajne in Davorina Krizmančiča. Razstava bo v gosteh v Slovenskem etnografskem muzeju do septembra 2009. Več informacij nudi spletna stran muzeja www.etno-muzej.si.

(beto)

Ljubljana / Fotografska razstava Kontroverzni Robert Mapplethorpe

Ljubljana gosti izredno zanimivo in obširno razstavo enega najbolj kontroverznih in vplivnih fotografov njegovega časa, Američana Roberta Mapplethorpea. Do 15. avgusta je na ogled 117 fotografij ameriškega umetnika, po mnenju mnogih enega važnejših konceptualnih fotografov njegove generacije. Razstavljena dela so razdeljena v šest sklopov: Aytportreti, Obrazi, Ženske, Me-so in fetiši, Rože ter Kipi. Pregledna razstava poteka hkrati na dveh lokacijah, in sicer v Narodni galeriji ter v galeriji TR3.

Mapplethorpe je odrasel na Long Islandu in na inštitutu Pratt Institute v Brooklynu diplomiral iz upodablajočih umetnosti. Najprej se je ukvarjal z mešanimi mediji in iznajdenih fotografij ustvarjal kolaže. V začetku sedemdesetih je začel eksperimentirati s polaroidno fotografijo, leta 1973 pa je prvič razstavljaj po-

laroidne posnetke v galeriji Light v New Yorku. Mapplethorpe je zaslovel s fotografiranjem izrazitih osebnost

sti – od znanih osebnosti do umetnikov in pripadnikov raznolikih newyorških subkultur. V začetku osemdesetih se je njegovo delo usmerilo bolj v formalno portretiranje in mrto naravo, s poudarkom na cvetju. Leta 1988 je Mapplethorpe ustanovil fundacijo R. Mapplethorpe, neprofitno organizacijo, ki podpira medicinske

raziskave za zdravljenje AIDS-a in okužbe z virusom HIV ter umetniško fotografijo na institucionalnem nivoju. Kmalu za tem, leta 1989, je Mapplethorpe umrl za AIDS-om. "Zakaj je dvajset let po smrti Roberta Mapplethorpa njegovo delo še vedno sveže, drzno in izzivalno? Morda Mapplethorpeva sposobnost, da bi v svojih subjektih skozi fo-

toparat ugledal resnico, srž njihove osebnosti, primora gledalca, da gleda nekaj znanega, na primer obraz, rožo ali žensko, a vidi nekaj popolnoma drugega. In zato se spet in spet vračamo k njegovim delom, ker niso tisto, kar se zdijo. Morda pa gre za način, kako je v umetnost vnašal osebne izkušnje in prevajal svoje erotične avanture v vizualno krajino klasičnih razsežnosti. Posvečal se je tradicionalnim žanrom, na primer tihožitju, portretu, avtoportretu in aktu, ter skozi subverzivni pogled anarhista našel nekaj udarnejšega in sodobnejšega. Njegove fotografije ustvarijo občutek distan-ce, neugodja in napetosti. Podobe potiskajo naprej, a nato nenadoma zastanejo", je za katalog zapisala kustosinja razstave Jill Silverman van Coenegrachts.

(beto)

grafskem muzeju, osrednji slovenski muzejski etnološki usta-

Pobuda povzema razvoj fotografije v Furlaniji in Julijski

Kratki

Deželni festival poezije tudi v znamenju slovenskih pesnikov

V mesecu juniju poteka v naši deželi in tudi v slovenskih krajih na Primorskem deželni festival poezije z naslovom Acque di acqua (Vode voda), ki hoče prinesiti v poletnem času med ljudi tudi glasbo, predvsem pa besede in srečanja s pesniki. Minulo soboto je bil eden takih večerov v Krminu, kjer se je lepemu številu ljubiteljev poezije predstavil izbor pesnikov iz naše dežele, a tudi iz Veneta in Češke. V lepi palači Locatelli se je s svojo poezijo predstavila češka pesnica Lenka Danhelova, iz mesta Motta di Livenza je prišel Fabio Granzin s svojo narečeno poezijo o morju, Miha Obit je bral svoje pesmi v beneškem narečju in v

Miha Obit (foto JMP)

Lenka Danhelova (foto JMP)

italijanskem jeziku, Stefano Moratto je bral poezijo v furlanščini, igralka Mariolina De Feo je prebrala nekaj pesmi pesnice Christine Lavant iz Avstrije, Jurij Paljk pa je bral svoje pesmi v slovenščini in italijanščini, večer pa sta s svojimi pesmimi pope-

šala Mauro Punteri na kitaro in pevka Gabriella Gabrielli. V Gorici je v ponedeljek, 22. t. m., v hiši Ascoli predstavil svojo najnovejšo pesniško zbirko Silvio Cumpeta, medtem ko bo prihodnji pesniški večer v Fari pri Gorici ob 21. uri v ponedeljek, 29. t. m., v hiši Casa della Civiltà, svoje pesmi bodo brali Giacomo Vit, Marilisa Trevisan, Marco Marangoni, Marino Masini, Jurij Paljk, za glasbo bo poskrbel David Cej s harmoniko, na kitaro pa bo igral Aleksandar Paunović.

Izšla je Mladika št. 3-4

Majška številka tržaške revije Mladika se predstavlja s posebno žensko svežino. Slika s predstavitev romana Vilme Purič Burjin čas na platnici revije opozarja na izid novega literarnega prvenca v našem tržaškem prostoru. O delu so na tržaški predstavitvi spregovorile prof. Majda Artač Sturman, mag. Marija Mercina in avtorica. Uvodna misel je namenjena nedavni evropski volilni preizkušnji in potrebi po enotnem slovenskem nastopanju. Sledi tretje nadaljevanje Fragmentov poetične in narativne teologije zdomskega duhovnika in profesorja teološke antropologije Zvoneta Štrublja. V prispevku z naslovom Na zelenih pašnikih obravnava podoba Jezusa kot dobrega pastirja, čigar čar je v njegovi globoki božji človečnosti, ki se kaže v dobroti in milini, ter v njegovi človeški božjosti, ki odpira vrata v nevidni Očetov svet božjega, in ki nas uči ponižnosti in skromnosti.

Mateja Gomboc je avtorica novele Čakajoča, nagrajena na 37. literarnem natečaju revije Mladika z drugo nagrado. V rubriki, posvečeni poeziji, je objavljen izbor iz sodobne hrvaške poezije, ki ga je pripravil Martin Silvester. Zastopane so pesmi Živka Prodanovića, Grge Rupčića, Admirala Mahnića in Marele Mimica. Tolmač po sili je naslov enajste nadaljevanja rubrike Moje življenje v Nemčiji, ki jo piše Peter Merku'. V tem delu opisuje svoje prevajalske izkušnje iz šestdesetih let, ko je moral tolmačiti marsikateremu italijanskemu priseljencu, ki je zaradi nepoznavanja jezika imel težave pri življenju v novo okolje. Koprski publicist Milan Gregorič je pripravil vesten portret istrskega slovenista, publicista in dolgoletnega svetovalca RS za slovenske šole na Tržaškem Silva Faturja.

Zanimiv je tudi intervju, ki ga je pripravila Vera Vetrin, z Majdo Colja Kompan, nečakinjo Ferdinanda Bidovca ter sestrično Pinka in Danice Tomažič, ki je na lastni koži doživela tragedijo fašizma in posledic druge svetovne vojne. V intervjuju se spominja svojega otroštva, življenja pri Tomažičevih (mama gospe Colja je bila zaradi antifašističnega delovanja zaprta, oče pa vpoklican v Battaglione speciale) in povojnega srednješolskega obdobja ter pripoveduje o svojem delovanju v gibanju Prenovljeni v Duhu in svojem negativnem odzivu na gledališko predstavo Zaljubljeni v smrt, urpizorjeno v tržaškem Slovenskem stalnem gledališču. Komentar o omenjeni gledališki predstavi daje tudi Majda Artač Sturman v prispevku z naslovom Zaljubljeni v smrt? Ne – zaljubljeni v življenje. Razmišljanje o omenjeni predstavi, ki se prepleta z razmišljanje o romanu Burjin čas, je prof. Artačeva prebrala na predstavitvi knjižnega prvenca Vilme Purič v Društvu slovenskih izobražencev.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Novi redni člani so tudi Boris Pahor, Alojz Rebula in Jože Pirjevec

Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) Jože Trontelj je po poročanju Slovenske tiskovne agencije minuli teden novoizvoljenim članom izročil članske listine. V uvodnem govoru je poudaril, da je to za akademijo velik praznik, saj podeljuje najvišjo čast in priznanje 20 vrhunskim znanstvenikom in umetnikom, ki bodo obogatili akademijo.

Predsednik SAZU je poudaril, da je med novimi člani tudi šest dopisnih članov. Gre za ugledne vrhunske znanstvenike iz tujine, ki so poleg tega "izpolnjevali še merilo, da so ob sodelovanju s slovenskimi znanstveniki prispevali k razvoju znanosti na Slovenskem". Deset dosedanjih izrednih članov je pridobilo naziv rednih, med rednimi člani pa so tudi štirje nekdanji dopisni člani, izvoljeni v SAZU kot Slovenci, živeči in delujoči v zamejstvu in tujini, je pojasnil Trontelj.

Od novih akademikov Trontelj pričakuje nove ustvarjalne dosežke, ideje, zamisli in odzive na dogajanja v Sloveniji in po svetu. Ob tem obžaluje dejstvo, "da volitve v hišo niso pripeljale izrednih članov, ki bi med drugim obogatili akademijo z dodatnimi strokami". Kot je poudaril, so si pomagali tako, da so k projektom akademije povabili strokovnjake kot zunanje sodelavce. V ta namen so nedavno vpeljali naziv svetovalca; prvi kandidati so že v postopku. V razredu za zgodovinske in družbene vede je bil kot dopisni član izvoljen profesor, arheolog in jezikoslovec ter eden vodilnih strokovnjakov za hetitsko epigrafiko Silvin Košak. Člansko listino so kot redni člani prejeli še redni

profesor za teorijo in filozofijo prava in države na Pravni fakulteti v Ljubljani Marijan Pavčnik, zgodovinar in profesor Jože Pirjevec, ki so ga v obrazložitvi predstavili kot enega največjih poznavalcev zgodovine Slovencev v zadnjih 100 letih, in Slavko Splival, ki je zaslužen, tako v obrazložitvi, za prispevke iz teorije javnosti in javne sfere, odnosov med množičnimi mediji, ekonomijo in politiko.

Nova redna člana v razredu za filološke in literarne vede sta esejist, kritik, urednik in teatrolog Andrej Inkret, ki je pomembno prispeval k osvetlitvi Kocbekovega dela, ter dialektologinja Zinka Zorko, redna profesorica na Pedagoški fakulteti v Mariboru. V razredu za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede sta listino za redno članstvo prejela Tadej Bajd, čigar raziskave, ki jih je opravil s sodelavci, so prispevale k mednarodni prepoznavnosti laboratorija za robotiko na Univerzi

za elektrotehniko v Ljubljani, in Miha Tomažević za vrhunske dosežke na področju gradbeništva in potresnega inženirstva.

V razredu za umetnosti je novi redni član skladatelj Božidar Kos, ob čemer so v obrazložitvi izpostavili tri njegova zadnja dela: koncert za violo, Cateno 3 in Fatamorgano. Novi član v tem razredu je tudi Alojz Rebula, ki, kot so zapisali v obrazložitvi, sodi med največje mojstre slovenskega jezika in naj-

sprejeli redna člana Uroša Skalečiča, ki je pomembno prispeval k razvoju stomatoloških znanosti, in Franceta Strleta za pomembne dosežke na področju infektologije, še posebej pri raziskovanju boleznih klopnega meningoencefalitisa. Dopisni član v tem razredu Yehuda Shoenfeld je prejel člansko listino kot eden izmed vodilnih svetovnih strokovnjakov na področju avtoimunosti. Zaradi zdravstvenih težav so se

večje stiliste sodobne slovenske književnosti.

Rebula se je v imenu zamejcev zahvalil, da je "akademija segla čez zahodno mejo. Geografsko odpisanemu zahodu je dala priznanje, ki ga dviga in približuje slovenski narodni kulturi", je dejal. "Zamejstvo nosi s seboj nevarnost folklorizacije", je še opozoril in poudaril, da "zamejstvo noče biti folklor, pač pa si želi biti vključeno v duha in telo slovenskega naroda". V razred za medicinske vede so

opravičili: novi redni član razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede Franc Gubenšek; redna člana razreda za umetnosti Niko Grafenauer in Boris Pahor. Iz zdravstvenih in drugih razlogov pa so se opravičili še dopisni član v razredu za filološke in literarne vede Hans Rothe nobelovec James W. Cronin in profesor Manfred Geiger iz razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede ter novi dopisni član Philip G. Haydon iz razreda za naravoslovne vede.

Zapis ob Romanovi smrti (2)
Za Firmanijeve je bila Benečija (Beneška Slovenija) neminljiv sen

Izredno zanimivi prispevki Riccarda Ruttarja na Radiu Trst-A so mi odkrili še nekaj detajlov tamkajšnje stvarnosti, tako da je bila moja naslednja akcija kar samoumevna: na željo izseljenkega vodstva tedanje generacije, kot so bili Clavara, Mattelig, Ruttar in drugi, sta izšli l. 1991 dve prilogi Emigranta, ki sem ju zasnoval in uredil ter privabil k sodelovanju pomembne sodelavce in nekaj znanih imen (Slovenija je bila tedaj že samostojna!), v prepričanju, da bom občutek narodne zavesti tako v Benečanih kot tudi pri njihovih izseljenkih lahko utrdil in ga posodobil, zato mi je bil obisk pri njih v Južni Ameriki sila dragocen in poučen!

No, sčasoma so se v Benečiji pojavile težnje, ki so se razlikovale od mojega koncepta, kot so politična razgrajenost, ekonomske perspektive, čezmejne povezave, evropski skladi, več je tam naših šolanih ljudi itd. Dogajanja in razvoj spremljam v glavnem po Primorskem dnevniku, Novem glasu, zlasti pa v revijah Dom in Emigrant. Zdaj pa k Romanu Firmaniju in njegovi družinski sagi! Emigracija mi je zlezla pod kožo, odkar pomnim. Vsa rodbina Pregarčevih se je bila med obema vojnama izselila, razselila itd., razen očeta, ki ga je bilo katastrofalno stanje v družini moje matere prikovalo na njen dom. Vse svoje sorodnike sem spoznaval po kapljicah: Milan, Ljubljana, Kranj itd. S petimi leti (1941) sem prvič šel v

Ljubljano s svojo najmlajšo teto, Vido, sicer že naslednje leto javno ustreljeno. Tam sem prvič naletel tudi na druge tete in na stare starše. V začetni ustvarjalni dobi pa sem se tudi sam odločil za odhod v Ljubljano; spoznal sem tako svetle in senčne plati tega dejanja. Zapisikov o tej problematiki je ničkoliko v mojih zbornikih Blagi izzivi (1999) in (Ne) vsečne obrobnosti (2007). Naneslo je, da sem v dogovoru z našo radijsko postajo na temo izseljenstva spet zaplesal kot v zakletem krogu. Teklo je leto 2000. (Nekaj let prej sem se že preizkusil v dramatizaciji romana West Aust Makedonca B. Pavlovskega). Med precejšnjo bero te literature sem se osredotočil na Remarquo, na nekega Italijana, pa na Idrjčana Kurinčiča (med prvimi povojnimi povratniki iz Argentine, z ladjo Jugoslavija). Toda tu je bil Roman (o) Firmani s povestjo – ne bi trdil, da je to roman – Zadnja dolina, z uvodnim mottom: Tebi, dragi oče, ki si znal ljubiti svoj kraj z grenkimi solzami in ki si moral potem umreti na tuji zemlji. Prevod – Magda Jevnikar, založba ZIT. Precej za tem sem zvedel tudi za drugi del povesti, seveda v italijanščini, z naslovom Gli sradicati, odisea di un emigrante. Uvodna beseda – Ferruccio Clavara. Delo je bilo oktobra 2001 nagrajeno z zlato kolajno na natečaju Emigrazione, v Abrucih. Ostrmel sem: le kako, da ta povest

še ni bila prevedena v slovenščino?!

Med branjem sem zlagoma začel primerjati nova odkritja z davnim Cencičevim intervjujem, o katerem sem prej razpredal. Kot da bi bila avtorja v sozvočju! Vse osnove Cencičevega razmišljanja so naključno ali podzavestno sovpadale, se prekrivale, se dopolnjevale: vzkliše so iz istega humusa. Zanimivo je tudi to, da je to pisal izseljenec, ki so njega in njegove raz-

Riccardo Ruttar

mere zgodaj grdo pognale v svet, Benečija pa mu je vseeno predstavljala nezamenljivo čustveno oprijemališče, po avtorjem pričevanju – neranjljivo. Pristnost in

prisrčnost ohranjenega odnosa tako do nekdanjega ognjišča kot do samih sodobnih nesrečnikov v belgijskem svetu pa sta se levili iz prazkustev. Tudi stare zamere in krivice, slikovito prikazane in nič zatajevane, je že njegov oče omehčal in brisal pred neizbežnostjo vedno novih življenjskih izzivov. V piščevi pripovedi so nevšečnosti pristale v nekakšnih otožnih sanjah, izhajajočih iz družbe nekdanjosti, v upanju, da bodo načela ostala neokrnjena, saj so vendar oplajala tudi njegovega roditelja, sicer za Benečane - vsaj v rosnih začetkih – tujca! Resnično, redkokatera zgodba me je tako prevzela in presunila; tako verjetnostne slike preteklosti Benečije še nisem zasledil.

Romanu sem poslal izvod svoje dramatizacije. Odgovoril mi je z dolgim pismom, češ, s čim si je bil zaslužil takšno pozornost?! 'Pridite k meni na obisk, moj dragi gost boste! Odgovoril sem mu v šali, da je moje prizadevanje krivo in sam, ker se je pač lotil takšnega pisanja. Zelo sem upal, da ga bom spet razveselil z radijsko ponovitvijo dela. Motiviral sem to gesto kot solidarnostno dejanje najubožnejšim slojem v današnji težki recesiji. Na sporedu je od 30.5. dalje, vsako soboto ob 18.00 na Radiu Trst-A. Neizbežna usodnost prijatelja Romana me je presenetila in resnično prizadela. Prav zdaj? Da, zdaj. Ostala pa nam bosta tako njegova izpričana sanjavost kot tudi blaga sodba o vsem, kar ga je v življenju ranjevalo. Morali bi pomisliti na kak konkreten in trajen spomin nanj, morda s spominsko ploščo v Ruoncu. Bilo bi to pošteno dejanje!

Aleksij Pregarc

Prejeli smo

Občan "B" razreda

Kot oče šoloobveznih otrok sem prejel s strani urada tržaške občine, (področje Vzgoja, univerza in raziskovanje), ki skrbi za šolsko menzo, obvestilo, kako bomo morali v prihodnje plačati šolsko menzo. Ni mi všeč, da občina sega v moj žep z vnaprejšnjim plačilom, ker bi moral podobno kot pri predplačilnih karticah za mobilno telefonijo vplačati kar 50 evrov, ki se dajo dopolniti vedno samo po 50 evrov. Pri tej zadevi mi ni jasno, kaj pomeni izenačevanje (conguaglio) na koncu šolskega leta, ker ni obrazloženo, kako se bo izvršila poravnava med dejansko prejetimi obroki in preostalom denarjem na računu, pri čemer ne smemo pozabiti, da je nov način plačila nastal prav zaradi tega, da bi bilo plačilo obrokov šolske menze hitrejše, točnejše in čim bolj avtomatizirano (bodo morali morda otroci ob vstopu v šolo žigosati svoj vstop na elektronskih napravah?). Nikjer tudi ne piše, kam naj se starši obrnejo, ko bi s plačilom nekaj ne bilo v redu, ali kaj se zgodi z denarjem v presežku.

Mimo vseh teh ugotovitev oz. pomislekov se čutim že spet kot občan "B" razreda: že res, da je obvestilo dvojezično, torej tako v italijanski kot v slovenski, in dvojezični tisk pripomore k temu, da je lažje najti in prebrati obrazložitev v enem ali drugem jeziku. Žal pa je prevod izredno slab, na nekaterih mestih zgrešen, na drugih neustrezen, česar se lahko zaveda celo, kdor ni obiskoval slovenskih šol. Pa še to: je mogoče, da zadolžena tiskarna ne pozna črke č? Naj prizanesem občini, ker se je potrudila, tudi če ni prav vse brezhibno?

Ne, ji ne prizanesem: kajti to, kar počenja, dela z denarjem davkoplačevalcev.

Občinski svetnik Slovenske skupnosti Igor Švab je nemudoma vložil svetniško vprašanje naslovljeno na odbornika g. Rossija, za kar se mu zahvaljujem. V le-tem sprašuje:

a) kdo je prevedel informativni list, kajti v slovenskem tekstu so prisotne tako slovnične kot tudi pravopisne napake;

b) kdo je poskrbel za tisk informativnega lista, v katerem so prisotne mnoge napake, s tiskalnikom, ki očitno ne razpolaga s slovensko abecedo;

c) ali bo uprava list ponatisnila in kako bo ukrepala, da se v prihodnje izogne takim težavam.

Sem radoveden, kaj bo odgovoril gospod odbornik.

Naj še dodam: v uvodu piše, naj bi se z novim sistemom izboljšala že obstoječa šolska menza (miglioramento del servizio di mensa scolastica già esistente). To je ali nepravilno ali zavajajoče: tu gre namreč izključno za način plačila. Naj občina raje poskrbi za to, da se kakovost hrane in organizacija menze izboljšata! / Igor Pavel Merku'

OPČINE Zveza cerkvenih pevskih zborov

Nastop udeležencev orgelskega tečaja

Zveza cerkvenih pevskih zborov je letos prvič priredila celoletni tečaj za organiste openske in devinske dekanije. Udeleženci, med katerimi je bilo nekaj že

Mendelssohn, Franck, Cruger, Wolckmar, Bach in Dordini), primerne stopnji obvladanja kraljice instrumentov.

Za vloženi trud se je predsed-

Foto IG

izkušenih in v stažu, so se ob sobotah redno zbirali okrog prof. Mateja Lazarja (eni v cerkvi sv. Jernja apostola na Opčinah, drugi v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Devinu), sadove svojega dela pa so predstavili občinstvu, ki je prišlo k večerni sveti maši v opensko cerkev v soboto, 20. junija. Ker je glavni cilj tečaja izobraževanje organistov v bogoslužne namene, je prvi del zaključnega nastopa potekal kar med službo Božjo, tako da je vsak izmed nastopajočih zaigral enega ali več mašnih delov oz. spremljal pesmi, ki so jih prepevali prisotni verniki. Med nastopom, ki je sledil sv. maši, pa so poslušalci lahko spremljali krajše skladbe iz slovenske ter svetovne orgelske zbirnice (Premrl in Trošt ter

nik ZCPZ, Marko Tavčar, zahvalil najprej mlademu profesorju Lazarju in seveda vsem tečajnikom (Marija Breclj, Rok Dolenc, Rok Filipič, Veronika Kos, David Lenisa, Vinko Škerlavaj in Matjaž Zobec), obenem pa je izrazil željo, da bi predvsem mlajši organisti vztrajali na tej poti in zapolnjevali vrzeli, ki so nastale po naših korih. Nazadnje se je spomnil še mojstra Huberta Berganta ob 10-letnici njegove smrti, saj je prav on svojčas uvedel prve orgelske seminarje v okviru ZCPZ, ki so se pokazali za zelo dobrodošle in potrebne. Zato si pri ZCPZ nadejajo, da bi tudi v prihodnje poskrbeli za podobne pobude, namenjene vsem, ki imajo veselje do orglarske službe.

AL

Slovenska prosveta in Radijski oder
Uspešen konec gledališkega tedna

Gledališka šola za najmlajše spada v že tradicionalno poletno ponudbo za otroke, ki jo v prvih počitniških dneh prireja Slovenska prosveta in Radijski oder, in tudi letos je bilo tako. V Finžgarjevem domu na Opčinah so se od ponedeljka, 15., do petka, 19. junija, zbirali otroci, stari od 6. do 13. leta, ki radi nastopajo na odrskih deskah, in so vse dni pridno vadili bodisi v jutranjih bodisi v popoldanskih urah.

Pod energično režisersko roko Alide Bevk so se tečajniki tokrat potopili v pravljico morje. Na oder so namreč postavili Malo morskoro deklico Hansa Christiana Andersena, ki jo je za 27-člansko zasedbo priredila Lučka Susič, duša gledališkega tedna za najmlajše. V slabih petih dneh je torej nastala predstava,

s katero je 53 otrok v dveh izmenah nastopilo že v petek, 19. t. m., prva skupina ob 17., dru-

ga pa ob 19. uri.

Da so se na Opčinah družili sami gledališki navdušenci, je bi-

lo razvidno vsem, ki so si ogledali zaključni predstavi, saj so se vsi malčki potrudili in se izkazali v večjih ali manjših vlogah. K uspehu končne produkcije pa so prispevali še nepogrešljivi sodelavci gledališke šole: Magda Samec, ki si je zamislila in izdelala efektno sceno ter pisane kostume, Aljoša Saksida, ki je v celoti poskrbel za glasbeno

kuliso, Jelka Bogatec, s katero so nastopajoči naštudirali plesne točke, ter mladi tonski mo-

ster in tehnik Samuel Kralj. Skozi ves teden so udeležencem tečaja sledili nadobudni animatorji, ki jih je podprla Zadržna kraška banka in s katerimi je množica otrok vestno ponavljala besedilo ter se v prostem času tudi zabavala.

Rezultat enotedenske gledališke delavnice si bodo lahko ogledali obiskovalci Gledališkega vrtiljaka zadnje dni septembra, saj je že vrsto let prav najmlajšim zaupano odprtje nove gledališke sezone družinskega abonmaja za male in velike, ki si radi ogledajo predstave za otroke in z otroki.

Kljub ustvarjalnemu živzavu, ki je v preteklih dneh vladal v Marijanišču na Opčinah, je bilo čutiti praznino, ki jo je za sabo pustila Matejka Peterlin, mentorica številnih mladih odrskih in radijskih igralcev, ki je požrtvovalno razdajala svojo strokovnost in mlajšim rodovom predajala ljubezen do lepe sloveske besede. Organizatorji so zato sklenili poimenovati poletni gledališki teden prav po njej, ki si je vse svoje življenje prizadevala, da bi mlajši rodovi vzljubili igralsko umetnost.

AL

SV. KRIŽ Ob praznovanju zavetnikov sv. Petra in Pavla
Voda, vir življenja

Križ je vas, ki je neločljiva od morja in vode nasploh. Nekoč je iz Svetega Križa prihajala voda do Trsta, še danes je namreč izraz filtri prisotne v vaški zavesti in se z njim označuje točno določen kraj pod vasjo. Ne preseneča torej dejstvo, da sta se župnija Sv. Križ in Slomškovo društvo odločila za postavitev razstave z naslovom Voda, vir življenja, ki so jo odprli v petek, 19. junija.

"Ko sem prišel v Sveti Križ, sem se seznanil z ustaljeno navado, da ob praznovanju zavetnikov sv. Petra in Pavla prireja verska skupnost razstavo, ki je vsako leto osredotočena na različno tematiko. Lani je bila razstava osnovana na kruhu in žitaricah, letos pa je

glavna tematika voda, ki je bila nekoč za domačine pravo bogastvo", nam je povedal g. Maks Suard, ki je pred nekaj meseci postal novi dušni pastir v Svetem Križu. G. Suard se v novem okolju izredno dobro počuti, saj "ljudje med sabo sodelujejo in se tako počutijo prava skupnost". G. župnik je hkrati prepričan, da sta lanska razstava in letošnja tesno povezani s simboliko evharistije: "Kruh in voda ter vino zrcalijo obhajanje Jezusa Kristusa, v teh elementih pa se obenem odraža tudi vez, ki družijo našo versko skupnost".

Zamisel o letošnji postavitvi pripada gospe Silvi Bogatec. "Pred časom me je po televizijskem programu presunila podoba

nekega otroka v Afriki, ki je na glavi nosil vrček vode. Spremljala ga je mama. Novinar se je spraševal, kako to, da tako majhen otrok nosi s sabo vodo. "To je količina vode, ki jo bo danes lahko porabil", je dejala njegova mama. V tem prizoru in v vprašanju novinarja tiči namreč odnos, ki ga v našem zahodnem in vsega prepolnem svetu imamo do vode, s katero lahko nemoteno razpolagamo in jo zato po nepotrebnem tudi zapravljamo. Poleg tega ne gre prezreti simbolne in življenjske razsežnosti vode: je živ in občutljiv element, do katerega moramo imeti globoko spoštovanje. Pozabljamo namreč, da je naše telo sestavljeno za 75% iz vode, voda obenem preplavlja tričetrtino deleža našega planeta. Brez vode človek ne more živeti, žal pa ima do nje večkrat zaničevalen odnos", je dejala gospa Bogatec, ki je po-

stavitev osnovala na zelo raznoliki osnovi eksponatov. "Na razstavi so prisotne risbe učencev slovenske in italijanske osnovne šole v Križu. S svojimi deli sodelujejo še Anica Pahor, Renata Siroich, Laura Štor, Luciana Viscardi in Paolo Hrovatin; obiskovalec se bo lahko zaustavil še ob starih pripomočkih, ki so nekdanjim kržanom služili za prevoz vode, na ogled so tudi nekdanje pipe, ki so služile gospodinjam, razne steklenice (med katerimi gre omeniti jeklenke, ki so služile vojakom)". Gospa Bogatec je obenem hvaležna družbi za storitve Acegas, ki je ob tej priložnosti prispevala mnogo materiala in dragoceno dokumentacijo, ki obširno in temeljito razlaga strukturo razvejenost vodovodnih elementov v naših krajih. Prijeten kriški večer je obogatil še nastop mladega pianista, pravega virtuozja, Jana Grbca.

IG

XI. Mednarodni festival kitare Kras
Zvok šestih strun vse glasnejši

Mednarodni festival kitare Kras se je letos začel z dvojnimi izdvojnimi, saj je umetniški vodja Marko Feri uvedel ob 11. izvedbi vrsto novosti, ki potrjujejo željo po stalnem obnavljanju in nadgrajevanju umetniških vsebin in obsega pobude. Letošnja širitev na deželni teritorij, iskanje spodbudnih kombinacij kitare z drugimi glasbili in z glasovi ter ne nazadnje upoštevanje različnih glasbenih vrst so zadel v tarčo, saj so poslastice raznolikosti programa bistveno povečale tudi krog "uporabnikov" oz. publike, ki se je v lepem številu udeležila vsakodnevnih dogodkov na različnih lokacijah. Srednjeveška cerkev sv. Kancijana v Škocjanu je ostala glavni festivalski oder in kraj, kjer so se odvijali tudi visoki izpopolnjevalni tečaji 6. Masterclassa Kras. V tem sugestivnem okviru je potekalo odprtje s koncertom srbskega kitarista Zorana Aniča, protagonistista virtuosnih in tankočutnih izvedb skladb baročne in klasicistične dobe. Akustična cerkev je imela nato v gosteh dva dvojna koncerta; ameriški kitarist Mitch Weverka se je poglobil v zahtevno literaturo, ki je ob referenčnem italijanskem mojstru Mauro Giulianiju

ponudila dragoceno možnost odkrivanja splošno manj znanih stvaritev mehiških sodobnih avtorjev. V znamenju odkrivanja ameriške sodobne glasbe je tudi duo Susan Royal (flavta) - James Piorkowski (kitara) prepričal z dopadljivimi skladbami, ki so v posebno sporočilnih izvedbah predstavljale idealno potovanje skozi podobe in svetle pokrajine pripovedne govornice portoriškega skladatelja Ortiz-Alvarada in samega Piorkowskega. Med zanimivimi zvočnimi kombinacijami letošnjega festivalskega programa je bil tudi dialog med strunami kitare in violončela; predstavil je srbsko-slovenski duo Nebojša Bugarski - Žarko Ignjatović, ki že petnajst let razvija skupno glasbeno pot in utrjuje soglasje dveh med seboj zelo različnih umetniških osebnosti. Festivalna publika je prevzel tudi izreden talent in temperament slovenske vzhajajoče zvezde, dvaindvajsetletnega Maka Grgiča, ki je že igral v prestižnih dvoranah po vsem sve-

tu in je tudi tokrat presenetil z izjemno izvedbo programa, ki je obsegal tudi zaradi zahtevnosti redko izvajano Tokato Joaquina Rodriga. Festival Kras je prvič nagovoril tudi goriško občinstvo s koncertom, ki je potekal v lepi dvorani Pokrajinskega muzeja v grajskem naselju. Za prvi stik z novim okoljem je umetniški vodja izbral projekt, ki je zgovorno in simbolično

Kitarist Vlatko Stefanovski (foto Bogdan Macarol)

prikazal osnovno usmeritev celotnega programa festivala, in sicer vrednotenje širokega razpona izrazov kitare. Nastopil je namreč švicarsko-italijanski duo kitar 360°, ki ga sestavljata François Laurent in Stefan Palamidessi. V skladu z imenom se duo ukvarja z repertoarjem, ki brez meja upošteva jazz, ljudsko, resno in lahko glasbo v lastnih priredbah in je s prikupnim potpurijem izoblikoval lep začetek prve povezave festivala z goriško sceno. Zaključna gododka festivala sta potekala na tržaškem

Krasu, najprej na Opčinah s koncertom tržaške ženske vokalne skupine Cappella civica v posebnem projektu za zbor in kitaro, ki sta ga s priredbami skladb Ravela, De Falle in Satiea sestavila zborovodja in skladatelj Marco Sofianopulo in kitarist Marko Feri, ki je bil tudi protagonist izvrstnega solističnega uvoda. Večer se je nadaljeval v dvorani Casinoja v Lipici v čisto drugačnem duhu s poklonom legendarni skupini Pink Floyd v izvedbi tržaških glasbenikov benda Pink Moon. Festival se je končal v nabit polni dvorani društvene gostilne na Kontovelu, kjer je svetovno znani kitarist Vlatko Stefanovski očaral publiko z improvizacijami na makedonske ljudske teme v doživetenom solistoprogramu, ki je prevzel z bogato zvočnostjo in z živostjo sporočilne muzikalnosti karizmatičnega izvajalca. Ob koncertnem delu je festival razvil tudi formativno nit z zelo uspešno delavnico kitare, angleščine in likovne ustvarjalnosti "Easy guitar", ki že drugo leto poteka pod vodstvom Kanadčana Daria Vivanija in tolmači mednarodni duh pobude z zabavnim vzgajanjem otrok od 6. leta starosti.

PAL

PROSEK - KONTOVEL G. Jože Špeh je slavil 25-letnico mašniškega posvečenja

"Bog je tisti, ki bo dal seme pognati"

Gospod Jože Špeh je v četrtek, 25. junija, praznoval petindvajsetletnico mašniškega posvečenja. Sprejel nas je v proseškem župnišču, kjer je razgovor razpredel vrsto ključnih tem, še zlasti odnos mladih do vere: tržaško mladino g. Špeh zelo dobro pozna, saj že od svojega prihoda v naše kraje poučuje verouk na slovenskih šolah.

Najprej bi vam radi voščili ob tako pomembnem jubileju. Kako pravzaprav spremljate ta trenutek?

V zadnjih tednih sem o tem veliko razmišljal. Mislim, da se tačas v meni spajajo različni občutki. Človek, duhovnik želi ljudem, ki prihajajo v božjo hišo najbolje: osebno bi želel, da bi ljudje čim bolj razvijali svojo osebnost in s tem postali bolj svobodni; želel bi, da bi imeli dobre medosebne odnose. To je bistvo evangelija! Jezus izrecno poudarja to v eni sami zapovedi: ljubezen do Boga se nujno izraža v našem odnosu do sočloveka. Če želim imeti dober odnos z nekom, je nujno, da imam pošten odnos do lastnega jaza. Osnovna naloga duhovnika je, da spodbuja osebnostno rast vseh svojih župljanov. Goto je v ta proces vpletena tudi naša transcendentna: vprašati se moramo, ali smo sposobni resnično biti odrasli, če transcendentno v sebi izničimo.

Rad imam zgodovino in filozofijo: od njiu sem se marsikaj naučil. Kadarkoli so se pojavljali nihilizmi – se pravi anulacija transcendence -, je vedno šlo vse narobe, ker človek ni mogel odraščati.

Vprašali ste me, kako doživljam ta jubilej: včasih imam vtis, da poslanstva mi ne uspe popolnoma dovršiti. Tedaj pa pomislim na Gospodove besede: ni treba, da človek v svojem življenju žanje, glavno je, da orje in seje. Bog je tisti, ki bo dal seme pognati.

Kako je v teh petindvajsetih letih transcendentna v vas rastla, se razvijala in nadgrajevala? Veliko mi je pomagala dialogalna

molitev, ki ni golo obhajanje nekega obrazca, ampak razgovor z Gospodom. Taka molitev mi je pomagala tudi, da sprejemam svoje meje, ki mi naposled nakazujejo pravo pot, mi omogočajo prevzem odgovornosti in svobode, kar se nato nujno izkazuje v odnosu do bližnjega, do sočo-

veka. V veliko oporo mi je vedno bilo branje evangelija in globoka meditacija ob njegovih sporočilih: vedno sem dopuščal, da bi odlomki evangelija imeli vpliv na moj jaz. Ta dva trenutka sta vedno omogočala moje zorenje, ki dosega vrhunec v obhajanju evharistije.

Kako se to vaše čustvo, ki je skupno globoko čutečim kristjanom, spaja z okoljem, v katerem živi vernik? Današnji čas se transcendentnemu trenutku upira...

Ne bi rekel, da gre tu za odpor. Mislim zgolj, da je geslo 'denar vrti vse svet' zameglilo transcendentno dimenzijo človeka. Koprneča želja, da bi človek imel vedno več, je v nas uničila to bistveno razsežnost: človek ni samo phisic, ampak tudi psiche'. Dobrine namreč, do katerih človek ni postavil določenih meja, so nas večino oropale svobode. Svoboda je tam, kjer je transcendentna. Pomembno je, da se človek zaveda,

do kam lahko seže, katere so njegove meje. Človek je črtal Boga in s tem hoče limite, ki nam jih je Gospod dal, prestaviti. To v bistvu ne gre!

Človek ni več zmožen sprejeti svojih mej, posledično niti svoje svobode.

Absolutno. Le ko človek sprejme svoje meje, je lahko svoboden. Če pa mej ne sprejme, ga bo vedno nekaj žilo, bo nezadovoljen, ker bo mejnike vedno skušal premikati. Tako pa si bo le kratil svobodo. Svoboda pa je odgovornost, odgovornost za lastne meje, ki nam jih je dal Bog. In edino On je absoluten, mi smo omejeni, relativni. To je treba sprejeti.

Vrniva se iz absolutnega v minljivo, iz transcendence v tostranstvo. Kako se spominjate prvih časov župnikovanja na Proseku in Kontovelu?

Dejansko je ta kraški rob postal moj dom. Na Prosek sem prišel leta 1990. Rojen sem v Velenju, dolgo časa sem preživel Ljubljani in v tujini, v Berlinu in na Dunaju. Ob mojem prihodu je bil Prosek brez dušnega pastirja. Tedanji škof Lovrenc Bello mi me je sem poslal za nekaj mesecev vse do prihoda g. Bogatca, nato sem bil premeščen v Barkovlje. Po smrti kontovskega župnika g. Grmeka sem postal pastir tiste župnije, ko je v večnost odšel še g. Bogatec, sem prevzel upravo obeh far.

No, to je postal moj dom. in s tem sem povedal vse!

Vrsto let, točneje od 1990, poučujete verouk tudi na slovenskih šolah. Stik z mladimi

vam je zelo drag.

Zelo rad imam svoje dijake, zanje tudi veliko molim. Žal mi je, da se večina v razgovorih boji dodatno iskanje bistvenih pascalovskih elementov: kdo sem, od kod prihajam in kam grem. Če si pa oseba hoče postaviti ta vprašanja, se nujno mora dotikati vertikale – Boga. Mladi pa raje gledajo v smer vodoravnega obzorja...

Ali ste morda opazili, da se je v obdobju dvajsetih let odnos mladih do transcendence spremenil?

Bistveno se je. Ko sem začel poučevati, se je o teh stvareh dalo sproščeno in konkretno govoriti: razmišljalo se je o smislu življenja, o vrednotah, o širšem obzorju religije... Danes so to tabujevske tematike.

Govor je o preobremenjenosti mladine s stranskimi dejavnostmi.

Če človek hoče, lahko najde čas za marsikaj. Mislim, da se za tem izgovorom skriva gola kompencija: človek si ne upa se soočiti z določeno temo, zato od te beži. Ta občutek imam tudi med branjem časopisov in gledanjem televizije. Vse teži k seksu, zabavi, h kopičenju čim več denarja s čim manjšim naporom. Okolje, v katerem živimo, družine, v katerih naši mladi odraščajo, so do osnovnih življenjskih vprašanj dokaj zaprti. Večina mladih je odtujena od samih sebe. Naj navdem le primer: ko pred maturo vprašam mlade, kaj bodo potem s svojim življenjem, večina ne zna odgovoriti. Tudi zato je problem mamil in alkohola med mladimi tako razširjen. Pred časom smo na šoli imeli strokovno predavanje oseb, ki se soočajo s temi problematikami: kar 35% naše mladine ima problem z alkoholom. To ni nič drugega kakor beg iz realnosti, beg pred soočanjem z lastnim življenjem.

Igor Gregori

Ob 25. obletnici mašniškega posvečenja

želi vsa župnijska skupnost

s Proseka, Kontovela in iz Gabrovca

g. JOŽETU ŠPEHU

obilu Božjega blagoslova.

Iskrene čestitke!

ki je pred časom na podlagi navzkrižne terminološke primerjave uvidel v besedi vitovska izraz vitovje (to je)". Dokaj bolj prikupna je teorija, po kateri naj bi izraz vitovska izhajal iz obdobja srednjega veka, ko so vitezi in njihove enote, nameščene po utrdbah, branile kraško področje pred turškimi vpadi; prebivalstvo naj bi za-

posebno delikatno temo, se pravi spor glede penečega vina Prosecco, za katerega pridelovalci iz Veneta želijo pridobiti zaščitno znamko DOC, in kraškimi pridelovalci, ki bi si po zgledu zadeve tokaj želeli zagotoviti pošten dogovor. Slednjega si želi zlasti Piero Villotta, z njim se načeloma strinja tudi Andrej Bole: pozitiven razplet zadeve bi nedvomno pripomogel k ponovnemu ovrednotenju paštnov od Nabražine do Kontovela in tako končno spodbudil kmetijsko dejavnost naših kmetov. To je v bistvu tudi stališče Kmečke zveze, "da bi pa v tej bitki uspeli, potrebujemo pošteno pomoč krajevnih upraviteljev", je dejal predsednik KZ in LAS-a Franc Fabec. Po okrogli mizi, na kateri je Andrej Bole še poudaril, kako je vitovska zaradi prizadevanja vedno večjega števila vinarjev postala v nekaj desetletjih svetovno znana visoko kakovostna sorta naših krajev, je občinstvo na dvorišču grajskega objekta dejansko okusilo prefinjenost kapljice in lahko izbiralo med žlahtnostjo kar dvajsetih pridelovalcev. Vinarjem so se ob tej priložnosti pridružili še gostinci krajevnih restavracij, ki so pripravili izvrstne ribje specialitete in tako še dodatno podkrepili pričnanje, da se vitovska intimno spaja z morjem...

IG

Darovi

V spomin na dragega Bertota daruje Grazia Gerdol 50 evrov za Sklad Marta Požar narodne noše, 25 evrov za svetoivanski Marijin dom, 25 evrov za svetoivanski Jazbečar Tobija, v petek, 26. junija, ob 12.30, na sedežu devinskih zborov. Vabljeni otroci in starši!

Obvestila

Lutkovna delavnica Devinski vrt ustvarjalnosti, ki jo vodi Irena Zubarič, se bo končala s predstavo Jazbečar Tobija, v petek, 26. junija, ob 12.30, na sedežu devinskih zborov. Vabljeni otroci in starši!

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega dragega BERTOTA se iskreno zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z mano.

Posebna zahvala msgr. Mariju Gerdolu ter g. Antonu Žužku, župniku na Katinari, za pogrebni obred s sv. mašo. Vsem iskrena hvala.

Žalujoča žena Grazia Saražin Gerdol

GOSTINSTVO Slow food

Pokušnja domačih proizvodov

Tržaški oddelek Slow Food je uspešno priredil v restavraciji Sardoč v Prečniku četrto izvedbo pokušnje in predstavitev domačih proizvodov Trieste Golosa. Kot je razvidno z bogate skupinske slike pred kraškim obratom, so prire-

Nesich je dal besedo kar nekaj gostom, da bi skupaj preverili predstavljeno in splošni enogastromski trenutek pri nas. Oglasil se je tržaški genetik Paolo Gasparini o kulturi zdrave prehrane in zaznavanju užitka z vidika potrošnika in člana gi-

Foto Kroma

ditelj Sergio Nesich in gostitelji Satko Sardoč, sestra Joži in njen sin Kristjan lahko res zadovoljni. Preko 20 proizvajalcev, od Mavhinj do miljskih hribov, se je odzvalo vabilu gurmanskega krožka in priredilo pravo poletno veselico v znamenju izvršnih sort in značilnih proizvodov, od kraškega pršuta do medu, od oljčnega olja iz Brega in Milj do sira in vina. Ob proslavljenih imenih in znanih obrazilih so se krajevni enogastromski ljubitelji lahko seznanili tudi z novimi proizvajalci, takšnimi, ki se ukvarjajo tako rekoč ljubiteljsko z gojenjem vina ali oljk in pa tudi profesionalno.

Ob tradicionalnih kraških proizvodih pa bi še opozorili na nastop in celo debi obrtnih proizvajalcev piva, sladoleda, ribarnic, slaščičarn...

Duša tržaških slowfoodovcev

banja Slow Food. Istrska Tržačana Marino Vocci in Livio Dorigo sta osvetlila povezavo, kulturno in gastronomsko. Krasa z morjem in bližnjim polotokom. Podžupan in občinski odbornik za turizem Massimo Romita je pozdravil v imenu občine Devin Nabrežina, ki je bila pokroviteljica srečanja s Pokrajino in še drugimi zasebnimi sponzorji, s poudarkom na gospodarski viziji razvoja za naše kraje, ki sloini prav na povezavi turizma in enogastromije. Splošna ugotovitev je bila, da je ob zelo kakovostni, a objektivno omejeni proizvodnji vsaka smiselna perspektiva razvoja prav v iskanju odličnosti proizvajalcev in složen sodelovanja vseh oseb (operaterjev, ustanov, uprav itd.) pri vsestranski promociji teritorija.

Davorin Devetak

DEVIN Okrogla miza

Vitovska in morje

Ko govorimo o kraškem vinu, običajno omenjamo žlahtnost terana, njegovo polnost in moč: teran je vonjav in rezek, je krepak in jeklenast, je čil in poln življenja, svež, sčegeljiv in rubinasto leskeč. V njem se najbolje zrcalijo trpka kraška zemlja, trud in žilavost kraških ljudi.

Kot je kraškemu človeku vedno stala ob strani klena žena, tako je narava poskrbela, da bi tudi teran ne ostal brez svoje življenjske sopotnice.

Vitovska se od terana diametralno razlikuje: je namreč prijazno, skorajda gosposko, elegantno, nevsihljivo vino sončne barve, ki se odlično spaja z morskimi jedmi. In ravno Vitovska in morje je bil naslov simpozija in degustacijskega trenutka, ki ga je Konzorcij vin Kras priredil v petek, 12. junija, na Devinskem.

Najprej je bila na vrsti okrogla miza, ki so jo sooblikovali predsednik Konzorcija vin Kras Andrej Bole, predsednik Kmečke zveze Franc Fabec, proučevalec enoloških pridelkov našega področja Stefano Cosma, Piero Villotta, predstavnik Vojvodine furlanskih vin, in podpredsednik tržaške pokra-

jine Walter Godina. Beseda o vitovski ni tekla po strogih strokovnih timicah: o njej so prisotni spregovorili zlasti v luči priljubljene vinske sorte, ki ima globoke ko-

renine v naši zemlji. "O izvoru trte je več teorij", je dejal Stefano Cosma. "Dokaj nezanesljiv je podatek, po katerem naj bi vitovska izhajala iz kraja Vitovlje v Vipavski dolini. Mogoča pa je razlaga, ki jo je dal prof. Pavle Merku",

ščito odplačevalo v naravi, z žlahtno kapljico, ki se ji je naposled reklo viteško vino – vitovska. "Kakor koli že, gre za sorto, ki je tesno vezana na področje, s katerega izhaja: vitovska je sad kraške zemlje", je dejal Cosma, ki je nato načel

Obisk evroposlanca Milana Zvera in poslanca DZ Mira Petka

O usodi Trgovskega doma kmalu tudi slovenska vlada

Trgovski dom v Gorici je bil simboličen začetek zamejskega obiska novoizvoljenega evropskega poslanca Milana Zvera ter poslanca in predsednika državnozbornske komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu Mira Petka. Obiska sta se ob tem udeležila še Božo Predalič, član strokovnega sveta SDS (Janševe vlade v senci) in Andreja Valič, direktorica Študijskega centra za narodno spravo. Obisk je organizirala SSK: med gostitelji, ki so ljubljanske goste sprejeli pred Trgovskim domom, so bili deželni tajnik SSK Damijan Terpin, goriški tajnik Julijan Čavdek, deželni svetnik Igor Gabrovec, goriška občinska svetnica Silvan Primožič in Marilka Koršič in predstavnik mladinske sekcije SSK Aljoša Jarc in Matevž Čotar. Goste sta sprejela še goriški pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj in predsednik goriške občinske konzulte za Slovence Ivo Cotič. Slovenskim gostom je deželni tajnik Terpin najprej nekoliko pojasnil zapletljive okoli pravne statusa Trgovskega doma, ki bi mo-

ral, sklicujoč se na zaščitni zakon, že zdavnaj preiti v roke deželne uprave, le-ta pa bi ga morala brezplačno oddajati slovenskim institucijam. Kljub temu da je od odo-

bitve zakona preteklo že osem let, konkretnih korakov še ni bilo: Trgovski dom je še vedno v rokah države, ki ga sploh ni še predala deželi. Petek je dejal, da bo glede Trgovskega doma postavil poslansko vprašanje zunanjemu ministru Žbogarju, da bi tako Slovenija v prvi osebi "vstopila v igro". Evropski poslanec Zver, ki se že veseli sodelovanja z Južnotirolcem Dorfmannom, pa je po predhodnem posvetovanju s predstavniki manjšine pripravljen zadevo "Trgovski dom" internacionalizirati v Evropskem parlamentu. V nadaljevanju srečanja v prostorih KC Lojze Bratuž je deželni svetnik Gabrovec podčrtal

potrebo po pogostejših stikih med Ljubljano in Furlanijo Julijsko krajino. Pahorjeva vlada namreč še ni stopila v stik s Tondovo upravo: ravno v teh tednih se pripravlja prvo Tondovo gostovanje v Sloveniji. Terpin je nadalje ob čestitkah evroposlancu Zveru za izvolitev v Bruselj in Strasbourg izrazil tudi zaskrbljenost nad možnostjo, da bi iz Sveta za Slovence v zamejstvu bili izločeni slovenski stranki Slovenska skupnost in Enotna lista. Miro Petek je odgovoril, da večjih sprememb v obstoječem zakonu o Slovencih zunaj meja ne pričakuje, posebej pa ne tega, da bi iz Sveta izpadli slovenski zamejski politični stranki: "Zagovarjali bomo današnjo situacijo. Dvomim tudi, da bi Pahorjeva vlada šla v take reforme, ki bi SSK in EL črtale iz Sveta, in bi tako odprla novo fronto. Notranjepolitičnih razprtij nočemo izvažati v zamejstvo". Ob sklepu sta se oglasila še Silvan Primožič, ki je sprožil problematiko pridobivanja slovenskega državljanstva in predlagal poenostavitve postopka. Walter Bandelj pa je opozoril na potrebo, da slovenska vlada izvaja na Italijo diplomatski pritisk za zagotovitev primerne finančne podpore slovenski manjšini.

Andrej Černic

Trgovski dom zapuščen?

Usodo Trgovskega doma določa 19. člen zaščitnega zakona 38/01 v treh odstavkih:

1. odstavek določa, da se Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu prenese na deželo FJK, za Narodni dom v ul. Filizi in Trgovski dom v Gorici pa se z deželo FJK sklone konvencija. V vseh treh stavbah se namestitvi slovenske in italijanske institucije v skladu z obstoječimi dejavnostmi, potem ko bo dežela sklenila konvencijo s Tržaško univerzo za poslojpe v ul. Filizi in s finančnim ministrstvom za stavbo v Gorici.
2. odstavek določa, da mora priti do dogovora z deželo FJK v 5 letih. Če do rešitve ne pride v tem roku, mora v naslednjih šestih mesecih zadevo rešiti predsednik vlade z odlokom.
3. odstavek določa, da je za načine uporabe in upravljanja domov odgovoren paritetni odbor. Stanje Trgovskega doma dobrih osem let po odobritvi zaščitnega zakona je seveda v tipičnem slogu "po italijansko". Konvencija z deželo še ni bila podpisana, da o namestitvi slovenskih institucij v sam dom sploh ne govorimo. Namesto da bi se v poslojpe po sprejetju zakona začele nameščati slovenske institucije, imamo danes tam urade zakladnega ministrstva, ki naj bi jih v kratkem vsekakor izselili. V italijanski javnosti posebnih odmevov na to temo seveda ni bilo. V javnost so pricurjale vesti, da gre za pingpong igro med kulturnim ministrstvom in županom Romolijem, ki da sta sicer glede usode Trgovskega doma stopila v kontakt, a da se je njun stik izgubil nekje v birokratskih predalih ministrstva. Trgovski dom pa je medtem protipravno neizkoriščen in neuporabljene.

Proslava ob obletnici osamosvojitve Slovenije

"Matija Majar Ziljski bi nam moral biti v zgled tudi danes!"

V Števejanu so tudi letos priredili slovesnost ob obletnici osamosvojitve Slovenije. Pod lipo na domačiji Marjana Terpina je bila v petek, 19. junija, tradicionalna proslava, ki jo je organiziral Svetovni slovenski kongres v sodelovanju s krožkom Anton Gregorčič in Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. Večer je oblikoval zgodovinar Stane Granda, ki je številnim gostom predstavil lik Matije Majarja Ziljskega. Ziljski, ki je leta 1836 stopil v duhovniški stan, je bil oče ideje Zedinjene Slovenije. Bil je obenem tudi tesen prijatelj Antona Martina Slomška. Granda je lik Ziljskega umestil v obdobje, ko je bila ideja Zedinjene Slovenije najbolj realna in najbolj najočita.

Svoje ideje je narodni buditelj oblikoval na trdnih temeljih preučevanja in dela na terenu. "Matija Majar Ziljski je odlično poznal slovenski živelj. Hodil je iz kraja v kraj, iz vasi v vas. Sam je tako spoznaval v prvi osebi stanje narodnega duha med Slovenci. Pri ugotavljanju tega stanja je bil zelo

Dr. Stane Granda med posegom na Terpinovi domačiji v Števejanu

tančen", je za uvod v osebnost Ziljskega povedal Granda. Mejnik, ki ga je Matija Majar Ziljski postavil, je bil politični program Zedinjena Slovenija. Nastal je 17. marca 1848, v časniku Novice pa je bil

objavljen 29. marca istega leta. Zedinjena Slovenija je bil po Grandovem mnenju najbolj radikalen narodno-buditeljski program v obdobju Pomladi narodov. Predvideval je namreč popolno preureditev Avstro-Ogrske monarhije. "Te zahteve so bile celo radikalnejše od onih, ki smo jih postavili med našo osamosvojitvijo", je še dejal Granda. Slovenska država je po Majarjevem mnenju spadala v naravno pravo. "Matija Majar Ziljski je v stiku z avstrijskimi oblastmi vedno terjal in zahteval, nikoli ni prosil", je pojasnil predavatelj, "ker se pravice, ki so narodu dodeljene po božjem in naravnem pravu, nikakor pa ne prosijo". Matija Majar Ziljski je bil revolucionar, a je hkrati znal biti tudi pragma-

tičen: "Bil je zelo pretanjen politik, pripravljen je bil na povezovanje in na sklepanje zavezništev, če je le to koristilo slovenskemu narodu", je še dejal Granda in nadaljeval: "Matija Majar Ziljski je bil hkrati teoretik, praktik in aktivist. Po propadu revolucije in z nastopom Bachovega absolutizma je opustil idejo države in svojo energijo usmeril v poudarjanje slovenstva in slovenščine". Granda je svoj poseg sklenil z aktualizacijo lika Matije Majarja Ziljskega: "V Italiji ima vsako mesto ulico, posvečeno Verdiju. Italijani pa Verdija ne pojmujejo samo kot glasbenika, ampak predvsem kot velikega narodnjaka. V slovenski toponomastiki pa le redkokje zasledimo ulice, posvečene Ziljskemu. Ko se bo odnos do Matije Majarja Ziljskega, kot najbolj prefinjenega političnega misleca in narodnjaka svojega časa, spremenil, bomo lahko tudi sami zase rekli, da cenimo svojo državo".

AC

Milan Zver: "O Trgovskem domu tudi v EP"

Kako lahko slovenski evroposlanec v Bruslju in Strasbourgu zagovarja pravice slovenskih manjšin?

Obstaja več načinov. Najpomembnejše je delovno telo za manjšine v Evropi. Ob tem lahko postavlja poslanec poslanske vprašanja, v okviru poslanske skupine je lahko nosilec kakega dosjeja na to temo. Pomemben pa je seveda tudi živ stik: skušal vas bom zato čim več obiskovati, poslušati predloge in vabiti v Bruselj. Dobro je, da se EP odpre evropskim državljanom. Evropa temelji na spoštovanju pravic manjšin. Ne vidim zato nobenega razloga, da bi se standardi zniževali, kljub temu da so v nekaterih državah na oblasti politične opcije, ki manjšinam niso naklonjene. Evropa je "obsojena" na večetničnost.

Kako boste sodelovali z južnotirolskim evroposlanecem Dorfmannom, ki ga je navsezadnje podpiral tudi pomemben del slovenske manjšine v Italiji?

Komaj čakam, da se srečava in spoznava. SDS je že v začetku devetdesetih sodelovala s SVP. Zelo sem vesel, da smo zato preko SSK spet prišli v neposreden stik z južnotirolsko stranko.

Boste v EP tudi kaj spregovorili o problematiki goriškega Trgovskega doma?

V Italiji obstaja vladavina prava. Prepričan sem zato, da bodo morale oblasti uslišati zahteve slovenske manjšine. Sam zakon 38/01 predvideva, da pride dom v last dežele in v upravljanje manjšine.

Ampak, boste o tem v Bruslju spregovorili?

Tudi o tem bom morda spregovoril, če se bomo tako zmenili s predstavniki manjšine.

Miro Petek: "Ministru Žbogarju bom postavil poslansko vprašanje"

Kako lahko Slovenija pomaga manjšini pri deblokadi vračanja Trgovskega doma?

V slovenskem prostoru je ta problem manjšine le malo poznan. Slovenski politiki bi morali Trgovski dom začeti resneje obravnavati. Sam bom postavil glede tega ministru Žbogarju najprej pisno poslansko vprašanje. Slovenska diplomacija ima svoje vzvode, da opozori Italijo na nespoštovanje zaščitnega zakona iz leta 2001, ki določa, da mora dom preiti v slovenske roke. Vse naše sosede imajo pri zaščiti posameznih slovenskih manjšin še zelo nizke standarde, medtem ko moram Slovenijo pohvaliti, da ima dokaj visoke standarde.

Korotan v Avstriji je sicer povsem drugačen primer z drugačnim zgodovinskim in pravnim ozadjem, ki ga Slovenija rešuje v prvi osebi. Bi se tudi v okviru Trgovskega doma kazala možnost, da bi Slovenija tako neposredno vstopila "v igro" pri reševanju tega problema?

Korotan je res drugi problem, saj je v lasti Mohorjeve družbe. Pri Trgovskem domu pa je zanimivo, da sam zakon določa njegovo povračilo slovenski skupnosti v Italiji. Slovenija mora ubrati svoja pota na ravni zunanjih ministrov in predsednikov vlad. Poseg Slovenije je mogoč: ko je lani hotel Berlusconi za milijon evrov zmanjšati prispevek za manjšino, smo z demokratično metodo pritiska na vseh institucionalnih ravneh dosegli, da se je ta milijon vrnil v proračun. Seveda, to je šele prva bitka. Treba se bo zdaj potruditi, da bodo povrnjena vsa sredstva, ki naj bi izpuhtela iz proračuna do leta 2014. V tem mandatu bo naša komisija posvetila ustrezno pozornost tem težavam, ki so bile, za razliko npr. od Korotana, doslej nekoliko zapostavljene. Nova vlada ni okoli tega doslej še nič storila, če se njeni predstavniki doslej še niso uradno srečali s predstavniki FJK.

Trenja med državama se nadaljujejo

Odnosi med Slovenijo in Hrvaško najslabši doslej

Dogajanja v slovenski politiki potrjujejo, da vlada in opozicijske stranke soglašajo zgolj v ugotavljanju, da je država v recesiji, torej v globoki finančno-gospodarski krizi, saj se je bruto domači proizvod že v prvih treh mesecih 2009 zmanjšal za 6,4%. Približali smo se tistim državam članicam EU, ki jih je kriza najbolj prizadela. Tako hitrega padca gospodarske rasti ni pričakovala niti centralna Banka Slovenije. Vlada je po odkritju primera Gregorja Golobiča, ministra in predsednika stranke Zares, ki se je časnikiarjem in celotni slovenski javnosti zlagal, da nima premoženja, kljub temu pa ni hotel odstopiti, nekaj dni bila v težavah in neodločna v svojih ravnanjih. Njena zadrega je bila očitna. Toda potem je sporočila, da bo v prihodnje hitro in zlasti pošteno delovala, s čimer da bo spet pridobila podporo in zaupanje državljanov.

Morda je prav zaradi omenjene napovedi vlade kriminalistična policija izvedla veliko akcijo zoper gospodarske družbe skupine Pivovarne Laško, ki jo vodi Boško Šrot, domnevno največji slovenski bogataš in tako imenovani tajkun. Kriminalisti - zasliševanja posameznikov ter zbiranje dokumentov je izvajalo kar 80 kriminalistov - preiskave se nadaljujejo in so jih razširili tudi v tujino.

Boško Šrot je osumljen kaznivih dejanj pri lastninjenju Pivovarne Laško, natančneje "zlorabe položaja ali pravic, ter preslepive pri pridobitvi posojila ali ugodnosti". Prvi mož slovenske policije Janko Goršek je na vprašanje, kdaj bodo spisali kazenske ovadbe, odgovoril, "da je to šele začetek, policijo pa čaka še ogromno dela".

Drugi domnevno največji tajkun, Igor Bavčar, pa še zmeraj vztraja

Dr. Danilo Türk

na položaju člana uprave finančne družbe Istrabenz v Koprju. Pojasnjuje pa, da je s svojega položaja pripravljen tudi odstopiti. Pri tem bodo največjega pomena stališča poslovnih bank v Sloveniji in v tujini, ki imajo do Istrabenza zelo velike terjatve.

Med drugimi dogodki večjega pomena je vzbudil začudenje poseg državnega glavarja dr. Danila Türka v pridigo, ki jo je imel apostolski nuncij v Sloveniji

Santos Abril Y Abril na spravi slovesnosti v počastitev žrtev poveljnih pobjev. Ta je bila 6. junija v Kočevskem rogu. Diplomatski predstavnik svetega sedeža je tam dejal, "da so se v Kočevskem rogu v imenu neke ideologije zgodili zločini, ki jih nobena ideologija ne more upravičiti, ter da se ti zločini poskušajo prikriti in zanikati". Opozoril je tudi, "da zmagovalci niso samo ubijali, ampak so svoje zločinske počette poskušali tudi prikriti in zanikati". Predsednik države se je odzval v neki radijski oddaji z mnenjem, "da si je apostolski nuncij privoščil pristranost in vmešavanje v slovenske notranje zadeve. Diplomatski predstavniki bi morali torej paziti, kaj povedo. Poveljni pobjevi so v Sloveniji občutljiva tema, kjer bo treba doseči višjo raven zagotavljanja polne zgodovinske resnice. To pa lahko dosežemo samo s pomočjo resnega zgodovinopisja, ne pa z javnimi govori, ki so tudi do neke mere poenostavljanje". Apostolski nuncij se na poučevanje dr. Danila Türka ni odzval, pač pa so se zvrstili nekateri drugi komentariji in ocene. V ljubljanskem časniku Dnevnik so zapisali, "da so poveljni pobjevi, kot kaže, skalili doslej dobre odnose med Slovenijo in Vatikanom". Posebno ostri proti državnemu glavarju so bili v društvu katoliških izobražencev.

Na izpitu za očeta naroda naj bi dr. Danilo Türk padel, "ko je ob odkritju Barbarinega rova, z žrtvami največjega zločina v slovenski zgodovini, zamahnil z roko, češ to je drugorazredna tema. S tem je kot predsednik vseh Slovencev dokazal, da ne ve, kako so množični zločinski poveljni pobjevi najbolj usoden problem našega naroda. Od njegove rešitve je najbolj odvisna naša prihodnost".

Hrvaška je izstopila iz procesa pogajanj o ureditvi spornega vprašanja meje med Slovenijo in Hrvaško, ki sta ga državi vodili pod okriljem evropskega komisarja Ollija Rehna. Zagreb ni sprejel niti enega predloga Ljubljane, ki je težila h kompromisni rešitvi. Premier Borut Pahor meni, da bodo pogajanja morda lahko obnovili v kratkem, ko bo predsedovanje EU prevzela Švedska. Z neuspešnim dogovarjanjem v Bruslju pa sta državi dokazali, da so odnosi med Slovenijo in Hrvaško najslabši v celotnem obdobju od njune osamosvojitve.

Nove cene vinjet za vožnjo po avtocestah in hitrih cestah

Po novem bo tedenska vinjeta za vožnjo po avtocestah in hitrih cestah v Sloveniji stala 15 evrov, mesečna 30, letna pa 95 evrov. Cene vinjet za motorna kolesa bodo znašale polovico manj kot za osebna vozila. Tedenska bo tako stala 7,5 evra, mesečnih ni, polne tedenske vinjete bodo stale 25 evrov, letne pa 47,5 evra. Nove oz. spremenjene cene vinjet bodo začele veljati 1. junija. Ostaja pa pridržek Evropske komisije, ki meni, da so tedenske vinjete za vožnjo po avtocestah in hitrih cestah v Sloveniji predrage. Stale naj bi največ deset evrov.

Marijan Drobež

MePZ Primorje ob koncu sezone Zaključni koncert v Velikih Žabljah

MePZ Primorje, ki prvo sezono deluje pod taktirko Nadje Bratina, je le-to zaokrožil z zaključnim koncertom 6. junija 2009 v Velikih Žabljah, v tamkajšnjem kulturnem domu.

Koncertni večer so sestavljale slovenske ljudske in umetne pesmi, s katerimi se je zbor "ukvarjal" to sezono, nekatere pa je na novo postavil in prečistil. Naj poudarim, da zborovodkinja Nadja Bratina veliko pozornosti namenja negovanju glasu - pevski tehniki, saj je bil na tem področju zbor nekako "podhranjen", pa

natančne-mu branju partitur, intonanci točnosti, pravilni artikulaciji... In sadovi "trdega" dela so že vidni, predvsem pa slišni. V tej sezoni smo tako v janu-

arju gostovali pri naših rojakih v Berlinu z božičnim programom in zelo uspešno nastopili na festivalu v Čeških Budejovicah v mesecu aprilu. Naj se vrnem h koncertu. Izbrane ljudske in umetne pesmi so bile povezane v domači šopek z veznim tekstom spodaj podpisane, brala pa ga je kar naša pevka Jerica Stibilj.

Omenjeni koncert je zelo uspel tudi zaradi naše organizacijske zelo sposobne predsednice Florjane Paljk. Zbor je po zaključnem koncertu sezone imel še koncert z istim programom v Šmarjeških Toplicah in z delčkom slednjega se je predstavil tudi v Osnovni šoli Dutovlje.

mag. Lejla Irgl

Zaradi napačnih navad

Več kot polovica Slovencev je čezmerno prehranjena in debela

Magistrica Ruža Pandel-Mikuš, predavateljica

na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani, ki že dalj časa

raziskuje motnje hranjenja in poučuje o zdravem življenjskem slogu, opozarja na najbolj pogoste prehranske napake v našem vsakdanu. V članku, objavljenem v ženskem magazinu Ona, je navedla, "da po zadnjih raziskavah več kot 50% Slovencev ne zajtrkuje, le četrtina pa jih dopoldne malica. Kosilo uživajo pozno popoldne in pri mnogih je to šele prvi obrok v dnevu. Večerja je zaužita pozno v noč, značilni so primeri nočnega prenajedanja in uživanja preveč kalorične hrane, ki

redi. Večina je telesno nedejavna, zato je rezultat, da je več kot polovica Slovencev čezmerno prehranjena in debela. Debelost pa je najbolj pogosta kronična nenalezljiva bolezen, ki pomeni tveganje za nastanek veliko boleznih, kot so zlasti povišan krvni tlak, povišane krvne maščobe, bolezni srca in sladkorna bolezen tipa 2.

Avtorica prispevka o prehranskih navadah v Sloveniji, o čemer pogosto pišejo tudi druga javna občila, meni, da bi morali v večjih obrokih uživati tako imenovano funkcionalno hrano. Ta izboljšuje zdravje in preprečuje nastanek nekaterih bolezni. Priporoča uživanje rib, mleka, jajc, olivnega olja, česna, polnozrnatih kruha, probiotičnih živil in hrane z veliko vlakninami. Ne smemo pozabiti na vodo. Na dan naj bi jo s hrano dobili okoli 1000ml, popili pa naj bi jo še vsaj od 1,5 do 2 litrov.

M.

Kratke

Splošni bolnišnici v Novi Gorici in Izoli po kakovosti in prijaznosti do bolnikov na predzadnjem oz. zadnjem mestu

Ministrstvo za zdravje je objavilo rezultate posebne ankete o izkušnjah pacientov v triindvajsetih slovenskih javnih in zasebnih bolnišnicah. Lani so bili najbolj zadovoljni s srčnim centrom Medicor v Izoli. Ta zasebna zdravstvena ustanova za operacije srca je prvo mesto pri ocenjevanju dosegla že leta 2006, leta 2007 je bila druga, lansko leto pa je bila ponovno prva. Poudariti velja, da je bolnišnica Medicor s svojo dejavnostjo in zasnovo

javno-zasebnega partnerstva veliko pripomogla k temu, da so v Sloveniji lahko odpravili vrste za srčne operacije. Sodelujoči v anketi so glede na kakovost in prijaznost do bolnikov na drugo mesto uvrstili Kirurški sanatorij v Ljubljani. Tudi ta je v zasebni lasti. Na predzadnje mesto po obeh merilih je bila uvrščena Splošna bolnišnica dr. Franceta Derganca v Šempetru pri Gorici, na zadnje mesto v državi pa Splošna bolnišnica v Izoli.

V Sloveniji vsako leto kar sto novih predpisov o okolju

V Sloveniji so mnogi kritizirali kandidaturu Karla Erjavca za poslanca v Evropskem parlamentu in mu predlagali, naj se raje bolj posveti svoji vlogi ministra za okolje in prostor. Na tem področju je v vsej državi veliko vrzeli in problemov, zlasti kar zadeva onesnaževanje okolja, izpuste nevarnih snovi v ozračje in pomanjkljivosti pri izdajanju dovoljenj za nove gradnje in druge investicije. Nered na področju okolja se kaže tudi v tem, da v Sloveniji vsako leto sprejmejo kar okoli sto novih zakonov in izvršilnih predpisov o okolju in prostoru, ki pa jih potem ne izvajajo. Pomanjkljivosti na obravnavanem področju je priznal tudi minister Karel Erjavec. Potem ko ni bil izvoljen za evropskega poslanca, je namreč dejal, da so volilci očitno hoteli, da ostane na položaju ministra in se v celoti posveti urejanju problematike okolja in prostora v Sloveniji.

V kamnoseški delavnici Vojka Možine v Selu na Vipavskem

V znani kamnoseški delavnici Marmor in granit, na območju med Batujami in Selon v Vipavski dolini, je njen lastnik Vojko Možina ob svoji 60-letnici rojstva izdal monografijo, v kateri prikazuje svojo dejavnost in uspehe kamnoseštva pri njih. V podjetju Marmor in granit je zaposlenih 12 delavcev, med njimi sta tudi Vojkova sinova, Klavdij in Damjan, oba kamnoseška mojstra. Vključeni pa sta še žena Mirjam in hčerka Katarina. Delavnica si je pridobila velik ugled predvsem zato, ker opremlja številne cerkve v Sloveniji in tudi v tujini. Vojko Možina pojasnjuje, da je že od nekdaj obdudoval stare renesančne in baročne oltarje, stebre in lepe detajle. Izdelovati jih je začel v sodelovanju z arhitektoma Danilom Fürstom in Francem Kvaternikom. Usposobili so se do take stopnje, da Možinova delavnica lahko izpolni vsako zamisel in željo naročnika. V monografiji z naslovom Oltarji iz delavnice Vojka Možine je predstavljenih 40 oltarjev in drugih sakralnih objektov, s katerimi so opremljene cerkve v Sloveniji in tudi v tujini.

Posebna skupina sodnikov za obravnavo najhujših primerov gospodarskega kriminala

V Sloveniji doslej ni bil obsojen še noben povzročitelj večjih kaznivih dejanj gospodarskega kriminala. Na to opozarjajo v vseh političnih strankah in pogosto tudi v javnih občilih, kjer navajajo, da število kaznivih dejanj s področja gospodarstva narašča. Utemeljenost takšnih kritik je priznal tudi minister za pravosodje Aleš Zalar. Slovensko javnost je obvestil, da bodo na vrhovnem sodišču kmalu ustanovili poseben oddelk, sestavljen iz desetih uglednih in izkušenih sodnikov. Izbrali jih bodo z javnim natečajem. Sodili bodo v najbolj zapletenih in strokovno zahtevnih primerih gospodarskega kriminala.

Kdo naj plača stroške prometnih nesreč, ki jih povzročijo vinjeni vozniki?

V Sloveniji se pred bližnjim sprejemom novih zakonov in drugih predpisov o zdravstvu, s katerimi naj bi predvsem znižali stroške v tej dejavnosti, nadaljujejo polemike o tem, kdo naj plača stroške prometnih nesreč, ki jih povzročijo vinjeni vozniki. Minister za zdravje Borut Miklavčič odločno vztraja v zahtevi, da bi morali vinjeni vozniki plačati vse stroške svojega zdravljenja oz. odpravljanja posledic nesreč, pa tudi stroške morebitnih sopotnikov. Opozarja, da je v Sloveniji lani bilo 772 prometnih nesreč, ki so jih povzročili vinjeni vozniki, država pa je za zdravljenje in druge stroške prizadetih porabila 350 milijonov evrov. V neki TV oddaji je minister opozoril, da vsako tretjo prometno nesrečo povzročijo vinjeni vozniki. Ministrstvo zahteva pa niso deležne podpore celotne slovenske javnosti. Po mnenju kritikov, med njimi so tudi nekdanji ministri za zdravje, so mnogi vozniki, ki zaradi vinjenosti povzročajo prometne nesreče, revni in brez denarja za preživetje. Zaradi tega od njih ni mogoče izterjati sredstev za zdravljenje in odpravo drugih posledic prometnih nesreč.

STANDREŽ Glasbeni pobuda v organizaciji SCGV Emil Komel

Uspel kampus za predšolske in osnovnošolske otroke

Na odru župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu so otroci tretjega letnika nekaterih vrtcev in osnovnih šol iz Štandreža, Gorice, Romjana in z Vrha Sv. Mihaela na

saj jih je profesorčin nevsiljivi, sproščeni in radovednost vzbujujoči pristop naravno uvajal v to. Preko igre kot najbolj učinkovite metode učenja za predšolske otroke so se urili v poslušanju ritma

glasbeno izkušnjo dan kasneje, v petek, ko so se poslovili od prijetnih skupnih dni.

Alessandra Schettino, ki si je zamislila letošnji, prvi kampus Sole Komel in ga tudi uspešno koordinirala, nam je povedala, da je poskus povsem uspel. Po prvotni zamisli naj bi bil sicer namenjen štandreškemu otrokom, ki jih tudi sama dobro pozna, saj tam vodi otroški zbor; ko pa se je razširil glas o kampusu, se je nanj prijavilo več otrok iz širše Goriške, ki so jih radi sprejeli. Alessandra je bila tudi zadovoljna, ker so njeni kolegi na glasbeni šoli radi pristopili k pobudi in jo podprli. Njej in drugim glasbenim animatorjem so hvaležni tudi starši, ki so na tak način dva tedna v začetku poletja ustvarjalno "zaposlili" otroke in so že izrazili željo, da bi se podobna izkušnja ponovila tudi naslednje leto. "Če smo bili zadovoljni mi, starši in ne nazadnje tudi otroci, bi jo lahko tudi okrepi- li", je povedala koordinatorka. "Otroci so namreč pokazali veliko

Za njimi so prišli na svoj račun osnovnošolci, ki so jih na kampusu celih deset dni od 9. do 13. ure v študiju različnih instrumentov uvajali flavtist Fabio Devetak, Mirko Ferlan (harmonika), Martina Georeon (čelo in brenkala), violinist Frančišek Tavčar in njegova asisti-

stičnega ravnateljstva osnovne šole v ul. Brolo Elisabetti Kovic in učiteljicam vrtca, ki so vsak dan, od ponedeljka do petka, spremljale otroke po eno uro na kampus, kjer so se veliko zabavali in igrali, ob tem pa se tudi marsičesa naučili v čudovitem svetu glasbe in glasbil. V prvem delu je na oder stopilo dvanajst otrok iz zadnjega letnika vrtca (dva udeležena se nista mogla udeležiti sklepnega nastopa), ki so pod vodstvom izkušene mentorice Michele De Castro pravzaprav prikazali, kako so potekale njihove glasbene "lekcije": ob klavirski spremljavi so peli in igrali na orff instrumente, pri tem pa so tudi dejavno in iznajdljivo sodelovali,

stentka Marta Carlesso, Tatiana Donis in Ester Pavlic (harfa), Zulejka Devetak (petje) in Alessandra Schettino (klavir in petje). V manjših zasedbah in sestavi so zaigrali nekaj pesmic, nato pa so vsi otroci skupaj ob orff instrumentih zapeli Mi mladi muzikanti. Osnovnošolci so sklenili svojo

zanimanja, poleg tega se v dveh tednih na tak način gotovo več naučijo kot na lekcijah enkrat tedensko"; med drugim so lahko poskusili več instrumentov in tako videli, kateri jim bolj ustrezajo. Ob tem so se še veliko zabavali, tako da so lahko na najboljši način začeli poletni čas. / DD

Pokrajinski kongresi SKGZ

Izvolitev novih predsednikov

Na pokrajinskih kongresih Slovenske kulturno-gospodarske

močje delovalo primerno novemu času in prostoru.

Ace Mermolja, že več let član vodstva SKGZ, bo svojo predsedniško odgovornost namenil predvsem mlajšim v prizadevanju, da bi se tudi na Tržaškem ustvarili pogoji za pomladitev in posodobitev delovanja zveze. Posebna pozornost pa bo na-

Livio Semolič (foto JMP)

zveze, ki so potekali v Gorici, Trstu in Čedadu, so delegati članic izvolili nove pokrajinske predsednike in pokrajinska vodstva. V Gorici je bil na čelu krovne organizacije potrjen Livio Semolič, ki bo tako že v četrtem mandatu vodil goriško zvezo. V Trstu je bil izvoljen novinar in književnik Ace Mermolja, v videmski pokrajini pa kulturna delavka iz Režije Luigia Negro.

Potrditvev Semoliča pomeni nadaljevanje uspešne in učinkovite poti pri uveljavljanju Slovencev v goriški pokrajini. V prvi vrsti gre za nadaljevanje povezovanja mesta Gorice z bližnjo Novo Gorico in prizadevanja v korist odpravljanja napetosti, ki jih je v teh krajih pustila zgodovina.

Krovna organizacija bo na Goriškem delovala tudi kot povezovalce slovenskih upraviteljev na teritoriju ter bo posebej pozorna na izobraževanje in kadrovanje mladih. Kot je podčrtal predsednik Semolič, čezmejni prostor je treba obravnavati neobremenjeno, s podjetniškim pristopom, in opustiti ideološki pogled na soseda, še preveč obremenjenega s predsodki, v prizadevanju, da bi to ob-

Luigia Negro (foto JMP)

menjena mestu Trst, ki beleži ubožanje slovenske navzočnosti, kar je verjetno tudi posledica hude gospodarske krize, ki jo je manjšina doživela po krahu Tržaške kreditne banke. Trst je velikega pomena ne samo za manjšino,

Ace Mermolja

temveč tudi za Slovence nasploh. SKGZ se bo zato trudila, da bodo mladi Slovenci videli v Trstu prihodnost tudi zase. Zato je treba okrepiti vse pobude, ki vodijo v medkulturni dialog, ki nima alternativ in je najpristnejši izraz mesta v zalivu.

Predsednica pokrajinskega vodstva SKGZ za videmsko pokrajino bo odslej Režijanka Luigia Negro, ki je pomembno odgovornost prevzela od Jole Namor, ki je krovno organizacijo na Videmskem vodila veliko časa. Izvolitev Luigie Negro želi biti jasen signal pokončnosti in vztrajnosti Slovencev na Videmskem.

Nova predsednica je posebej izpostavila zdajšnji nelahek čas, ki ga doživlja slovenska narodnostna skupnost na Videmskem. Protislovenske sile in organizacije - to se delno odraža tudi v volilnem izidu na nedavnih upravnih volitvah - so se okrepile in vidneje nasprotujejo vsem, ki se trudijo za razvoj slovenstva. In prav Negrova je v zadnjih letih postala glavna tarča teh

napadov.

Stvarnost Slovencev na Videmskem pestijo tudi hudi demografski pokazatelji. To pa ne sme postati ovira za SKGZ, ki bo še naprej opravljala dragoceno vlogo promocije slovenske kulture in jezika in bo ob tem skrbela tudi za uveljavljanje pravic slovenske manjšine.

V organizaciji deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Posvet o "pravicah, pristojnostih in dolžnostih" upraviteljev

Pravice, pristojnosti in dolžnosti občinskih upraviteljev v FJK je naslov posveta, ki ga bo v ponedeljek, 13. julija, ob 17. uri v konferenčni dvorani Tessitori v deželni palači v Trstu priredil deželni svetnik SSK Igor Gabrovec v sodelovanju z deželno službo za institucionalne zadeve in krajevne avtonomije kot dobrodošlico vsem slovenskim novoizvoljenim občinskim upraviteljem in hkrati kot prvi korak k povezovanju slovenskih izvoljenih upraviteljev od rajonskih svetov pa vse do najvišjih nivojev javne uprave. Gre za zamisel, ki jo je Gabrovec svojčas predstavil že kot devinsko-nabrežinski občinski svetnik.

"Številna so področja, ki nam

narekujejo potrebo in nujno, da se slovenski izvoljeni predstavniki - ne glede na strankarsko pripadnost - na vseh ravneh javnih uprav med sabo bolj povežemo in, kjer je mogoče, koordinirano nastopamo. Podobno željo in potrebo sem močno občutil v številnih pogovorih z izvoljenimi v raznih javnih ustanovah. Večkrat je občutili potrebo tudi po osnovni izmenjavi informacij, mnenj, izkušenj, napotkov, zato da je naša vloga v javnih upravah čim bolj dosledna, učinkovita in uspešna, da smo koristni družbi in zadovoljni s svojim delom. Nema lokrat čutimo potrebo tudi po dodatnem izobraževanju, ki bi ga s skupnimi močmi lahko uresničili v obliki posvetov, semi-

narjev ali že samih predavanj. Dragoceno vlogo lahko pri tem odigravajo številni izkušeni uradniki in funkcionarji v vseh naših upravah, ki jih verjetno premalo vključujemo v naše delo. Ne pozabimo tudi na dragoceno izkušnjo nekdanjih javnih upraviteljev", je zapisano v vabilu, ki je bilo naslovljeno na vse izvoljene upravitelje slovenske narodnosti, tako nove kot tudi že prej izvoljene, na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. Posvet bo priložnost za predstavitev zelo koristne publikacije "L'amministratore locale nel Friuli Venezia Giulia - Vademecum ad uso di sindaci, assessori e consiglieri di comuni e provinciali", ki jo bodo izvoljeni upravitelji prejeli brezplačno.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. junija, ob 14. uri.

Zmeraj bolj smo odtujeni naravi

Quo vadis, homo? .....ali: medvedu Rožniku v spomin

Medved, ki je nosil ime po najlepšem mesecu v letu, dobil ga je sicer po griču nad Ljubljano, kjer je iskal prvo ljubezen, je poginil 30. maja, nekje na Koroškem. Zadnji signal, ki ga je oddala njegova elektronska ovratnica je prihajal iz Železne Kaple na Avstrijskem, potem nič več. Čez nekaj dni so na meji z Avstrijo, nekje pri Solčavi, našli odrto medvedje truplo, brez nog in glave, ki ga je nekdo pripeljal in odvrigel v jarek ob cesti. Bilo je Rožnikovo... Slika golega živalskega trupla ob potoku, ki so jo objavili mediji in spletne strani, je marsikoga, tudi tiste, ki so vajeni krutosti in klanja, močno prizadela. Rožnik je bil samo medved, pravzaprav, kljub postavi, medvedji mladček, ki se je v svoji naivnosti veselil pomladi, ljubezni in prostranosti. Nikomur ni nikoli prizadel nič žalega, samo nekoliko radoveden in zvedav je bil, radovednost pa je samo ena izmed lastnosti inteligentnih bitij. Ampak Rožnikovo veselje do življenja je zmotilo ustaljeni družbeni red ljudi. Ubila ga je človeška krutost, sodili pa sta mu človeška neumnost in neosvesčenost. Tehle nekaj misli o Rožnikovi smrti sredi poletja verjetno niko-

li ne bi spravila na papir, če bi ravno v tem času ne bila tudi sama žrtev človeškega nepoznavanja in nezaupanja v naravo. Ravno tiste dni, ko se je Rožnikovo truplo razkrajalo nekje ob gorskem potoku, mi je sosed na njivi podrl razmejitveno ograjo, da bi se s herbicidi znesel nad travo, ki je rasla med mojo in njegovo posestjo. Ko sem šla v obupu do njega in ga vprašala, zakaj je to storil in škropil na moji lastnini, kljub temu da dobro ve, da se mi ukvarjamo z ekološkim kmetovanjem, je jezen rekel, da trave ne prenaša. Pa je bila to samo trava, ki jo uporabljamo za steljo, in veliko rmana, mete in melise, ki sem jih sama zasadila. Z mozem sva morala nato postaviti novo razmejitve, ki nas je stala truda in denarja, okoli nje pa je sedaj vse suho in žalostno. V času, ko ljudje pri dvajsetih, tridesetih letih umirajo za rakom, ko smo žrtve ekonomskih manipulacij in političnih skandalov tistih, ki imajo oblast v rokah, in ko je naš največji sovražnik pravzaprav potrošniška miselnost, opažam, da je ljudem narava vsak dan bolj tuja. Še kot najstnica sem imela v šoli profesorja, ki nam je zasanjano pripovedoval o travah, ki se

majejo v vetru, o njih je pisal tudi Minatti, ki mi je bil v tistih letih močno pri srcu, o njih sem sanjala, ko sem hirala sredi mestnega betona. Sicer pa so me travniki od nekdanj privlačevali, cvetje na njih, bilke, ki se zibajo v vetru, in njih tiha pesem, igra cvetja in klasja, predvsem pa zdravilna moč nekaterih zelišč. Angleške trate mi niso bile nikoli pri srcu, raje imam naše manj urejene kraške zelenice, pa še netresk in zajčki, ki rastejo po starih zidovih, so mi v veselje. Pa ni vsem tako. Zajčki in netresk, ki rastejo ob poteh, so že vsem v napoto in javne službe na veliko škropijo ceste in zelenice s herbicidi. Kljub nič kaj spodbujajočim podatkom o njihovem vplivu na človeško zdravje in hormonsko ravnotežje jih uporabljajo tudi v bližini zelenjavnih vrtov in sadovnjakov. Tudi posamezniki radi posegajo po škropivih in to tudi takrat, ko ni za to pravzaprav nobene potrebe. Pa zakaj bi rili plevel in izgubljali čas, ko lahko to delo hi-

treje opraviš s škropilnico v nekaj minutah. Na vasi se otroci še podijo po travnikih, mestni starši pa se zelenic boje. Že večkrat sem slišala matere, ki so malčkom svetovale, naj se raje zogajo na asfaltu, kot po travi, saj nikoli ne veš, kaj se skriva v njej. Ja, seveda nikoli ne veš, morda je to muren, morda metulj, nikoli ne veš. Kot da bi zagotovo vedele, kakšni dodatki se skrivajo v sladcah, ki jih nji-

in ne zahaja na podeželje, se največje nevarnosti skrivajo v naročju trav. Trava se počasi umika z naših dvorišč, ker mora biti na jih prostora za dva, tri avtomobile, še najboljše, če je med njimi tudi prestižni štirikolesnik, Suv, kot mu pravijo sedaj, na ogled in v zavist sosedom. Umika se tudi z naših kraških vasi, gozdovi in polja pa z njo, kajti zida se na veliko, prodaja se sicer manj, a po-

In medvedi, pa naj bodo tudi zaščiteni, v našem lepem sodobnem svetu nimajo več kaj iskati. Včasih je prav žalostno prisluhniti tistim, ki si želijo, da bi izginito še zadnje drevo na obzorju. "Odkar je na Krasu toliko gozdov", je zagotavljal sosed, "je vse več vlage in megle. Mar bi vse pozidali, naredili bloke, pa igralnice, ki prinašajo denar". In uboga drevesa so tako, za nekatere, kriva tudi za podnebne spremembe. Največ pa so kriva tega, da nimajo prave donosnosti. In ni težko posekati, ni težko škropiti, ni težko uničiti. Lepote, ki jih je narava ustvarila v dolgih stoletjih in so pravzaprav neprecenljivo bogastvo, last vseh nas in naših potomcev. Rožnika ni več, da bi razigrano letal po slovenskih gozdovih, rmana tudi ni več na moji njivi, pa trav, da bi se zibale v vetru. Ostajajo samo sanje in jeza tistih, ki ne verjamejo, da je to prava pot, ki znamo še prisluhniti šumenju vetra med travami in najti mir in uteho v tišini gozdov. Četudi živi tam medved, saj sem ga že dvakrat videla in vem, da ob srečanju s človekom najraje pobere šila in kopita ter se umakne. Ravno zato, ker je čuteč in inteligentno bitje.

Suzi Pertot

hovi malčki dobivajo za malico, kot da bi vedele, s kom vse lahko otroci pridejo v stik med brskanjem po internetu. Pa kaj, za sodobnega človeka, ki je vajen mestnega vrveža, asfalta in mobilnikov (tudi njihovega žarčenja)

membno je zidati, služiti, bogateti, na račun kulturne dediščine, pokrajine, na račun podeželja in njegovih naravnih in narodnostnih značilnosti. Važen je denar in važen je čas. Pregarjata nas naglica in želja po bogatstvu.

Zadnji dnevi zamejske športne sezone

Dekleta med prvoligašice, fantje spet na državno raven

Zadnji tedni tradicionalne športne sezone, tiste, ki sovpadajo s šolskim letom, so na področju našega športa postregli z dvema sijajnim uspehom. Dozorela sta v teniškem taboru športnega združenja Gaja, ki je letos spravilo v arhiv fantastično letino v članskih ekipnih prvenstvih. Nanašamo se seveda na zgodovinsko napredovanje deklet v državno A2 ligo in na vrnitev fantov po enem samem letu iz deželne C v državno B ligo. Klubske zmagovalke pa so dopolnili še člani druge, mlajše moške zasedbe, ki so poskrbeli za skok iz D v C ligo. Skratka, enkratno in neponovljivo. Glavna novica je kajpak

Paola Cigui

preboj ženske ekipe na prvoligaško raven. V dejansko isti postavi so punce nanizale dve zaporedni napredovanji, v dveh letih so v ekipni konkurenci izgubile eno samo tekmo. Junakinje so Paola Cigui, Tina Obrez in Carlotta Orlando. Paola Cigui, letnik 1989 (kategorija 2.2), je veliki up našega tenisa. Hčerka tenisačice in trenerke Cirile Devetti je na padriških peščenih igriščih dejansko zrasla in je bila ob nardarjenosti in navdušenju v določnem trenutku pripravljena tudi podrediti vse ostalo tenisu.

Že eno leto je profesionalka, ukvarja se namreč samo s tenisom, trenira dvakrat na dan in stalno potuje po turnirjih po Evropi. Na vsedržavni računalniški lestvici WTA se je že povzpela med 450 najboljših, kar je lep dosežek, vendar še ni dovolj za primerne zaslužke. Večkrat si mora tako nastopanje in gostovanja plačevati sama oziroma s pomočjo družine in kluba. Na turnirjih (z nagrajnimi skladi do 50 tisoč evrov) ji zadnje čase sicer ne gre najbolje, vendar je motivirana in si želi uspehov. Tehnično in fizično je dobro podkovan, primanjkuje pa ji kanček moči, saj je zelo drobne postave. Carlotta Orlando (1993, 2.6) je ravno tako Gajin proizvod. Hči nekdanjega prvoligaškega nogometaša in danes trenerja Angela Orlando (igral je tudi pri Juventus, Udineseju in Triestini), tako kot Paola ima izrazito športno kulturo. Je še zelo mlada, vendar trdno odločena, da postane poklicna igralka. V letošnji sezoni je zelo napredovala in zlasti v ligi je igrala izjemno zanesljivo. Ljubljancanka Tina Obrez (1986, 2.3) je bila edina tako rekoč tuja

okrepitev v ekipi, njen doprinos je bil prav tako odločilen. Postavo sta dopolnjevali še druga Slovenka Manca Krizman (1989, 3.1) in igralka argentinskega porekla Paula Orlini (1992, 3.3), obe sta nastopili po enkrat. Zasedba je torej mlada in perspektivna in bo v naslednji sezoni merila moči na vrhunski ravni. Na Padričah bomo bržkone lahko videli marsikatero tenisačico, o kateri smo že slišali celo z mednarodnega prizorišča. Poglavitje zase so fantje gropajsko - padriškega društva. Lani so z drugim zaporednim izpadom (potem ko so bili tri leta celo v A2 ligi in polno desetletje na državni ravni z legendarnim Jako Božičem) padli na deželno tretjeligaško raven in zdelo se je, da se bodo poslovili. Najbolj črnogledi so z njihovim zatonom (nabralo se jih je trideset in druge prioritete v življenju so zahtevale svoje) celo napovedovali konec tenisa pri Gaji. Vendar ne le, da so se brata Aleš in Borut Plesničar, že zdavnaj posvojeni rdečelasec Paolo Surian in tuja Patrik Milič ter Matjaž Pogačnik prijavi v C ligo, ampak so jo zmagali kar z le-

vo roko in brez poraza, nekaj težav so imeli le v play-offu, ko so naposled dobili dve skoraj izgubljeni srečanji, to pa predvsem zaradi huje poškodovane rame Aleša Plesničarja. Vrnitev na državno raven so izborili kje drugje kot doma (kjer so bili v tej dolgotrajni zgodbi o uspehu po zaslugi izrazitega moštvenga duha in, kdo ve, mogoče kakega magičnega padriškega peščenega zrnca na igriščih, skoraj nepremagljivi) po pravi drami, deseterem maratonom v vsedržavnem finalu pred desetimi dnevi. Vprašanje je, ali bodo zdej gajevci vztrajali v B ligi. Vendar če fantje in sijajno upravo, ki stoji za njimi (Mara, Edi, Rošo, Cirila, Stani, Longo in še kdo drug vedno pripravljeni za vsako delo in na dobro besedo za vsakogar), kaj poznamo, potem se bo pustolovščina nadaljevala vsaj še za eno leto. Ne nazadnje jim bodo v C ligi krili hrbet mlajši klubski tovariši, ki so osvojili četrteligaško tekmovanje, utrip tenisačev vseh starosti pa je v našem edinem teniškem okolju tako in tako zelo živahen. Še bo lušno!

HC

AŠZ Olympia

Končala je tudi vadba skupine najmlajših "športnikov"

Tudi v pravkar končanem šolskem letu je pri športnem združenju Olympia potekala vadba predšolskih otrok, t. j. skupine Gymplay. Vadba se je začela meseca septembra 2008, otroci so prihajali iz obeh goriških slovenskih mestnih vrtcev in iz Pevme, Rupe, Štandreža in Sovodenj. Vadili so pod vodstvom trenerke Damijane Češčut in pomožnih vaditeljic Marije Jussa, Valentine in Eve Kristančič, saj je skupina štela kar 35 vpisanih. Meseca decembra, v sklopu

novoletnih praznikov, so tudi oni pokazali to, kar so se v dobrih treh mesecih naučili. Prikaz dela je bil ponovno na prireditvi Pozdrav pomladi. Aprila meseca so najmlajši telovadci in telovadke AŠZ Olympia opravili poligon in bili nagrajeni z diplomom in s kolajno Miške Eli po programu Nacionalne sokolske športne šole, v katerem je letos sodelovala tudi Olympia. Medtem ko se je za ostale osnovnošolske skupine pestra sezona AŠZ Olympia končala 4. junija, ko je bila

na programu še zaključna telovadna akademija Vsi na počitnice, so najmlajši vadbo nadaljevali do več kot polovice meseca junija. V petek, 19. junija, se je končala vadba tudi za Gymplay skupino, ki pa že sedaj vabi v novo sezono, zato da "nas bo septembra, ob vstopu v 10. leto delovanja te skupine pri Olympiji, še in vedno več"! Damijana Češčut

Medtem ko se v času gospodarske krize precej podjetij na Goriškem ukvarja z vprašanjem biti ali ne biti oziroma kako obstati, kar nekaj pa se jih je že "potopilo", vodilne v novogoriškem Euroinvestu, družbi, ki ima za seboj sedemnajst let izkušenj na področju gradbeništva, zanima predvsem kako biti, da bi bilo njim dobro in da bi imela od tega korist tudi širša skupnost. V javnosti so postali prepoznavni predvsem s projektom Eda Center, ki so ga začeli graditi v središču Nove Gorice z namenom, da bi postal ne samo poslovno središče mesta, ampak tudi širše severne Primorske. Naslednji projekt je projekt Eko vas Lokve. V kraju, ki kljub izrednemu naravnemu in turističnemu potencialu že več kot dvajset let stagnira, so postali lastniki nekdanjega hotela Poldanovec, ki je že predolgo žalostna podrtja, in gostišča s prenočišči Paradiso, ki so ga v času priprave temeljite strategije oddali v najem. Njihove ideje o tem, kako in v kakšno smer bi bilo treba razvijati Lokve, so v primerjavi z vsemi dosedanjimi totalno futuristične, a usmerjene v pravo smer, saj ne temeljijo na tem, kako čim bolj olupiti italijanske goste, ki se pridejo čez vikend nadihat svežega zraka na planoto, ampak so usmerjene v trajnostni in okolju prijazen razvoj naselja z okolico. Z razmišljanjem so dvajset let pred obstoječimi turističnimi strategijami, če bi nekaj organiziranim pohodnikom, piknikom in tržnicam, kar je trenutno edino, kar se na Lokvah dogaja, sploh lahko rekli turistična strategija. Razmišljajo tudi tako drzno, da bi Lokve zaprli za promet, eko

Visokoleteči cilji novogoriške družbe Euroinvest ali slavospev neki firmi Glede na zastavljene ideje in strategije si zaslužijo uspeh

vas pa naj bi bil neke vrste raziskovalni center na prostem, v katerem bi med seboj primerjali in dopolnjevali različne ekološko zasnovane in energetske čim bolj samozadostne hiše ter tam prirejali simpozije, kongrese, izobraževanja in srečanja na to temo. Tretji projekt pa je projekt turistične destinacije Bovec, kjer je stanje podobno kot na Lokvah. Lokacija ponuja marsikaj, a v preteklosti tega niso znali izkoristiti. Ideje in načrte o vseh treh omenjenih projektih so pred kratkim strnili v predstavitevno knjigo z naslovom Med nebom in zemljo. S svojimi prispevki so v njej sodelovali tudi priznana klimatologinja dr. Lučka Kajfež Bogataj, scenarist in režiser Jan Cvitkovič, prevajalec, tekstopisec in urednik Zdravko Duša ter pesnica Maja Vidmar. Že ta izdelek je lep dokaz, da imajo v podjetju dobro začetno strategijo, zdravo poslovno-razvojno filozofijo in prave ljudi, ki vedo, kako se stvari streže. Družba zaposluje že preko osemdeset ljudi, od tega jih ima več kot petdeset visokošolsko izobrazbo. Kljub trenutni gospodarski krizi, ko je do kapitala izredno težko

priti, jih bolj skrbijo kadri. Zavedajo se, da na Goriškem primanjkuje ljudi, s pomočjo katerih bi lahko razvijali svojo vizijo, zato pozorno spremljajo dogajanje okoli sebe in skušajo poloviti vse potencialne, preden se dokončno

Medani organizirali posvet o pomenu eno-gastronomije kot velikem bogastvu severno primorske regije. Za posvet na to temo so se odločili, ker je njihov Eda center zasnovan kot center treh ključnih programov; center znanja,

izselijo v Ljubljano ali tujino. V njihovi držbi ni prav nič tiste tipično slovenske ponižnosti in skromnosti, nobenega kompleksa manjvrednosti in samoomejevanja. Samozavestno si zastavljajo velikopotezne, že skoraj megalomanske cilje in prav je tako. Minuli teden so na domačiji Belica v

kongresni center in eno-gastronomski center. "Ocenjujemo, da so programi turizma naša prihodnost. Turizma pa brez eno-gastronomске ponudbe ni oziroma je pre poceni", je uvodoma povedal direktor družbe, Radoš Pavlovič. Poudaril je tudi, da so na posvet povabili strokovnjake ter pred-

stavniko vinarjev, gostincev in javnega sektorja, da bi skupaj zastavili zametke res kakovostne ponudbe. "Eno-gastronomija je danes eden temeljnih motivov v turizmu. Preko tega obiskovalci odkrivajo kraje in ljudi", je povedal etnolog Janez Bogataj, ki se mu zdi ideja eno-gastronomskega centra v Eda centru zelo dobra, opozoril pa je na številne pasti, ki lahko prežijo na snovalce takega projekta, in izrazil pričanje, da mora biti projekt izveden kot sistematičen, realen in vsestransko strokoven model. Predstavil je vse dejavnike, ki jih je

splošno je bil zelo kritičen do tovrstne ponudbe v Sloveniji ter izrazil prepričanje, da je na tem področju še veliko rezerv, o Brdih pa je našel veliko pohvalnih besed. Oblikovalec Jani Bavčer, ki že vsto let sodeluje z Alešem Kristančičem pri oblikovanju blagovne znamke Movia, je na primeru te zgodbe ponazoril, kako je treba zadeve zastaviti in voditi, v nadaljevanju pa dodal, da je bil prav Aleš Kristančič eden od krivcev, da se je v Sloveniji začelo govoriti o kulturi prehranjevanja in pitja, saj je leta 1996 "uvozil" koncept Slow Food. Kristančič, ki je bil lani imenovan med 12 "naj" svetovnimi vinarji, je na kratko predstavil lastno zgodbo o uspehu, ki se je začela prav z drznimi potezami in nasprotovanjem nekim splošno zacementiranim pravilom. Posvetu je sledila razprava, tej pa degustacija vin in jedi, značilnih za severno primorsko regijo. V Euroinvestu so na prebrisan, a obiskovalcem prijazen način prišli do dragocenih iztočnic, ki jih bodo, o tem ne dvomim, znali izkoristiti pri razvijanju eno-gastronomskega centra. Čeprav ozadje pre malo poznam, da bi dal zanje roko v ogenj, pa se mi na podlagi opazovanja in nekaj pogovorov vendarle zdi, da so zadeve zastavili tako, kot je treba, predvsem pa, da vodilni ne gojijo egotripov in jih ne skrbi le za lastno ..., ampak bi radi dejansko nekaj naredili za Goriško in njene prebivalce, kar je dandanes, v času, ko med upravami in nadzornimi sveti podjetij kot s cveta na cvet letijo menedžerski vampirji brez trohice čustvene inteligence, skregano z logiko. Vse bolj jasno pa postaja, da gre za lagiko, ki so ji šteti dnevi.

Nace Novak

GORICA Srečanje kandidatov Slovenske skupnosti

Poklon dolgoletnemu županu Hadrijanu Corsiju

Foto DPD

Goriška Slovenska skupnost je v ponedeljek, 22. junija, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž priredila srečanje s kandidati, ki so na nedavnih upravnih volitvah podprli stranko in zanjo zastavili svoj obraz. Kot je uvodoma povedal pokrajinski tajnik Julijan Čavdek, so se njim in prijateljem iz liste Skupaj za Sovodnje hoteli iskreno zahvaliti; prav tako se je stranka tokrat javno zahvalila števerjanskemu županu Hadrijanu Corsiju in svetniku Dominiku Humarju, ki sta se po dolgoletni prisotnosti v občinskem svetu umaknila. Tri pesmi jima je pod vodstvom Mirka Ferlana zapel krepki števerjanski mešani pevski zbor F. B. Sedej, v katerem je pela tudi nova županja Franka Padovan. Pokrajinski predsednik Silvan Primožič je poudaril, da se stranka s takim humusom nima kaj bati za prihodnost, saj je bilo v dvorani prisotnih res veliko ljudi, med njimi še posebno dosti mladih obrazov. O Corsiju je povedal, da je že vrsto let cenjen politik, gospodar-

stvenik in družinski oče. Njegove besede sta potrdila dolg aplavz in prava ovacija, zahvala za delo, ki ga je opravil kot večkrat izvoljeni župan in član vaše uprave celih

upravljanju majhne občine, o samostojnem nastopanju, o odnosih s civilno družbo, o Gorskii skupnosti, o rojakih v Benečiji itd. Poudaril je potrebo, da bi stranka,

Foto DPD

44 let. Pesem Lipa, ki jo je zapel zbor, je povedal Corsi, "je po Zdravljici naša druga himna". V znamenju lipove vejice so se "naši očetje" zbirali v prvih 50. letih in nato tudi kljubovali vsem pritiskom. Druge politične sile so v vseh teh letih večkrat zamenjale svoj znak, mi pa še vedno prisegamo na narodno pripadnost in demokracijo, naši največji sve-

ki "je v vseh teh letih ohranila svoj smisel in dušo", bila bolj prisotna med ljudmi. Pokrajinsko vodstvo je nato podelilo diplomo tudi Marjanu Drufovki, Marku Jarcu in Kristianu Tommasiju, ki so v števerjanu, Doberdob in Sovodnjah zbrali največ preferenc. Praznik se je za vse navzoče nadaljeval na družabnosti ob obloženih mizah in petju. / DD

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete Višarje.
Odkrijte čarobni svet,
kjer se narava in duh
stapljata v čudovito doživetje.
Spoznajte, kako enostavno
je priti semkaj, dovolj je stopiti
v kabino žičnice.

ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)
Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 20. junija do 13. septembra.
Sobote in nedelje:
30./31. maj - 1./2., 6./7., 13./14. junij,
19./20., 26./27. september, 3./4. oktober.
Urnik:
delavniki 9.00 - 17.15 • prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE
Urnik Svetih Maš
Delavniki: 10.00 - 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki: 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085
www.promotur.org